

Dr. Gioni Popa-Roman
Fulga-Florina Popa-Roman

AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI

*De la Post la Bobotează:
ritualuri, superstiții și renașteri*

Hemeius, 2025
www.free-ebooks.fr

Dr. Gioni Popa-Roman
Fulga-Florina Popa-Roman

AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI

De la Post la Bobotează: ritualuri, superstiții și renașteri

(Cartea nr. 7 din colecția *“Cronicile sacre ale iernii românești”*)

Scris și lansat la Hemeiș – la 20 noiembrie 2025 – unde și tăcerea a început să vorbească.

www.free-ebooks.fr

Cuprins

Prefață.....	5
Capitolul I – Ajunul Postului Crăciunului (Lăsatul Secului, 14 noiembrie).....	10
1. Originea postului de iarnă și sensul renunțării.....	10
2. Rituri ale mesei de lăsat și „îngroparea fripturii”.....	13
3. Superstiții meteorologice și oracolele vremii.....	15
4. Curățirea trupului și a minții – începutul transformării.....	18
5. De la abundență la abstenență – pragul spiritual al iernii.....	21
Capitolul II – Ajunul Sfântului Andrei (29 noiembrie).....	25
1. Noaptea lupilor și a strigoilor – apocalipsa ritualică.....	25
2. Usturoiul, grâul și visele: protecția magică.....	28
3. Portalul dintre lumi: morții, viii și destinul.....	31
4. Rădăcini traco-dacice și influențe creștine.....	34
5. Pragul fricii și al trezirii spirituale.....	37
Capitolul III – Ajunul Sfântului Nicolae (5 decembrie).....	41
1. Moșul cu toiagul alb și simbolul dreptății milostive.....	41
2. Ritualul ghetuțelor și inițierea copilului în dar.....	44
3. Zăpada și barba albă – semnele iernii divine.....	47
4. Mitul Moșului ca paznic al porților iernii.....	50
5. Echilibrul între pedeapsă, iertare și blândețe.....	52
Capitolul IV – Ajunul Sfântului Ignatie (19 decembrie).....	56
1. Sacrificiul animalului și simbolul sângelui curățător.....	56
2. Pregătirea jertfei și visele de Ignat.....	59
3. Focul, carnea, sarea – elemente ale purificării.....	62
4. Legătura dintre moartea porcului și nașterea lui Hristos.....	65
5. Jertfa ca act de reînnoire cosmică.....	67
Capitolul V – Ajunul Crăciunului (24 decembrie).....	71
1. Postul negru și curățenia casei.....	71

2. Colindul – cuvântul viu care deschide cerurile.....	74
3. Focul viu și Lumina Nașterii.....	77
4. Interdicțiile magice și puterea tăcerii sacre.....	79
5. Nașterea spirituală – inima ciclului hibernal.....	82
Capitolul VI – Ajunul Anului Nou (31 decembrie).....	86
1. Îngropatul Anului Vechi și alungarea răului.....	86
2. Capra, Ursul, Plugușorul – teatrul regenerării lumii.....	89
3. Zgomotele și focurile – armele simbolice ale purificării.....	92
4. Superstiții de trecere: bani, oglinzi, vise, apă.....	94
5. Pragul destinului: omul nou și începutul ciclului.....	98
Capitolul VII – Ajunul Bobotezei (5 ianuarie).....	101
1. Postul negru și curățirea apei.....	101
2. Ritualul preotului și sfințirea gospodăriilor.....	104
3. Apa, oglinda cerului – forța regeneratoare.....	107
4. Interdicții, obiceiuri, semne ale vremii.....	110
5. Purificarea finală – omul renăscut prin apă.....	112
Capitolul VIII – Boboteaza (6 ianuarie) – Epifania Luminii.....	116
1. Aruncarea crucii și „botezul apelor”.....	116
2. Apa mare – sfârșitul postului și începutul anului luminos.....	119
3. Magia reîntoarcerii la ritmul cosmic.....	121
4. Taina luminii și începutul noii creații.....	124
5. De la moartea vechiului eu la nașterea celui nou.....	130
Concluzii generale ale cărții.....	134
Postfață.....	147
Note bibliografice.....	153
Lista cărți PDF Free a celor doi coautori.....	187
Conținutul și modul de comandă pentru edițiile Regular și Premium ale prezentei cărți.....	190

Dedicație

Toate volumele din colecția „*Cronicile sacre ale Crăciunului românesc*” sunt dedicate celor trei membri dragi ai familiei mele – mamei, Rozina Popa, tatălui, Gheorghe Popa, și fratelui meu, Narcis-Iulian Popa – plecați prematur în Ceruri, dar rămași veșnic vii în sufletul meu.

Rozina Popa

(04.06.1949-08.01.2025)

Narcis-Iulian Popa

(12.07.1975-17.09.2009)

Gheorghe Popa

(21.01.1941-02.06.2019)

Cu ei am trăit cele mai frumoase și luminoase Crăciunuri, acele sărbători de familie care nu se sting niciodată, ci se transformă în rugăciune, în dor și în lumină.

Amintirea lor și a Crăciunurilor petrecute împreună cu ei mă însoțește și mă va însoți mereu cu nostalgie și drag, până la capătul drumului și Dincolo de el.

Ei sunt rațiunea profundă pentru care s-a născut această colecție – o mică ofrandă de iubire, credință și recunoștință.

Gioni Popa-Roman

Prefață

În mentalitatea tradițională românească, iarna nu era doar un anotimp al frigului, ci o călătorie a sufletului prin întuneric, pentru a se reîntoarce la lumină.

De la Lăsatul Secului până la Bobotează, omul trăia un itinerar interior, presărat cu praguri sacre, interdicții, posturi, tăceri și gesturi ritualice care nu doar ordonau existența cotidiană, ci și restabileau echilibrul cosmic.

Aceste ajunuri ale iernii, aparent simple momente de trecere, erau în realitate niște porți simbolice între lumi, unde timpul se răsucea asupra lui însuși și natura redevenea limbaj al sacrului.

Postul Crăciunului, care începe la 14 noiembrie, este cel dintâi pas în acest drum inițiativ.

Mircea Eliade observa că „*postul nu este o simplă abținere, ci o metodă de reintegrare în ordinea sacră a lumii*” – o purificare care redă omului capacitatea de a percepe realitatea sub semnul misterului.

În satul românesc, Lăsatul Secului nu era doar o masă de despărțire de carne, ci un rit de hotar: se îngropau fripturile, se stingea

focul, se închideau instrumentele de bucurie, iar comunitatea intra în tăcerea sacrală a așteptării.

Între trup și spirit, între zgomot și rugăciune, se năștea o nouă ordine lăuntrică.

Ceea ce urmează acestui prag este o succesiune de ajunuri care reface, într-o manieră inițiativă, drumul de la haos la cosmos, de la frică la credință, de la moarte la renaștere.

Ajunul Sfântului Andrei, de pildă, este noaptea în care lumea se întoarce în sine, când granița dintre vii și morți se dizolvă, iar fetele visează ursitul cu ajutorul grâului și al usturoiului.

E o apocalipsă simbolică, o coborâre în adâncurile neștiutului.

Apoi, Ajunul Sfântului Nicolae, cu toiagul său alb, readuce lumina dreptății și echilibrul între pedeapsă și iertare.

Moșul drept și blând este judecătorul cosmic al începutului de iarnă, paznicul ordinii morale, precursor al Nașterii.

În sfera satului tradițional, aceste momente nu erau privite izolat, ci ca parte a unui mare calendar al purificării.

De la Ignat și sacrificiul animalului, până la Ajunul Crăciunului cu colindele sale, lumea se pregătea nu doar pentru o sărbătoare, ci pentru o naștere a propriei ființe.

Ernest Bernea scria că „*timpul ritualic nu se consumă, ci se reînnoiește*”, iar omul românesc știa, fără manuale și exegeze, că

fiecare gest de curățenie, fiecare post, fiecare rugăciune erau o replică dată entropiei universale.

Ajunul Crăciunului era apogeul acestei purificări.

În multe sate, se ținea post negru până la ivirea primei stele, iar casele erau curățate „*până la suflet*”.

Femeile nu torceau, bărbații nu înjurau, iar copiii nu plâneau.

În liniștea aceea densă, colindătorii rosteau „*cuvântul viu care deschide cerurile*”, o rugăciune colectivă care transforma satul într-o biserică de zăpadă.

Cuvintele colindului nu erau doar poezie populară, ci incantații de reînnoire, ecouri ale unui logos primordial care reface legătura dintre oameni și divinitate.

În ajunul Anului Nou, omul vechi era îngropat simbolic.

Capra, Ursul și Plugușorul nu erau simple jocuri folclorice, ci teatre de regenerare.

Ursul – animal solar și protector – însemna forța brută care renaște din moarte; Capra, masca fertilității, aducea norocul; iar Plugușorul binecuvânta pământul pentru anul care vine.

Totul era parte dintr-un mecanism cosmic al echilibrului: zgomotele, biciurile, strigătele și focurile aveau rolul de a alunga răul, de a face loc începutului curat.

Ultimele praguri ale acestui drum, Ajunul și Boboteaza, încheie ciclul inițiat cu o purificare acvatică.

Apa sfințită devine „*oglanda cerului*”, cum o numește Dumitru Stăniloae, în care se reflectă chipul omului reînnoit.

După ce a trecut prin tăcerea postului, prin frica lupilor, prin lumina colindului și prin focul jertfei, omul se spală simbolic în apele Botezului, regăsindu-și începutul.

De la sânge la apă, de la foc la lumină, traseul complet al ajunurilor reprezintă o mitologie a devenirii.

Această carte își propune să refacă sensurile uitate ale acestor praguri, nu ca exercițiu nostalgic, ci ca relectură culturală și psihologică a unui sistem de cunoaștere ancestral.

Într-o lume care a înlocuit posturile cu diete și ritualurile cu divertisment, redescoperirea acestor ajunuri înseamnă reconectarea la rădăcina noastră de sens.

Ele nu sunt doar tradiții folclorice, ci instrumente de igienă spirituală, metode de resetare interioară, forme de terapie colectivă ale comunităților arhaice.

În același timp, lucrarea oferă și o perspectivă comparată, plasând miturile românești în contextul mai larg al simbolismului european al solstițiului de iarnă: moartea Soarelui și renașterea Luminii.

De la Saturnaliile romane la Yule-ul nordic, de la Kalendae la Crăciunul creștin, sensul profund al acestor sărbători rămâne același: universul se oprește, se purifică și reîncepe. Lumea respiră, iar omul, dacă e atent, respiră odată cu ea.

Așadar, volumul de față este o invitație la redescoperirea ordinii sacre a iernii, a logicii sale inițiatice și simbolice.

Ajunurile nu sunt simple preludii ale sărbătorilor, ci momente de cumpănă între haos și cosmos, între uitare și memorie, între muritor și divin.

În ele se află amintirea veche a unei lumi care nu despărțea trupul de suflet, pământul de cer și timpul de eternitate.

Să pornim, așadar, pe acest drum al frigului luminos, unde tăcerea se transformă în rugăciune, iar lumina se naște din cenușa vechii ierni.

Autorii

Capitolul I

Ajunul Postului Crăciunului (Lăsatul Secului, 14 noiembrie)

1. Originea postului de iarnă și sensul renunțării

Postul Crăciunului, așezat în calendar la 15 noiembrie, este cel mai lung dintre cele patru posturi mari ale anului bisericesc și, totodată, unul dintre cele mai vechi.

Rădăcinile sale coboară până în ritualurile arhaice precreștine dedicate soarelui care „moare” și renaște la solstițiul de iarnă.

În lumea veche, oamenii știau că moartea luminii nu e o tragedie, ci o retragere, o respirație cosmică a universului.

Când natura se stinge, și omul trebuia să se retragă din excese, să tacă, să postească, să-și curețe ființa.

Abia mai târziu, Biserica a suprapus peste acest ciclu natural o semnificație teologică: așteptarea Nașterii lui Hristos, Lumina care biruie întunericul.

În secolul al IV-lea, Sinodul de la Constantinopol a fixat durata postului la patruzeci de zile, după modelul postului lui Moise și al Mântuitorului.

Dar pentru țăranul român, timpul nu era o normă canonică, ci o respirație a lumii.

El începea postul după „*Lăsatul Secului*”, când se închidea simbolic poarta plăcerii.

În această seară, familiile se adunau la masă, mâncau pentru ultima oară carne și „*îngropau friptura*”, adică stingea focul și acoperea tigaia, rostind: „*Cum se stinge focul, să se stingă și patima!*”.

Gestul marca trecerea din lumea poftelor în lumea cumpătării.

Etnologii, precum Romulus Vulcănescu, au observat că postul nu era o simplă abținere, ci o formă de „*comuniune negativă*” – omul renunța pentru a se afilia ordinii divine.

În lipsa hranei grase și a vinului, trupul se ușura, iar mintea devenea limpede.

Postul Crăciunului, spre deosebire de cel al Paștilor, are o lumină blândă, nu o asceză dureroasă.

Este o disciplină a inimii, nu o pedeapsă. Sfântul Leon cel Mare scria că postul acesta e „*darul bucuriei curate*”, nu al suferinței.

În spațiul românesc, această perioadă are și un sens meteorologic și magic.

Se spunea că vremea din ziua Lăsăturii Secului vestește iarna care vine: dacă cerul e senin, iarna va fi grea; dacă plouă, anul următor va fi roditor.

Oamenii curățau casele, ardeau resturile vechi, își spălau hainele și trupurile – toate semne ale unei curățenii extinse, exterioare și interioare.

Postul nu era doar pentru stomac, ci pentru suflet și pentru casă.

Renunțarea devine, astfel, o lege cosmică.

Ea echilibrează scara dintre materie și spirit.

Prin înfrânare, omul nu își neagă trupul, ci îl reintegrează în armonia universului.

A se abține înseamnă a asculta ritmul vieții, a accepta că timpul are nevoie de tăcere pentru a se reface.

Postul de iarnă e o lecție de simplitate și de măsură.

Omul se micșorează pentru a deveni transparent la lumină, se golește pentru a fi plin, se oprește din vorbă pentru a înțelege.

În fiecare renunțare autentică se ascunde un început.

Așa se deschide, în tradiția românească, ciclul sacru al iernii.

2. Rituri ale mesei de lăsat și „îngroparea fripturii”

În satul tradițional, masa de Lăsatul Secului era mai mult decât un ospăț de trecere — era un adevărat ritual de închidere a ciclului abundenței.

În jurul ei se aduna întreaga comunitate, cu rude, vecini și prieteni, pentru a se bucura încă o dată de belșugul toamnei înainte de tăcerea postului.

Se mâncau fripturi, brânzeturi, ouă, plăcinte, se bea vin și se spunea: „*să ne fie de dulce ca viața și curat ca inima*”.

În spatele acestei petreceri se ascundea un sens profund: omul trebuia să guste plinătatea pentru a înțelege valoarea renunțării.

După masă, venea momentul cel mai simbolic — „îngroparea fripturii”.

În unele zone din Moldova și Ardeal, femeile acopereau tigaia cu o cârpă curată sau o puneau sub vatră, în timp ce rosteau cu voce joasă formule magice:

- „*Cum se stinge focul, să se stingă și pofta*”.

În alte sate, oasele de la masă erau duse în grădină și îngropate lângă gard, pentru ca „*răul să nu iasă și binele să nu moară*”.

Acest gest, aparent domestic, reprezenta o veritabilă jertfă simbolică a plăcerii.

Friptura, imagine a cărnii și a ispitelor, era dată pământului pentru a curăți sufletul de greutate.

Riturile mesei de lăsat aveau și o dimensiune comunitară.

Cei care erau certați trebuiau să se împace, iar tinerii se rugau să prindă un an cu logodnă.

Era o formă de împăcare generală, menită să aducă liniște înaintea celor patruzeci de zile de post.

Femeile curățau vasele de grăsime cu cenușă, iar bărbații stingeau vatra cu apă sfințită.

În unele sate din Bucovina, se făcea o cruce pe cuptor cu funingine amestecată cu miere, ca semn de protecție împotriva duhurilor rele ale iernii.

Etnologic, masa de Lăsatul Secului poate fi privită ca o scenă de tranziție între două lumi: lumea materialului și cea a spiritualului.

Claude Lévi-Strauss ar fi numit-o „*rit de inversiune*”, moment în care ordinea profană se destramă pentru a face loc unei ordini sacre.

Veselia, mâncarea și vinul nu sunt simple excese, ci acte liminale.

Ele marchează sfârșitul haosului gustativ și intrarea în austeritatea luminată a postului.

În plan psihologic, acest ritual funcționează ca o terapie colectivă.

După ce corpul și simțurile sunt satisfăcute, oamenii pot accepta mai ușor abținerea.

De aceea, Lăsatul Secului nu e o ruptură, ci o trecere lină.

Prin mâncare, răs și cântec, omul își onorează trupul; prin tăcerea ce urmează, își onorează sufletul.

Astfel, masa devine un altar și bucătăria, o biserică de pământ.

În clipa în care tigaia e acoperită și focul se stinge, satul intră în anotimpul sacru al curățirii.

După terminarea mesei, femeile ardeau lumânări în dreptul ferestrelor, „*pentru sufletele care nu au avut cu cine cina*”, iar bărbații ieșeau afară și făceau semnul crucii spre cer.

Se spunea că în acea noapte Dumnezeu deschide Cartea Anului și notează cine a postit curat.

De aceea, Lăsatul Secului nu era o simplă masă, ci un act de legământ între om, pământ și divin — o promisiune tăcută de a trăi în lumină.

3. Superstiții meteorologice și oracolele vremii

În satul tradițional românesc, oamenii nu priveau cerul doar ca pe un decor al zilei, ci ca pe o carte vie, plină de semne.

Înainte de a începe postul Crăciunului, ei „*citeau*” în stele, în vânt și în nori viitorul iernii și al anului care urma.

Cerul din noaptea Lăsatului Secului era considerat o oglindă a întregului sezon rece: dacă era senin, iarna avea să fie grea, cu viscole,

dar și roditoare; dacă ploua, se spunea că anul va fi blând și bogat în recolte.

Astfel, meteorologia populară devenea o formă *de* teologie practică — omul căuta în natură semnele voinței divine.

În unele sate din Moldova, femeile ieșeau seara în curte și priveau cerul: dacă se vedea Calea Lactee limpede, însemna că Dumnezeu a „bătătorit drumul îngerilor” și că oamenii vor trece ușor prin post.

În Transilvania, se puna o sită pe horn, iar prin ea se privea spre lună; dacă lumina trecea clar, se zicea că iarna va fi senină, iar dacă aburul o estompa, avea să vină vreme grea.

În Maramureș, bătrânii aruncau boabe de grâu în foc și urmăreau scânteile: dacă săreau în sus, era semn de iarnă aspră; dacă se stingea repede focul, urma frig uscat și drumuri bune.

Oracolele vremii nu se limitau la observațiile cerului, ci includeau și gesturi magice.

În ajunul postului, tinerii puneau în fereastră un vas cu apă curată; dacă până dimineață apa îngheța, se spunea că omul va fi tare și norocos tot anul; dacă rămânea limpede, se credea că îl așteaptă încercări.

În Oltenia, se lăsau afară haine spălate: dacă se găseau dimineața ude, anul urma să fie plin de ploi; dacă erau uscate, pământul avea să ceară apă.

Aceste semne meteorologice erau interpretate cu o seriozitate aproape religioasă, căci pentru țăranul român natura era un limbaj al cerului.

Pe lângă observațiile empirice, existau și adevărate oracole ale vremii.

În Muntenia, femeile scoteau o bucată de lemn din sobă și o puneau la prag: dacă până dimineață scotea rășină, se spunea că iarna va fi lungă; dacă rămânea uscată, urma o primăvară timpurie.

În unele zone din sud, se spărga un ou și se lăsa pe pervaz; felul în care se așeza gălbenușul arăta câtă zăpadă va fi.

Toate aceste ritualuri transformau lumea în calendar viu, iar omul devenea cititorul său fidel.

Dincolo de pitorescul acestor credințe, ele ascund o formă subtilă de cunoaștere.

Țăranul nu era un superstițios orb, ci un observator fin al ritmurilor naturale.

În absența științei moderne, el învățase să coreleze ciclurile naturii cu propriile experiențe de viață.

Superstiția era, în fond, o știință poetică: un mod de a traduce fenomenele meteorologice în limbaj simbolic.

Când spunea că „*ploaia e lacrima cerului*” sau că „*gerul mușcă sufletul păcătosului*”, el nu greșea, ci exprima prin mit ceea ce fizica exprimă prin ecuații.

În acest mod, oracolele vremii funcționau ca un contract între om și univers.

Postul Crăciunului nu începea la întâmplare, ci în acord cu semnele cosmice.

Cerul, pământul și omul formau o triadă sacră: unul respira prin ceilalți.

Înțelegerea vremii nu era doar curiozitate, ci formă de rugăciune.

4. Curățirea trupului și a minții – începutul transformării

În tradiția satului românesc, începutul postului nu era doar o decizie religioasă, ci un proces profund de curățire — fizică, morală și spirituală.

Omul trebuia să-și spele trupul, casa și sufletul, pentru ca lumina Crăciunului să-l găsească pregătit.

Așa cum pământul îngheață pentru a renaște, și omul se răcea de patimi pentru a-și recăpăta puterea lăuntrică.

Postul era o „*higienă sacră*”, cum ar fi spus Ernest Bernea: un echilibru între curățenia exterioară și ordinea interioară, între igienă și sfințenie.

În zilele dinaintea Lăsatului Secului, femeile curățau casa până la ultimul colț, schimbau paiele din pat, spălau vasele și ștergeau icoanele.

În Moldova și Bucovina, se spunea că „*nu poți intra în post cu praf în casă și murdărie în suflet*”.

În unele sate, bărbații scoteau cenușa veche din sobă și o duceau la marginea curții, spunând: „*Să plece ce-a fost rău și să vină ce-i bun!*”.

Gestul avea valoare de exorcizare simbolică.

Curățenia casei era o imagine a curățirii trupului, iar ordinea din jur oglindea ordinea din minte.

Postul aducea și o disciplină a simțurilor.

Nu se consuma carne, lapte, ouă, dar nici vorbe grele, nici certuri, nici gânduri întunecate.

Se credea că mânia și invidia spurcă mai rău decât untura.

Astfel, curățirea trupului era doar prima etapă: scopul era limpezirea minții, golirea de zgomotul lumii.

În multe familii, primele zile de post erau petrecute în liniște, fără glume și fără muzică.

Tăcerea devenea rugăciune.

A te curăța însemna a-ți face ordine în gânduri, a te desprinde de nevoia de a reacționa, a judeca, a poseda.

Într-un sens mai adânc, acest ritual corespunde unei etape inițiatice universale: moartea simbolică a omului vechi.

În toate culturile tradiționale, purificarea precede orice renaștere.

Înainte ca eroul să intre în templu, trebuie să se spele în apă curată.

Înainte ca lumea să renască, trebuie să vină potopul.

În acest orizont, curățirea trupului și a minții pregătește intrarea în spațiul sacru al iernii — o perioadă de retragere, tăcere și reflecție.

Psihologic, actul curățirii funcționează ca o formă de decongestionare interioară.

Prin ordine, omul recâștigă controlul asupra haosului.

De aceea, în cultura românească, „*curat*” nu desemnează doar starea fizică, ci și una morală: omul curat e omul drept, cumpătat, împăcat.

Curățenia exterioară devine o pedagogie a sufletului.

A spăla, a șterge, a aerisi înseamnă a reconfigura spațiul interior al ființei.

În final, acest proces de curățire nu urmărește doar igiena, ci transformarea.

Postul este începutul metamorfozei omului comun în ființă conștientă de sine.

Prin abținere, tăcere și ordine, el devine oglinda armoniei cosmice.

Lăsatul Secului nu este o interdicție, ci o invitație la devenire.

Curățirea trupului și a minții nu înseamnă fugă de lume, ci o întoarcere lucidă în ea, purificat, mai liniștit, mai aproape de lumină.

În tăcerea curățeniei se ascunde o rugăciune nevăzută.

Fiecare spălare, fiecare suflare de praf devine o invocare a ordinii divine.

Omul care se curăță nu doar pregătește casa pentru sărbătoare, ci pe sine pentru revelație.

Curățenia e liturgia cotidiană a sufletului care vrea să vadă lumina.

5. De la abundență la abținere – pragul spiritual al iernii

În logica arhaică a satului românesc, abundența și abținerea nu se contrazic, ci se succed în mod firesc, asemenea anotimpurilor.

Oamenii știau că orice belșug, dacă nu e urmat de cumpătare, se transformă în risipă.

După lunile bogate ale toamnei, când hambarele se umpleau, venea vremea retragerii — timpul cumpătării și al înfrânării.

Postul Crăciunului nu interzicea bucuria, ci o rafina.

Era pragul care separa îmbuibarea de sacralitate, haosul de ordine, instinctul de conștiință.

La Lăsatul Secului, mesele pline și voia bună reprezentau apogeul abundenței.

Era un fel de adio spus plăcerii trupești, dar nu din rușine, ci din respect față de echilibrul cosmic.

Țăranul nu vedea în hrană un păcat, ci un dar care trebuie cinstit prin măsură.

„*Cine nu știe să se sature, nu știe să mulțumească*”, se spunea în satele Moldovei.

De aceea, după belșugul toamnei, urma un timp al golirii rituale.

Această alternanță era cheia supraviețuirii fizice și morale.

Abundența era, în sens simbolic, proba maturității.

Omul care știa să se bucure de roadele muncii trebuia să dovedească apoi că știe și să se abțină.

În mentalitatea arhaică, renunțarea nu însemna lipsă, ci dovadă de putere.

A te opri din plăcere era un act de suveranitate interioară.

Așa se năștea omul liber: acela care nu e robul dorințelor.

Postul Crăciunului nu cerea sărăcie, ci cumpătare.

Nu cerea suferință, ci discernământ.

În multe sate, trecerea de la abundență la abstenență era marcată prin gesturi simbolice.

Femeile acopereau mesele cu pânze albe, semn al curățeniei și al tăcerii.

Vasele folosite la carne se spălau cu leșie și se urcau pe pod, unde nu aveau voie să fie atinse până la Anul Nou.

În unele locuri, se stingea focul din vatră și se reaprindea a doua zi cu „foc nou”, adus de la biserică.

Această „reaprindere” simboliza renașterea interioară.

Spiritul acestui prag era de a restabili ordinea.

După abundență, omul trebuia să redevină cumpătat, curat, conștient de propria măsură.

Excesul, fie el alimentar sau emoțional, era considerat o dezordine cosmică.

Înfrânarea, în schimb, reaseza lumea în armonie.

Din această perspectivă, postul nu e o lege impusă, ci o necesitate biologică și spirituală.

Trupul și sufletul, la fel ca natura, au nevoie de iarnă pentru a renaște.

Abținerea nu înseamnă negație, ci transformare.

Ea convertește energia trupească în lumină interioară.

În absența plăcerilor, omul descoperă alte gusturi: tăcerea, liniștea, rugăciunea, gândul limpede.

Postul devine o alchimie subtilă a ființei.

În el, abundența se transfigurează în recunoștință, iar golul devine spațiu sacru.

Pragul iernii nu e o pierdere, ci un început: trecerea de la plinul lumii la plenitudinea spiritului.

În taina postului, abundența nu dispare, ci se preschimbă în recunoștință.

Ceea ce era hrană devine binecuvântare, iar ceea ce era plăcere devine liniște.

Omul care știe să se oprească descoperă că golul e plin de sens, iar tăcerea are gust de lumină.

Așa se face trecerea din toamna trupului în iarna spiritului — locul unde începe renașterea.

Capitolul II

Ajunul Sfântului Andrei (29 noiembrie)

1.Noaptea lupilor și a strigoilor – apocalipsa ritualică

Ajunul Sfântului Andrei este una dintre cele mai vechi și mai încărcate nopți din calendarul românesc.

Ea nu aparține doar creștinismului, ci și adâncimilor precreștine, când oamenii trăiau într-un univers în care granița dintre vii și morți era temporar suspendată.

În această noapte, lumea vizibilă și cea invizibilă se ating, iar haosul primordial răbufnește pentru o clipă.

De aceea, tradiția o numește „*noaptea lupilor*” și o învăluie într-o teamă respectuoasă.

Nu e o frică banală, ci una metafizică — frica de forțele dezlănțuite ale naturii și ale inconștientului colectiv.

Lupul, animal totemic al Daciei, este stăpânul acestei nopți.

Se spune că el își poate îndoi gâtul și vorbi omenește, iar glasul său aduce semnul iernii.

Țăranii nu lucrau în această zi și nu pronunțau cuvântul „*lup*”, de teamă să nu-l cheme.

Se ungeau ușile, ferestrele și vitele cu usturoi, pentru a ține departe duhurile și ființele malefice care bântuie în ajunul Apostolului.

Lupul nu era un dușman, ci un paznic al pragului — un intermediar între haos și ordine, între moarte și viață.

În același timp, noaptea Sfântului Andrei este și noaptea strigoilor — suflete rătăcitoare care ies din morminte și se hrănesc cu energia celor vii.

În unele sate din Oltenia și Bucovina, oamenii puneau câte o coasă sau o furcă în prag, „*să taie răul la intrare*”.

În Banat, se aprindeau focuri la răspântii și se rosteau rugăciuni pentru protecția satului.

Fiecare familie își apăra casa cu un cerc de usturoi, iar femeile tăiau fire de cânepă și le ardeau în vatră „*pentru sufletele care nu-și găsesc drumul*”.

În imaginarul popular, această noapte e o mică apocalipsă ritualică: o lume moare pentru ca alta să se nască.

Lupii și strigoii devin simboluri ale energiilor primordiale, care trebuie recunoscute și îmblânzite.

Andrei nu e doar Apostolul creștin care aduce lumina Evangheliei, ci și continuatorul mitic al marelui zeu al lupilor.

Sub numele său se ascunde o sinteză a contrariilor: sfântul și vrăjitorul, lumina și întunericul, credința și frica.

Antropologic, această noapte reprezintă un mecanism de reechilibrare psihică.

Ea permite comunității să exprime inconștientul colectiv — frica de moarte, dorința de protecție, nevoia de purificare.

Ritualurile de apărare, usturoiul, zgomotele, lumânările, toate funcționează ca exorcisme simbolice.

Prin ele, satul își exersează memoria mitică și își confirmă legătura cu natura.

În adâncul ei, noaptea lupilor este un exercițiu de luciditate: omul recunoaște că lumea nu e complet sigură, dar că în fața răului se poate proteja prin credință, solidaritate și gest sacru.

Când zorii Sfântului Andrei răsar, haosul se retrage, iar ordinea renaște.

Așa se închide prima poartă a iernii.

Când ultima flacără se stinge și satul se cufundă în tăcere, noaptea Sfântului Andrei nu mai pare o amenințare, ci o binecuvântare travestită.

Lupii adormiți în păduri devin păzitori ai hotarelor, iar strigoii se topesc în lumina dimineții.

Frica se preschimbă în înțelepciune, iar veghea în rugăciune.

Astfel, omul trece prin propria-i noapte interioară și iese din ea mai curat, mai treaz și mai aproape de cer.

2.Usturoiul, grâul și visele: protecția magică

Dintre toate nopțile anului, niciuna nu concentrează mai multă simbolică protectoare decât Ajunul Sfântului Andrei.

Este momentul în care frica și speranța se amestecă, iar omul se înarmează cu gesturi magice pentru a ține răul departe.

În centrul acestor practici se află trei elemente sacre: usturoiul, grâul și visul.

Ele nu sunt simple superstiții, ci instrumente arhaice de dialog cu invizibilul, prin care lumea țărănească își asigură echilibrul dintre trup, natură și destin.

Usturoiul, „*floarea albă a pământului*”, este considerat cel mai vechi talisman al românului.

În noaptea Sfântului Andrei, femeile îl sfințeau cu foc sau cu rugăciune și îl ungeau pe praguri, uși, ferestre, coarnele vitelor și frunțile copiilor.

Era „*granița dintre bine și rău*”, planta care mirosea a curățenie și alunga duhurile.

În unele sate din Muntenia, se puneau usturoi în buzunare, în perne sau chiar în apa de băut.

Oamenii credeau că el închide porțile iadului pentru o noapte și deschide poarta vieții curate.

Antropologic, usturoiul joacă rolul unei cruci vegetale: protejează, purifică și consfințește.

Grâul, în schimb, este seminția luminii.

În Ajunul Sfântului Andrei se pune la încolțit grâul în străchini sau pahare cu vată umedă.

Din felul în care crește până la Crăciun, se prezice viitorul: dacă firul e drept și verde, anul va fi roditor și omul sănătos; dacă se îngălbenesc ori se încovoie, vin greutăți.

Dar dincolo de oracol, gestul are o semnificație cosmică: e actul prin care omul își sincronizează viața cu ritmul germinativ al universului.

Grâul e memoria vegetală a sufletului.

În fiecare bob se ascunde promisiunea renașterii.

Visul, al treilea element magic, leagă lumea aceasta de cealaltă.

Fetele nemăritate puneau busuioc sub pernă și rosteau: „*Sfinte Andrei, trimite-mi ursitul să-l văd în vis*”.

În unele regiuni, se dormea cu o oglindă sub pernă sau cu o lumânare stinsă în palme, pentru a „vedea chipul destinului”.

Aceste practici, deși par ludice, aveau rolul unei inițieri feminine: trecerea de la inocență la cunoaștere.

Visul era spațiul unde rațiunea nu mai avea putere, iar divinul se putea revela în forme subtile.

Toate aceste gesturi formează un sistem complex de protecție.

Ele transformă frica în acțiune, necunoscutul în simbol, întunericul în lumină.

Usturoiul apără trupul, grâul hrănește sufletul, iar visul luminează mintea.

Împreună, alcătuiesc o triadă magică: pământul, hrana și conștiința unite într-un ritual de supraviețuire spirituală.

Ajunul Sfântului Andrei nu este, așadar, o noapte a vrăjilor, ci o lecție despre echilibru.

Omul își amintește că forțele întunecate pot fi ținute în frâu prin credință, curăție și intenție limpede.

Așa cum usturoiul alungă strigoi, tot așa gândul bun alungă frica. Grâul care încolțește în întuneric e imaginea speranței.

Iar visul care dezvăluie viitorul este dovada că Dumnezeu încă vorbește în tăcerea nopții.

Înțelepciunea acestei nopți stă în simplitate: un bob de grâu, o cățuie de usturoi și un vis pot întemeia o lume.

În gesturile mărunte se ascunde puterea creației.

Prin ele, omul redescoperă că materia nu e piedică, ci mijloc de sfințire.

Când pământul, hrana și visul se unesc, universul devine transparent, iar Dumnezeu pare mai aproape decât oricând.

3. Portalul dintre lumi: morții, viii și destinul

Noaptea Sfântului Andrei este, în credința populară, clipa rară în care granițele dintre lumi se deschid.

Este pragul dintre văzut și nevăzut, când morții se întorc să-și cerceteze casele, iar viii le lasă calea liberă.

Se spune că, în acea noapte, „*cerurile se pleacă spre pământ*”, iar sufletele rătăcitoare pot fi simțite în adierea vântului sau în trosnetul lemnului din sobă.

Satul românesc a înțeles dintotdeauna această noapte ca pe un moment de contact sacru între generații, o punte între viață și moarte, între prezent și destin.

Pentru strămoșii daci, moartea nu era o sfârșire, ci o trecere.

Credeau că sufletul călătorește într-o lume paralelă, în care continuă să vegheze asupra celor rămași.

Această concepție s-a topit în creștinismul popular, dând naștere unei spiritualități hibride: în noaptea Sfântului Andrei, rugăciunea și magia se împletesc.

Oamenii aprind lumânări pentru morți, dar și focuri la marginea curților, „*ca să-și vadă drumul*” spiritele.

În unele sate din Ardeal, se lasă pe masă o bucată de pâine și un blid cu apă, pentru ca sufletul celui plecat să se odihnească.

Aceasta nu e o superstiție, ci o formă de ospitalitate cosmică: lumea celor vii deschide ușa lumii de dincolo.

În această noapte, timpul însuși se destramă.

Ceasurile nu mai curg, ci se topesc într-o tăcere densă.

Bătrânii spuneau că cine ascultă prea atent poate auzi „*glasul morților*” în vânt.

Nu e un sunet înfricoșător, ci o vibrație subtilă, o chemare a memoriei.

Aici se ascunde sensul profund al ritualului: omul nu se teme de morți, ci se teme să-i uite.

Prin amintire, el le menține existența.

Când aprinde o lumânare în noaptea Sfântului Andrei, nu alungă umbrele, ci le luminează.

În plan simbolic, această noapte funcționează ca un portal al destinului.

Mulți cred că visele din noaptea Sfântului Andrei sunt premonitории și că hotărârile luate atunci au greutate spirituală.

Se spune că cerurile se deschid pentru o clipă și Dumnezeu ascultă orice dorință curată.

Este momentul în care omul poate schimba direcția propriei vieți prin rugăciune sinceră.

Fiecare suflet devine, pentru o noapte, arhitectul propriei sorți.

Din perspectiva antropologiei sacre, acest „*portal dintre lumi*” nu e o fantezie, ci o metaforă a conștiinței umane.

Când omul își amintește de morți, își amintește de sine.

Când vorbește cu ei, vorbește cu trecutul său.

Dialogul cu lumea de dincolo e, de fapt, un dialog interior cu propria memorie și cu propriile frici.

De aceea, ritualurile de Ajun nu sunt forme de vrăjitorie, ci exerciții de reculegere și de identitate.

Când zorii se ivesc, portalul se închide.

Focurile se sting, lumânările se topesc, iar tăcerea revine.

Dar omul rămâne schimbat: mai smerit, mai conștient de fragilitatea lumii și de continuitatea ei.

Între vii și morți nu există ruptură, ci respirație comună.

Așa se păstrează echilibrul lumii românești — prin amintire, lumină și credință.

Dincolo de teama de întuneric, această noapte ne amintește că moartea nu rupe, ci leagă.

Morții trăiesc prin cei vii, așa cum rădăcinile hrănesc copacul fără a fi văzute.

Fiecare rugăciune devine un fir de lumină între lumi, iar tăcerea — o formă de rugă.

Când pomenim numele celor plecați, le dăm din nou o clipă de viață.

4. Rădăcini traco-dacice și influențe creștine

Sub pătura subțire a obiceiurilor creștine, noaptea Sfântului Andrei ascunde străvechi rădăcini traco-dacice.

Înainte de a fi apostolul care a adus credința în Dobrogea, Andrei a fost, în memoria arhaică, un simbol al zeului-lup, al celui care stăpânește pragul dintre viață și moarte.

Dacii își sărbătoreau divinitatea solară-lup cu ritualuri de purificare și veghe, menite să apere comunitatea de forțele întunericului.

Când creștinismul a pătruns în spațiul carpatic, aceste rituri nu au fost distruse, ci convertite: zeul a fost botezat, iar noaptea a devenit „*ajunul Sfântului Andrei*”.

Arheologia spirituală a acestei continuități e uimitoare.

În mitologia dacică, lupul era animalul-totem al triburilor, mesager al zeilor și protector al lumii vii.

Prin urletul lui, oamenii recunoșteau semnul zeului Zamolxis, stăpânul tainelor morții și al renașterii.

În tradiția creștină, Sfântul Andrei apare ca „*îmblânzitorul fiarelor*”, cel care binecuvântează animalele pădurii și alungă răul.

De fapt, este aceeași imagine sub alt nume: forța luminii care învinge întunericul.

În el, lupul sacru al dacilor și crucea creștină a apostolului se întâlnesc, dând naștere unei teologii populare unice în Europa.

Obiceiurile din noaptea Sfântului Andrei poartă amprenta acestei duble moșteniri.

Usturoiul uns pe uși nu e doar o formă de protecție creștină, ci ecoul vechilor practici de apărare împotriva spiritelor htonice.

Focurile aprinse la marginea satului, zgomotele menite să alunge lupii, colacii împărțiți în numele morților – toate provin dintr-o religie cosmică, transformată ulterior într-un calendar creștin al speranței.

În locul zeilor invizibili au rămas sfinții, iar în locul jertfei sângelui – lumina rugăciunii.

Teologia populară a românilor a reușit ceea ce puține popoare au făcut: o sinteză între pământ și cer.

Nici o ruptură nu s-a produs între sacralitatea dacică și cea creștină, ci o migrare lentă a sensurilor.

Apa lustrală a vechilor inițieri a devenit aghiazmă, iar focul purificator – lumânare.

Zgomotele rituale au fost înlocuite cu clopote, iar lupul, cândva animal de temut, a devenit simbol al vegheii spirituale.

În acest sincretism, românul nu a pierdut nimic: și-a păstrat legătura cu natura, dar a transformat-o în legătură cu divinul.

Această împletire de culturi e dovada unei profunde înțelepciuni colective.

Tradiția nu s-a opus Evangheliei, ci a ajutat-o să prindă rădăcini într-un sol mitic fertil.

De aceea, credința românească are un parfum arhaic: nu e rece și dogmatică, ci vie, respirând prin mit, simbol și gest.

În satele vechi, Sfântul Andrei e și apostol, și strămoș, și zeu-paznic.

În el, Dacia și Betleemul se întâlnesc fără conflict, iar cerul și pământul își dau mâna peste o flacără veșnică.

Această dublă moștenire – traco-dacică și creștină – explică misterul rezistenței spirituale a poporului român.

În adâncul său, românul nu l-a uitat nici pe Zamolxis, nici pe Hristos, pentru că i-a simțit ca părți ale aceluiași adevăr.

Unul îi vorbea din munte, celălalt din cer; amândoi îl chemau la lumină.

Din sinteza lor s-a născut sufletul românesc – contemplativ, dar neînfricat, mistic și totodată pământesc.

În el, credința nu e un act dogmatic, ci o stare de comuniune cosmică.

Când își face semnul crucii, țăranul român nu se rupe de natură, ci o binecuvântează.

Așa supraviețuiește tradiția: nu prin ziduri, ci prin inimă.

Astfel, în fiecare noapte de Andrei, românul reface legământul cu Cerul și cu Pământul.

Între lupul străvechi și crucea nouă se naște același jurământ: să rămână lumină în om, chiar și în iarnă.

5. Pragul fricii și al trezirii spirituale

În fiecare an, noaptea Sfântului Andrei devine un prag nevăzut, unde frica și credința se confruntă în tăcere.

Este o noapte în care lumina și întunericul își dispută lumea, iar omul, prins între ele, trebuie să-și dovedească sufletul.

Frica nu este doar o emoție, ci o poartă inițiativă: cine o înfruntă, renaște.

În tradiția românească, această noapte nu e doar una a lupilor și a strigoilor, ci a propriei conștiințe.

Ceea ce se petrece afară, în natură, este oglinda a ceea ce se petrece înăuntru, în om.

Înainte de zorii iernii, când natura moare aparent, omul își simte fragilitatea.

Frica nu e un păcat, ci o amintire a limitelor.

În mitologia satului, lupii și duhurile nu vin să distrugă, ci să pună la încercare.

Cel care se teme se pierde, dar cel care veghează în liniște înțelege rostul lucrurilor.

În basmele românești, eroul nu devine înțelept decât după ce traversează noaptea pădurii.

Așa e și în Ajunul Sfântului Andrei: între rugăciune și spaimă, omul învață să tacă, să asculte și să creadă.

Psihologic, această frică are rolul unei purificări.

Ea destramă ego-ul și lasă loc unui sine mai limpede.

Când omul aprinde o lumânare, când unge cu usturoi ferestrele, când rostește o rugăciune la fereastra nopții, nu face magie, ci se reeducă spiritual.

Gestul devine o meditație colectivă.

În satele de odinioară, bătrânii nu râdeau de cei care se temeau, ci îi îndemnau să-și cunoască frica.

Înțelepciunea populară știa că doar cel care își privește întunericul poate vedea adevărata lumină.

Antropologic, frica din noaptea Sfântului Andrei e o formă de inițiere în taina iernii.

Ea marchează începutul unui ciclu nou, o moarte simbolică urmată de trezire.

După această noapte, omul intră într-un alt timp – timpul sacru al așteptării Nașterii Domnului.

Astfel, frica nu mai e o slăbiciune, ci un act de curățire.

În limba satului, se spunea că „noaptea aceasta e grea pentru cei *murdari la inimă*”.

Curățenia sufletului era măsura puterii de a trece pragul.

Filosofic vorbind, fiecare iarnă e o reamintire a morții, dar și o promisiune a luminii.

Înfruntarea fricii devine un exercițiu de credință.

Când omul învață să nu mai fugă, ci să contemple, spaima se topește în liniște.

În acea tăcere începe adevărata trezire: conștiința că frica e doar o mască a necunoscutului divin.

Dincolo de ea se află miracolul prezenței, sentimentul că totul are un rost și că, în mijlocul iernii, Dumnezeu nu doarme, ci veghează.

Așadar, Ajunul Sfântului Andrei este o pedagogie a fricii: nu pentru a înspăimânta, ci pentru a învăța curajul interior.

Omul care în acea noapte se roagă și rămâne treaz nu înfruntă doar strigoii lumii, ci umbrele propriei necredințe.

Din acea veghe se naște lumina adevărată – lumina care nu vine din afară, ci din inimă.

Când frica se stinge, sufletul se luminează.

În clipa aceea, omul nu mai caută protecție, ci înțelege.

Înțelege că nu există întuneric fără rost și nici spaimă fără revelație.

Învingându-și umbrele, se descoperă pe sine ca fiu al luminii, nu al temerii.

Capitolul III

Ajunul Sfântului Nicolae (5 decembrie)

1. Moșul cu toiagul alb și simbolul dreptății milostive

Sfântul Nicolae este prima lumină blândă a iernii.

În tradiția românească, el nu este doar un sfânt, ci un arhetip al dreptății care nu rănește, al autorității care nu strivește.

Cu toiagul său alb și barba de nea, el coboară nu ca un judecător rece, ci ca un părinte cosmic.

În el se împletesc două chipuri: cel al vechiului zeu al iernii, care aduce frigul purificator, și cel al episcopului milostiv din Mira Lichiei, apărător al celor săraci și al copiilor.

Este întâlnirea dintre ordinea morală și compasiunea divină.

Toiagul său alb nu e un simplu baston, ci un simbol al echilibrului.

În imaginarul popular, el separă binele de rău, asemenea unei coloane de lumină între lumi.

Bătrânii spuneau că Moș Nicolae „bate” pământul cu toiagul pentru a chema iarna, iar în acel gest se ascunde o teologie a timpului: lumea se oprește pentru a se curăța.

Prin frig, natura își regăsește liniștea, iar omul, curăția.

Toiagul devine astfel un instrument al armoniei cosmice — un axis mundi între cer și zăpadă.

În iconografia bizantină, Sfântul Nicolae ține în mână Evanghelia și binecuvântarea, nu sabia.

Dreptatea lui nu pedepsește, ci vindecă.

În tradiția orală, el aduce daruri celor buni, dar lovește ușor cu nuiaua pe cei neascultători — un gest pedagogic, nu violent.

Aceasta este marea lecție a dreptății milostive: să corectezi fără să distrugi, să îndrepti fără să umilești.

Într-o lume în care puterea adesea înseamnă forță, Sfântul Nicolae arată că adevărata autoritate este blândețea.

În satele românești, ajunul său era învăluit în respect tăcut.

Copiii își lustriau ghetuțele, iar părinții se rugau pentru pacea casei.

Se spunea că în noaptea de 5 decembrie, Moșul cutreieră lumea, aplecându-se spre fiecare suflet.

Toiagul său atinge pragurile caselor și le sfințește.

Chiar și cei care nu aveau nimic de primit primeau binecuvântarea tăcută a iernii.

În acea noapte, întreaga lume pare să respire mai încet, ca și cum cerul și pământul ar sta de vorbă.

Simbolic, Moșul cu toiagul alb întruchipează trecerea de la frica Andreei la seninătatea Crăciunului.

El este primul vestitor al luminii.

Dacă Sfântul Andrei păzește hotarele, Sfântul Nicolae le binecuvântează.

Între lupul sacru și Pruncul sfânt, el face legătura.

Dreptatea sa nu e justiție rece, ci o etică a iubirii — legea inimii.

De aceea, chipul său zâmbitor sub barba albă nu e doar o imagine duioasă, ci o teologie condensată: Dumnezeu nu judecă prin frică, ci prin iertare.

Când se așază prima ninsoare, bătrânii spun: „*Și-a scuturat Moș Nicolae barba*”.

Zăpada devine semn de binecuvântare, toiagul devine coloană de lumină, iar inima omului — un loc de împăcare.

Așa se încheie ajunul: nu cu spaimă, ci cu recunoștință.

Prin el, iarna capătă chip uman, iar dreptatea — chip de iubire.

În fiecare an, când iarna se așterne și toiagul lui Moș Nicolae atinge pământul, omul simte că dreptatea nu vine din teamă, ci din iubire.

Sub zăpadă și tăcere, lumea renaște curată. Dreptatea cere pace, iar pacea se naște doar din inimă luminată.

2. Ritualul ghetuțelor și inițierea copilului în dar

Ajunul Sfântului Nicolae este noaptea în care copilăria se îmbracă în miracol.

Ritualul ghetuțelor, atât de firesc astăzi, are o vechime inițiativă profundă: este primul act simbolic prin care copilul român învață ideea de răsplată, curăție și așteptare.

În universul tradițional, nu era doar o joacă, ci o lecție de morală cosmică.

Prin ghetuțele curățate cu grijă și așezate la fereastră, copilul învață că binele se pregătește, nu se pretinde.

Gestul de a lustrui pantofii în ajun are o semnificație dublă: exterioară și interioară.

Pe dinafară, înseamnă ordinea lumii – curățenia, disciplina, respectul.

Pe dinăuntru, e o spovedanie mută: copilul se curăță sufletește prin așteptare.

Această pedagogie subtilă se regăsește în toate marile tradiții religioase – dar la români, ea a devenit un ritual al luminii domestice.

Ghetuța devine un altar miniatural: în ea nu se depun doar dulciuri, ci sensul binelui.

În satul de altădată, Sfântul Nicolae nu venea „*din poveste*”, ci din calendarul sacru.

Copiii erau treziți în zori de părinți și primeau darul cu rugăciune.

Nu era un spectacol, ci un moment de tăcere sfântă.

Părinții nu promiteau cadouri, ci spuneau simplu: „*Să fii curat la suflet, că vine Moșul!*”

Astfel, darul devenea o confirmare a curăției morale, nu o răsplătă materială.

Întregul sat participa la această taină colectivă a bucuriei, care reînnoia legătura dintre generații.

Din perspectivă psihologică, ritualul ghetuțelor este prima formă de inițiere a copilului în recunoștință.

Așteptarea Moșului înseamnă acceptarea dependenței de o forță bună, părintească.

Este o pedagogie a umilinței senine: copilul nu cere, ci speră. Iar în speranța aceea, sufletul se luminează.

Fiecare bomboană, fiecare măr roșu sau nucă devine un sacrament al iubirii părintești, un semn că lumea are încă sens.

Ritualul are, însă, și o dimensiune comunitară.

În satele vechi, copiii împărțeau între ei darurile primite.

Nimeni nu rămânea fără bucurie.

Asta pentru că Sfântul Nicolae era socotit „*moșul cel drept*” – adică acela care nu adună, ci împarte.

Prin gestul împărțirii, copilul era inițiat în taina generozității.

În darul primit se ascundea datoria de a dăruia mai departe.

Așa se forma moralitatea organică a comunității: prin exemplu și gest, nu prin predică.

Când se așternea prima zăpadă, copiii priveau spre cer și credeau că Moșul vine călare pe nori.

În realitate, venea din inimile părinților, din dorința lor de a păstra vie nevinovăția.

Ritualul ghetuțelor nu era doar despre copil, ci și despre adultul care, măcar o dată pe an, se redescoperea curat.

Prin acest act simplu, omul se reconecta la ideea de bine cosmic: că în lumea aceasta, darul e dovada că lumina nu s-a stins.

Astfel, ritualul ghetuțelor rămâne o inițiere tainică în sensul divin al darului.

Nu lucrul contează, ci gestul, nu dulciurile, ci intenția.

În dar se află chipul Celui care dăruiește viață, iar copilul devine purtătorul acestei lumini.

În fiecare decembrie, prin mâinile părinților și zâmbetul copiilor, se reînnoiește legământul nevăzut dintre cer și pământ: iubirea care dă sens lumii.

3.Zăpada și barba albă – semnele iernii divine

Zăpada nu este doar o stare meteorologică, ci o revelație a purității cosmice.

În tradiția românească, ea este percepută ca o scrisoare a cerului către pământ, un mesaj de alb și tăcere trimis pentru curățirea lumii.

Prima ninsoare nu anunță frigul, ci începutul sacralității iernii.

Ea marchează momentul în care lumea vizibilă se topește într-o imensă rugăciune albă.

În acea tăcere, fiecare om simte că realitatea se reconfigurează: zgomotul dispare, iar sufletul începe să audă din nou vocea divină.

Barba albă a lui Moș Nicolae, imagine arhetipală a bătrânului înțelept, este eco-ul acestei zăpezi.

În imaginarul popular, barba lui nu este un semn al vârstei, ci al înțelepciunii cosmice.

Ea învăluie chipul Moșului precum zăpada învăluie satul.

Albul devine culoarea sfințeniei, a liniștii, a începutului.

În mitologia veche, zeii bătrâni ai iernii erau cei care aduceau echilibrul în lume, oprind focul verii pentru ca pământul să respire.

La români, această imagine a fost transformată într-un simbol al curățirii spirituale – o bătrânețe care nu moare, ci se luminează.

În basmele străvechi, zăpada este considerată praf ceresc, iar barba albă, vâlul luminii.

Când Moșul se arată cu chipul său blând, nu aduce doar daruri, ci și binecuvântarea iernii.

El este un zeu domestic, un mediator între lumile reci ale cosmosului și căldura căminului.

În barba sa albă se ascunde ciclul naturii: înghețul, moartea aparentă, tăcerea fertilă.

Totul devine un ritual de resetare.

Moartea vegetală a pământului corespunde liniștii spirituale a omului.

Zăpada îl învață să nu se teamă de sfârșit, pentru că fiecare alb ascunde o renaștere.

De aceea, în satele de altădată, bătrânii spuneau că atunci când ninge de Sfântul Nicolae, „*Moșul își scutură barba peste lume*”.

Era o binecuvântare, nu o banalitate. Zăpada nu era frig, ci hrană pentru suflet.

În lumina ei se stingea orice resentiment, iar oamenii simțeau că lumea devine din nou inocentă.

Copiii se jucau în omăt ca în pânțele lumii, în timp ce femeile priveau ninsoarea ca pe un semn că Dumnezeu nu și-a întors fața.

În simbolistica spirituală, albul are o putere paradoxală: ascunde totul și, în același timp, revelează totul.

El dizolvă formele pentru a arăta esența.

Astfel, barba albă a Moșului nu este doar semnul bătrâneții, ci imaginea sufletului purificat de păcate.

Este înțelepciunea care nu vorbește, ci luminează.

Așa cum zăpada cade fără zgomot, adevărul divin nu are nevoie de strigăt.

Lumea tace, Moșul surâde, iar din tăcerea aceea se naște liniștea sfântă a iernii.

Zăpada care cade peste lume este o predică fără cuvinte, un botez cosmic repetat an de an.

Barba albă a Moșului nu este doar semnul trecerii timpului, ci chipul eternității care iartă.

În fiecare fulg se ascunde o binecuvântare, iar în fiecare alunecare de lumină — o promisiune că lumea poate fi din nou curată.

Când ninsoarea se așterne, toate greșelile par uitate, iar omul, privind spre cer, simte că Dumnezeu nu a obosit să-l mai acopere o dată cu alb, pentru a-l readuce în starea de început.

4.Mitul Moșului ca paznic al porților iernii

În imaginarul tradițional românesc, iarna nu începe cu frigul, ci cu deschiderea porților ei.

Moșul nu este doar un personaj blajin, ci gardianul acestei treceri cosmice.

El stă la hotarul dintre toamnă și iarnă, dintre lumea celor vii și lumea adormită a naturii.

De aceea, în noaptea de 5 spre 6 decembrie, Sfântul Nicolae apare ca un paznic simbolic al echilibrului universal: el nu lasă haosul să pătrundă, dar nici lumina să se stingă.

Toiagul său nu e doar semn al dreptății, ci și cheie a tăcerii sacre care închide poarta Anului Vechi.

Mitul Moșului-paznic este mult mai vechi decât creștinismul.

În mitologia traco-dacică, zeii iernii vegheau pragurile dintre lumi.

Ei păzeau soarele prizonier în noaptea cea mai lungă, până când acesta renaștea la solstițiu.

Creștinismul a păstrat această imagine și a transformat-o în teologie: Sfântul Nicolae păzește „soarele credinței” din sufletul omului.

El nu luptă cu frigul, ci cu întunericul moral.

Moșul nu este o figură decorativă, ci o forță spirituală care menține ordinea divină în haosul lumii.

În satul de altădată, oamenii credeau că atunci când viscoalea puternic, Moșul își plimba caleașca pe cer și închidea porțile iernii, pentru ca duhurile rele să nu mai intre.

Această credință exprimă nevoia arhaică de protecție cosmică.

Lumea, pentru țăranul român, era un spațiu viu, deschis permanent între văzut și nevăzut.

Moșul-paznic asigura continuitatea — o garanție că iarna, deși rece și tăcută, nu este moarte, ci somnul sacru al vieții.

În acest somn, toate lucrurile își recapătă rădăcina.

În basmele străbune, el apare adesea la poarta muntelui sau la marginea pădurii, încercând sufletul călătorului.

Nu toți pot trece pragul: doar cei curați, cei care nu mint, cei care știu să se plece cu smerenie în fața tainelor.

De aceea, imaginea Moșului nu este doar cea a unui daruitor, ci și a unui judecător blând.

El nu pedepsește, ci arată consecința.

Porțile iernii sunt porțile conștiinței: odată deschise, omul își vede propria umbră și trebuie să o accepte.

Simbolic, a fi păzitor al porților înseamnă a cunoaște timpul.

Moșul știe când să lase frigul să curgă și când să lase lumina să revină.

El este, astfel, un arhitect al anotimpurilor și un inițiat al echilibrului.

În noaptea de Sfântul Nicolae, când primele stele par mai aproape, oamenii știu instinctiv că lumea nu se destramă, ci se reazăază.

Mitul Moșului-paznic este, în fond, mitul omului care învață să păzească în sine propria iarnă, să nu lase întunericul să devină definitiv, și să creadă că în spatele fiecărei uși de gheață se ascunde o primăvară.

În tăcerea adâncă a iernii, Moșul-paznic veghează nu doar zăpezile, ci și inimile.

El este cel care închide rănila anului și deschide răsuflarea noului timp.

Când bate vântul peste câmpurile înghețate, se spune că Moșul umblă printre suflete, încercându-le credința.

Nu pentru a judeca, ci pentru a aminti: iarna nu e capătul drumului, ci poarta prin care trece sufletul spre lumină, renaștere și pace.

5.Echilibrul între pedeapsă, iertare și blândețe

Tradiția românească a știut întotdeauna că lumea nu poate trăi doar din frică sau doar din îngăduință.

Între acestea două se află înțelepciunea, iar Sfântul Nicolae întruchiează tocmai această cumpănă morală.

El nu pedepsește pentru a răni, ci pentru a trezi.

Nu iartă pentru a slăbi, ci pentru a vindeca.

În jurul său se clădește o teologie a echilibrului: omul este chemat să fie drept, dar și bun; sever cu greșeala, dar blând cu greșitorul.

În ajunul său, părinții români nu se tem să-i spună copilului că Moșul poate aduce și nuielușă.

Dar nu ca simbol al violenței, ci al conștiinței.

Nuiaua lui Moș Nicolae nu este armă, ci instrument al discernământului.

Ea desparte ceea ce e curat de ceea ce e amăgitor, ce e făcut din inimă de ce e făcut din mândrie.

Într-o lume care confundă libertatea cu lipsa oricărei limite, nuielușă rămâne un semn discret că binele are nevoie de contururi.

Pe de altă parte, iertarea Moșului este absolută.

Ea vine fără condiții, fără negocieri, fără aroganță.

Copilul care-și găsește ghetuțele pline, deși nu a fost „cel mai cuminte”, învață una dintre cele mai adânci lecții ale spiritualității creștine: iubirea nu se oferă pentru merit, ci pentru a ridica.

Așa cum Dumnezeu nu așteaptă perfecțiunea pentru a mântui, tot așa și Moșul nu așteaptă supunerea pentru a dăruia.

Aceasta este pedagogia harului.

Blândețea este coroana acestui echilibru.

Ea nu e slăbiciune, ci puterea de a înțelege fără a distruge.

În ochii bătrânului Moș se oglindește taina unui univers care funcționează prin măsură: prea multă severitate ucide, prea multă îngăduință dezordonează.

În satele de altădată, bătrânii spuneau: „*Moșul știe tot, dar nu spune tot*”.

Aceasta este definiția înțelepciunii divine – discernământul care alege când să tacă, când să mustre și când să mângâie.

În plan simbolic, toiagul și darul sunt cele două fețe ale aceleiași legi cosmice.

Toiagul arată drumul, darul confirmă că ai mers pe el.

Dreptatea nu se opune milostivirii; ea este instrumentul prin care iubirea se face înțeleasă.

Când Moșul atinge pământul cu toiagul său, lumea întreagă primește o lecție de echilibru moral.

A fi drept înseamnă a iubi fără favoritism; a fi blând înseamnă a nu renunța la adevăr.

Între pedeapsă și iertare se naște pacea – singura formă reală de mântuire.

Echilibrul dintre pedeapsă, iertare și blândețe este însuși miezul legii cosmice a iernii.

Când frigul pătrunde în oase, omul își amintește că severitatea nu e cruzime, ci chemare la trezire.

Când Moșul atinge pământul cu toiagul său alb, lumea întreagă se oprește o clipă între vinovăție și iertare.

În acea tăcere, totul se limpezește: dreptatea devine iubire în acțiune, iar blândețea, formă de curaj.

Adevărata putere nu stă în forță, ci în măsura cu care o folosești.

De aceea, Moșul nu e doar sfântul copiilor, ci și al înțelepților — un judecător luminos care păzește în fiecare inimă poarta echilibrului divin.

Capitolului IV

Ajunul Sfântului Ignatie (19 decembrie)

1. Sacrificiul animalului și simbolul sângelui curățitor

Ziua de Ignat, 20 decembrie, este una dintre cele mai puternice suprapuneri între sacru și profan din calendarul românesc.

În spatele imaginii familiare a tăierii porcului se ascunde o cosmogonie: moartea animalului nu este cruzime, ci ritual de regenerare.

Tradiția populară o numește „*jertfă de sânge*” – un act prin care omul restabilește echilibrul între el și natură, între trup și spirit.

Sângele vărsat nu este pierdere, ci ofrandă: el hrănește pământul înghețat și promite renașterea.

Originea acestui ritual este precreștină, având rădăcini în cultul agrar al morții și reînvierii naturii.

Străbunii românilor credeau că fără jertfă nu există viață.

Animalul tăiat la Ignat devine substitut al spiritului solar slăbit, care trebuie eliberat prin sânge pentru a renaște la Crăciun.

În mitologia indo-europeană, sângele este începutul lumii – simbol al vitalității cosmice.

La Ignat, el se transformă într-o taină de curățire: omul participă la un mister al morții sacre, pregătind prin sacrificiu nașterea luminii.

Creștinismul n-a suprimat acest rit, ci l-a transfigurat.

Sângele porcului nu mai este ofrandă către zei, ci amintire a sângelui Mântuitorului.

Astfel, ritualul de Ignat devine o cateheză populară, un mod de a repeta, inconștient, ideea răscumpărării prin sacrificiu.

Tăierea porcului nu este simplă necesitate alimentară, ci o dramă simbolică: în moartea animalului se recunoaște condiția umană.

Omul ucide pentru a trăi, dar în acel act este chemat să se rușineze și să mulțumească.

Rugăciunea dinaintea Ignatului („*Doamne, ferește-ne de sânge rău și moarte de om*”) nu e o formalitate, ci un ecou al acestei conștiințe arhaice.

În satele tradiționale, bărbații postesc în ajunul Ignatului, iar cel care taie porcul trebuie să fie „*curat la suflet*”.

Gesturile sunt atent ritualizate: se însemnează animalul cu semnul crucii, se rostește binecuvântarea, iar sângele este strâns și stropit peste pragul casei pentru protecție.

Se credea că dacă sângele se scurge curat, anul ce vine va fi roditor.

Totul este îmbrăcat într-un cod moral – nu e un act de brutalitate, ci de ofrandă controlată, în care omul se recunoaște parte a ciclului cosmic.

Simbolic, sacrificiul de Ignat este o formă de purificare prin sânge.

El exprimă nevoia omului de a-și reîmprospăta legătura cu viața, acceptând moartea ca trecere, nu ca sfârșit.

În sclipirea cuțitului ritualic, străbunii vedeau un fulger al luminii care pătrunde întunericul.

De aceea, sângele era privit nu ca pată, ci ca foc lăuntric: el curăță pământul, trupul, și mai ales mintea.

Într-un sens adânc, fiecare Ignat este o taină inițiativă – un memento că renașterea nu se cumpără, ci se sfințește prin jertfă.

Ignatul este clipa în care moartea devine lumină.

În tăcerea zăpezii, sângele vărsat nu strigă, ci se roagă.

El coboară în pământ ca o sămânță de foc, chemând viața înapoi.

Astfel, sacrificiul animalului nu e doar un act domestic, ci un legământ între om și cosmos.

Dincolo de cuțit și abur, Ignatul vorbește despre purificare și reînnoire: omul devine preotul propriei lumi, oficiind, fără să știe, liturghia eternă a renașterii universale.

2.Pregătirea jertfei și visele de Ignat

În satele românești, ajunul Ignatului nu începe cu tăierea, ci cu visul.

În noaptea de dinainte, omul care urmează să înjunghie porcul trebuie să doarmă „*curat*”, cu mintea liniștită și cu trupul postit.

Se spune că dacă visează sânge, foc sau zăpadă, semn este că jertfa va fi primită, iar anul ce vine va fi plin de belșug.

Dacă, însă, visează apă tulbure sau negru, ritualul trebuie amânat, căci semn rău ar fi.

În credința țăranului, visul nu e o simplă închipuire, ci limbajul prin care sufletul comunică cu lumea nevăzută.

Pregătirea jertfei presupune, de aceea, o rânduială precisă, moștenită din generație în generație.

Casa trebuie curățată, curtea măturată, iar cuțitul, ascuțit în tăcere.

Niciun strigăt, nicio ceartă nu e îngăduită în acea dimineață.

Se credea că dacă omul taie porcul cu mânie, sângele se spurge, iar carnea „*nu mai are gust*”.

Așadar, înainte de a atinge animalul, omul trebuie să se purifice el însuși.

Postul Ignatului nu e doar o abținere de la carne, ci o disciplină spirituală: o curățire de rău, pentru a transforma moartea în binecuvântare.

Bătrânii spuneau că porcul „*știe*” când îi vine ceasul, și că în ochii lui se citește o tristețe aproape omenească.

În momentul jertfei, unii îngenunchează, alții se închină, iar alții rostesc o rugăciune scurtă: „*Doamne, primește-l curat, cum l-am crescut cu trudă*”.

În acea clipă, gestul devine ritual: viața trece prin moarte, ca printr-o poartă secretă.

Focul care arde paieile sub animal este văzut ca un simbol al curățirii universale.

În acel abur alb, în mirosul de sânge amestecat cu fum, românul simte taina veșniciei — o durere amestecată cu o pace tainică, pe care numai sfințenia poate să o nască.

Visele Ignatului au și ele o funcție inițiativă.

Ele anunță nu doar rodul anului, ci și starea sufletului.

Cine visează porci grași va avea spor, cine visează porci negri va fi încercat.

Există și credința că, în noaptea dinaintea Ignatului, strămoșii se arată în vis pentru a binecuvânta casa sau a avertiza asupra unei greșeli.

De aceea, femeile nu dorm adânc, ci „veghează somnul”, pentru a-și aminti visul și a-l povesti la ivirea zorilor.

În el se citește destinul întregii familii, iar bătrânii satului îl tâlcuiesc cu înțelepciune.

Ignatul, în fond, nu e doar un eveniment culinar, ci o liturghie rurală.

Prin vis și jertfă, omul își amintește că trăiește într-o lume vie, unde totul are sens și răspuns.

Acolo unde orașul uită, satul își amintește.

În zori, când cuțitul atinge carnea, visul nopții se împlinește în gestul zilei: moartea și viața se ating, iar sfințenia se coboară în aburul cald al dimineții.

Când visul Ignatului se împlinește, nu omul alege moartea, ci viața se reînnoiește prin el.

În tăcerea dimineții, clipa jertfei devine punte între văzut și nevăzut.

Sângele încălzește pământul, iar visul deschide cerul.

În acea unitate subtilă, țăranul devine preot și martor al creației, recunoscând că Dumnezeu se arată chiar și în aburul roșu al zorilor de iarnă.

3.Focul, carnea, sarea – elemente ale purificării

În ritualul Ignatului, focul nu e doar o unealtă, ci o prezență vie. El nu arde, ci curăță.

Strămoșii spuneau că „*focul mănâncă răul din carne*”, de aceea porcul nu se pârlеște oricum, ci cu paie, ca să nu se spurce flacăra.

În fiecare scânteie, țăranul vedea o formă a soarelui, o promisiune de renaștere a lumii.

În timp ce aburul se ridică deasupra jertfei, omul își face semnul crucii: „*Să fie curat și bun!*” – un gest simplu, dar plin de înțelesuri cosmice.

Focul reprezintă elementul solar, energia divină care topește păcatul și pregătește trupul pentru sacralizare.

El e, în același timp, moarte și viață, distrugere și creație.

În colbul paielor aprinse, în mirosul greu de sânge și fum, satul trăiește o epifanie a luminii: tot ce e muritor devine parte a unei ordini veșnice.

La Ignat, focul este altar, iar carnea – ofrandă.

Totul se petrece sub privirea blândă a cerului de decembrie, care pare să aprobe, în tăcere, legământul dintre om și univers.

Carnea, în acest context, nu e materie vulgară, ci simbol al vieții trăite.

Ea adună în sine puterea pământului, apa, aerul și focul.

După jertfă, gospodina o curăță cu grijă, o sarează și o atârână la fum.

În acel gest aparent banal se ascunde o teologie a conservării: carnea se transformă, dar nu moare; devine hrană, devine viață pentru alții.

Astfel, Ignatul învață că moartea are sens numai când hrănește ceva mai mare decât sinele.

Prin sarea pusă peste carne, omul pecetluiește pactul cu eternitatea.

Sarea este simbolul stabilității și al purității.

Ea nu doar păstrează, ci și sfințește.

În credința populară, sarea „ține răul departe” și „împacă spiritele”.

După jertfă, femeile presară sare peste prag și în jurul vetrei, rostind cuvinte simple: „Să fie pace-n casă și belșug în ogradă”

În felul acesta, materia brută a vieții este binecuvântată și transformată.

Carnea sărată devine, astfel, o relicvă domestică: semn al supraviețuirii prin cumpătare.

Ignatul arată că focul, carnea și sarea sunt cele trei fețe ale purificării lumii.

Focul curăță, carnea dă viață, sarea o păstrează.

Împreună, alcătuiesc un triptic cosmic, o alchimie țărănească a mântuirii.

Focul ridică spre cer, carnea leagă de pământ, iar sarea ține echilibrul între cele două lumi.

În acest dans al elementelor, omul devine conștient că existența este un act de transformare continuă.

În fumul Ignatului se ridică nu doar duhul animalului, ci și al omului care își reînnoiește legătura cu focul, cu hrana și cu Dumnezeu.

În taina Ignatului, focul, carnea și sarea nu sunt doar materii, ci limbaje ale divinului.

Focul vorbește prin lumină, carnea prin jertfă, sarea prin răbdare.

Împreună, ele formează o triadă a purificării: spiritul se curăță prin foc, trupul se hrănește prin carne, iar memoria se conservă prin sare.

Când flacăra scade și aburul se ridică, omul privește spre cer și înțelege: toate cele trei sunt una, iar viața, oricât de fragilă, este doar o formă a focului care nu se stinge niciodată.

4. Legătura dintre moartea porcului și nașterea lui Hristos

Puțini mai înțeleg astăzi că între jertfa de la Ignat și sărbătoarea Nașterii Domnului există o continuitate tainică.

În vechile sate românești, tăierea porcului nu era doar o pregătire gospodărească, ci un act ritual menit să „*deschidă*” lumea pentru venirea luminii.

Sângele vărsat în decembrie era privit ca un preambul al sângelui Mântuitorului.

Așa cum porcul moare pentru ca omul să trăiască, tot astfel Hristos se naște pentru a muri, ca omul să învie.

În ambele cazuri, sacrificiul este condiția regenerării.

Tradiția populară, fără a o spune explicit, simțea această paralelă.

În moartea porcului se ascunde o pedagogie cosmică: nimic nu se pierde, totul se transformă.

Moartea devine poartă a luminii, iar sângele – sămânță a vieții.

În unele zone ale Moldovei se spunea că dacă Ignatul cade aproape de Crăciun, porcul „*moare pe crucea Domnului*”, și de aceea nu se aruncă nicio picătură de sânge.

Totul se păstrează, se sfințește, se consumă cu recunoștință.

E o liturghie neoficială, dar profundă, în care gesturile arhaice se împletesc cu sensurile teologice.

Pentru țăranul român, viața era un ciclu continuu de moarte și naștere.

Porcul, animal totemic, întruchipa hrana, forța și păcatul.

A-l jertfi însemna a recunoaște propria neputință și a cere iertare.

Nu întâmplător, carnea porcului era prima gustată după postul lung – ea simboliza împăcarea trupului cu spiritul, a materiei cu sensul.

În felul acesta, jertfa animalului anticipa întruparea: Hristos, născut în iesle, primește trup tocmai pentru a-l putea jertfi.

Această corespondență între sfera agrară și cea divină se menține vie prin rituri.

Focul Ignatului și steaua Crăciunului sunt semne ale aceleiași lumini: una arde materia, cealaltă o sfințește.

Sângele care udă pământul e dublat de laptele care hrănește pruncul divin – moarte și naștere, unite în același timp sacru al iernii.

În logica tradiției, Dumnezeu nu vine pe lume decât după ce lumea se curăță.

De aceea, porcul moare înainte ca Hristos să se nască: jertfa pregătește ieslea.

În credința țăranului, acest lanț al simbolurilor nu este blasfemie, ci înțelepciune naturală.

El înțelege că Dumnezeu se descoperă nu în concepte, ci în ritmuri.

Când porcul este tăiat, omul vede în sângele lui propria suferință, iar când pruncul se naște, vede răspunsul cerului.

Între sânge și lapte, între moarte și naștere, între abator și altar, se află taina Crăciunului românesc: nimic nu se irosește, totul se sfințește.

Ignatul și Crăciunul nu sunt două sărbători separate, ci două respirații ale aceluiași mister.

În sângele porcului se stinge întunericul lumii vechi, iar în lumina ieslei se aprinde viața cea nouă.

Prin moartea animalului, pământul se curăță; prin nașterea lui Hristos, cerul se deschide.

Omul trăiește între aceste două gesturi divine, învățând că suferința și iubirea nu se exclud, ci se hrănesc reciproc.

Fără sânge, nu există har; fără har, nu există sens.

De aceea, în fiecare iarnă, românul repetă, fără să știe, taina cosmică a mântuirii: moartea care aduce lumină, suferința care se preface în colind.

5. Jertfa ca act de reînnoire cosmică

În gândirea tradițională românească, jertfa nu e doar un act de moarte, ci o mișcare a universului.

Tot ce trăiește se reînnoiește printr-o pierdere.

Fiecare sămânță trebuie să moară ca să încolțească, fiecare iarnă trebuie să înghețe ca primăvara să aibă sens.

Ignatul, în acest cadru, devine un ritual cosmic: sângele animalului e văzut ca energie eliberată, ca suflu care reîmprospătează lumea.

Omul nu ucide pentru hrană, ci participă, fără să știe, la un mecanism tainic al ordinii universale.

Bătrânii spuneau că „*fără jertfă, se strică vremea*”, și nu era doar o superstiție meteorologică, ci o înțelepciune subtilă.

Lumea trebuia echilibrată prin ofrandă, ca un foc care trebuie întreținut.

În momentul sacrificiului, totul se oprește: vântul, glasul, respirația.

O clipă de tăcere cuprinde satul, ca o rugăciune nerostită.

În acea clipă, viața și moartea se ating și se anulează reciproc, născând o altă formă de existență.

Astfel, jertfa nu e final, ci început; nu e pedeapsă, ci resetare cosmică.

În universul creștin, această idee este desăvârșită prin Cruce.

Hristos devine jertfa supremă, arhetipul tuturor sacrificiilor care îi preced.

De aceea, țăranul român nu se teme de sânge – îl vede ca pe o pecete a ordinii divine.

Așa cum Mântuitorul a fost străpuns pentru a aduce mântuire, tot astfel animalul de la Ignat devine ofrandă pentru viața omului.

Este o participare inconștientă la taina Răscumpărării.

Jertfa, în esență, nu distruge, ci transformă.

Energia eliberată în moarte se reîntoarce în pământ, în aer, în om.

Fumul ce se ridică e rugă, carnea friptă e binecuvântare, iar sângele, semn al continuității.

În lumea arhaică, totul era interconectat: focul, hrana și cerul făceau parte dintr-un același lanț de viață.

A ucide fără conștiință era sacrilegiu; a ucide cu rugăciune era ofrandă.

Acolo se află granița dintre barbarie și sacralitate.

Pentru țăranul român, jertfa Ignatului avea și o dimensiune morală.

Prin gestul sacrificiului, omul își amintea de propria mortalitate și se smerea.

În clipa în care vedea sângele curgând, își recunoștea păcatul, dar și puterea de a reînvia prin iubire.

De aceea, jertfa nu e un act de violență, ci de recunoștință.

În ea se adună drama lumii: moartea, care dă sens vieții; suferința, care deschide cerul; sângele, care devine lumină.

În ritmul jertfei pulsează viața însăși.

Universul respiră prin moarte și renaștere, ca un plămân uriaș al veșniciei.

Fiecare sânge vărsat, fiecare foc aprins, fiecare rugăciune rostită pe jar face parte din acest mare mecanism al echilibrului divin.

Omul nu e stăpân al vieții, ci martor al ei.

El aduce ofranda, dar darul se întoarce tot asupra lui, curățindu-l.

Jertfa este, așadar, bătaia de inimă a cosmosului — o reînnoire perpetuă în care moartea devine iubire, iar pământul, deși roșu de sânge, rămâne sfânt prin lumină.

Capitolul V

Ajunul Crăciunului (24 decembrie)

1. Postul negru și curățenia casei

Ajunul Crăciunului este ziua în care lumea se oprește.

În satele românești, bătrânii nu gustau nimic până se ivea prima stea pe cer, semn că se născuse Pruncul Hristos.

Postul negru nu era o pedeapsă, ci o așteptare plină de sens.

Se spunea că, dacă omul rabdă foamea în această zi, va fi ferit de boală și primejdii tot anul.

Femeile nu carne, nici lapte, nici ouă — doar grâu fiert, mere, nuci și colaci.

În tăcerea vetrei, foamea devenea rugăciune, iar simplitatea mesei era dovadă de curăție sufletească.

Postul din Ajun e considerat un prag al trecerii între lumile pământească și cerească.

După șase săptămâni de înfrânare, ultima zi e cea mai aspră, pentru că desăvârșește curățirea trupului.

Nimeni nu lucra, nimeni nu se certa.

Copiii nu aveau voie să plângă, iar animalele erau hrănite înaintea oamenilor, pentru că și ele „*sint Nașterea Domnului*”.

Se spunea că în noaptea Crăciunului vitele îngenunchează în grajd, iar câinii tac, ascultând colindul îngerilor.

Curățenia casei avea valoare ritualică.

În zilele dinaintea Ajunului, femeile spălau totul, de la pereți până la icoane.

În unele locuri, se schimba și pământul din fața ușii, „*să nu intre Anul Vechipeste cel nou*”.

Fumul de tămâie și busuioc alunga răul, iar mirosul de ceară topită anunța apropierea sfințeniei.

În multe gospodării, bătrânele ardeau vechile resturi de aluat și cenușa se arunca spre răsărit, ca simbol al iertării.

În fiecare colț al casei, ordinea redevenea rugăciune.

Bărbații se ocupau de foc.

Se aduceau lemne noi, „*neatinse de secure de femeie*”, și se aprindea focul viu, scos prin frecare, fără chibrit sau flacăra adusă.

Focul viu era inima casei.

Se credea că, dacă arde curat și fără fum, anul ce vine va fi blând și roditor.

În jurul vetrei, familia rostea rugăciuni scurte, iar copiii erau învățați să nu sufle peste foc, „*să nu stingă norocul*”.

Vatra devenea un altar al luminii domestice, un loc unde cerul se cobora în tăcere.

Ajunul Crăciunului este, prin excelență, ziua echilibrului.

În ea se unesc curățenia trupească, liniștea minții și foamea trupului, pentru a primi lumina nașterii divine.

Nimic nu e întâmplător: fiecare gest, fiecare tăcere, fiecare fir de praf șters are rostul de a pregăti spațiul sacru al venirii lui Hristos.

Omul nu mai e doar gospodar, ci preot al propriei case.

Prin curățenie și post, el sfințește lumea mică din jurul său, iar lumea mare, nevăzută, răspunde cu lumină.

Postul negru și curățenia casei sunt două fețe ale aceleiași taine: exorcizarea și sfințirea.

Prin foamea trupului și prin spălarea lucrurilor, omul izgonește dezordinea, praful, uitarea.

Ceea ce curăță afară devine lumină înăuntru.

În tăcerea vetrei, gesturile mărunte capătă putere cosmică: o cârpă devine rugăciune, un vas spălat devine altar.

Astfel, gospodăria se transformă într-un templu al ordinii divine. Când totul e curat și liniștit, sufletul poate primi steaua Nașterii. Și lumea, pentru o clipă, se reface din lumină, nu din materie.

2.Colindul – cuvântul viu care deschide cerurile

Colindul este glasul sacru al iernii românești.

Născut din întâlnirea dintre cuvânt și lumină, el nu e doar o urare, ci o rugăciune în mișcare.

În noaptea Ajunului, satul se transformă într-un templu sonor.

Vocile copiilor, flăcăilor și bătrânilor se unesc într-un cor cosmic, care urcă din uliță spre cer.

Prin colind, lumea nu doar vestește Nașterea lui Hristos, ci o re trăiește.

Fiecare vers este o incantație menită să „deschidă cerurile” și să aducă înapoi armonia dintre om și divinitate.

Colindul are o structură arhaică, anterioară creștinismului, dar încreștinată de-a lungul veacurilor.

În el se păstrează ecouri ale innurilor solare, ale miturilor despre moarte și renaștere.

Soarele, cerul, bradul, pruncul, steaua – toate apar ca simboluri cosmice.

Hristos este noul Soare, iar colindătorii devin purtători de lumină.

Când bat la uși și rostesc „*Bună seara la Moș Ajun!*”, ei nu fac o simplă vizită, ci oficiază o liturghie populară, o slujbă a cuvântului rostit din inimă.

În tradiția românească, puterea colindului e una deopotrivă magică și morală.

Se spune că în casele unde nu vin colindători, nu intră binele tot anul.

Colindul nu doar vestește, ci purifică.

Vibrația lui curăță aerul, alungă spiritele rele, reazăază echilibrul lumii.

De aceea, bătrânii le spuneau copiilor: „*Cântați tare, să se deschidă cerul și să vadă Dumnezeu că suntem vii*”.

În fiecare casă, gazdele ascultau cu emoție, iar la final ofereau colaci, mere și nuci — nu ca plată, ci ca binecuvântare reciprocă între om și cuvânt.

Colindatul era un act comunitar de unire a sufletelor.

Flăcări mergeau în cete, îmbrăcați în haine albe, purtând clopote, stele și cruci din lemn sculptat.

Fiecare casă vizitată devenea pentru câteva clipe o poartă între pământ și cer. Colindătorii aduceau nu doar vestea Nașterii, ci și iertarea, pacea, curățenia sufletului.

În versurile vechi, se împleteau urări de belșug cu invocații către Dumnezeu:

*„Sculați, gazde, nu dormiți /
Vremea-i de colindit /
Că Hristos s-a născut /
Lumea s-a-mpăcat”.*

Colindul este și o formă de memorie colectivă.

El poartă în sine identitatea unui neam care a știut să transforme credința în cântec.

Într-o lume modernă grăbită și zgomotoasă, colindul rămâne ultimul cuvânt viu care mai poate deschide cerurile.

Prin el, românul se întoarce acasă, în propria inimă.

Cuvintele devin scară, vocea devine rugăciune, iar tăcerea de după – dovada că, pentru o clipă, între om și Dumnezeu nu mai există distanță.

Colindul este un limbaj cosmic, o formă de vorbire pe care Dumnezeu o aude direct, fără mijlocitori.

Fiecare sunet devine o scară de lumină între văzut și nevăzut.

De aceea, se spune că în clipa în care începe colindul, îngerii coboară printre oameni și ascultă.

În acea oră, timpul se oprește, iar lumea reîntră în ordinea primordială.

Casele devin altare, iar inimile, candelile aprinse.

Când tăcerea se așază după cântec, ea nu este gol, ci ecou divin.

Prin colind, omul nu doar laudă, ci participă la actul continuu al Creației.

3.Focul viu și Lumina Nașterii

În noaptea de Ajun, focul aprins în vatră nu era doar sursă de căldură, ci act de credință.

Țăranul român nu se încălzea, ci se curăța.

Focul viu, născut din lemn uscat și suflare omenească, era văzut ca o forță care alungă întunericul și spală răul.

A-l aprinde în Ajun era echivalent cu a aduce lumina în lume, o repetiție simbolică a momentului cosmic al Nașterii lui Hristos.

De aceea, femeile pregăteau jarul cu tăcere, bărbații nu scuipau în foc, iar copiii erau învățați să nu râdă în fața lui — pentru că acolo locuia taina.

Focul viu nu se aprindea oricum.

El trebuia să fie nou, luat din lemn curat, uneori prin frecarea a două bețe, ca la începutul lumii.

Nu se împrumuta de la vecini, pentru că fiecare casă trebuia să-și poarte propria lumină.

Era semn de renaștere: după post și tăcere, focul era prima respirație a luminii.

Jarul adunat în vatră reprezenta legătura dintre soare și om, dintre focul ceresc și inima pământului.

În acel jar se întâlneau cosmosul și gospodăria, sacralul și viața cotidiană.

În Ajunul Crăciunului, lumina Nașterii coboară pe pământ sub forma unei stele.

Focul din vatră și steaua din cer sunt imaginea dublă a aceleiași forțe divine.

Una luminează din interior, cealaltă din înalt.

Una arde în trup, cealaltă în suflet.

Împreună, ele alcătuiesc o punte între om și Dumnezeu.

De aceea, colindătorii poartă steaua aprinsă — nu doar ca semn al Magilor, ci ca reflex al vetrei universale.

Lumina Nașterii nu se oprește în iesle, ci se mută în fiecare casă, în fiecare vatră care o primește.

Focul are și rol de paznic.

El ține departe frigul, duhurile rele, gândurile negre.

În credința veche, se spunea că atunci când flacăra tremură, un înger trece prin casă.

Astfel, între foc și cer există o conversație tainică.

Când omul adaugă lemne, hrănește lumina.

Când o lasă să se stingă, o lasă pe lume fără paznic.

În tăcerea Ajunului, jarul e un ochi care veghează.

În sens mistic, focul viu este imaginea conștiinței care nu se lasă biruită de întuneric.

Așa cum Hristos Se naște din Fecioară, lumina se naște din cenușă.

Focul viu este legământul dintre materie și duh, între pământul care arde și cerul care se aprinde.

A-l păstra aprins înseamnă a păstra vie legătura dintre om și începutul lumii.

Focul viu este chipul văzut al luminii interioare.

În el se aprinde conștiința, iar în lumină se topește umbra omului vechi.

De aceea, Crăciunul nu e doar sărbătoare, ci reînviere a spiritului, o reaprindere a scântei divine care ține lumea vie și caldă.

4. Interdicțiile magice și puterea tăcerii sacre

Ajunul Crăciunului este o zi a opririi și a tăcerii.

În satele românești, oamenii nu lucrează, nu mătură, nu cos, nu spală, nu ceartă și nu rostesc cuvinte grele.

Se spune că orice faptă făcută în această zi se întoarce de trei ori asupra celui care o face.

Este ziua în care lumea se pregătește pentru coborârea luminii și orice gest nepotrivit ar putea tulbura echilibrul cosmic.

În unele locuri, femeile acoperă oglinzile și sting focul devreme, pentru ca spiritele să nu se răătăcească prin casă.

Interdicțiile nu sunt expresia fricii, ci a conștiinței că universul este fragil.

Tăcerea, în schimb, nu e absență, ci limbaj sacru.

În Ajun, se spune că vorbele pot fi auzite de îngeri.

De aceea, oamenii vorbesc în șoaptă și nu se plâng.

Tăcerea nu înseamnă mutenie, ci ascultare.

E un interval între lumi, un spațiu al trecerii de la uman la divin.

În tăcerea Ajunului, se naște Cuvântul, iar cine știe să tacă participă la taina creației.

De aceea, bătrânii spuneau: „*Taci, că vorbește Dumnezeu*”.

Nu era metaforă, ci credință.

Interdicțiile magice au și un rol psihologic: prin oprire, omul devine conștient.

Postul, tăcerea și abstenența nu sunt pedepse, ci exerciții de reorientare a atenției.

Când nu mai vorbești, începi să auzi; când nu mai faci, începi să vezi.

În această zi, femeile nu torc pentru a nu „răsuci firul destinului”, iar bărbații nu taie lemne pentru a nu „tăia norocul”.

E o pedagogie arhaică a echilibrului.

Omul este invitat să se abțină pentru a nu strica ordinea subtilă a lumii.

Din punct de vedere simbolic, tăcerea din Ajun este analogă cu tăcerea cosmică de dinaintea Facerii.

Este momentul zero, când Dumnezeu încă nu a rostit „Să fie lumină”.

În acest sens, tradiția românească a păstrat o intuiție teologică profundă: creația nu se poate repeta decât după ce lumea tace.

De aceea, femeile pun o bucățică de pâine pe fereastră, pentru îngerul care trece, iar bărbații stau o clipă în liniște lângă vatră, înainte de a da drumul colindătorilor.

Tăcerea sacră are și o dimensiune de purificare morală.

În ea, omul își aude gândurile.

Se spune că cine nu tace în Ajun nu va avea pace tot anul.

Psihologic, tăcerea devine un ritual de resetare interioară.

Într-o lume în care zgomotul e continuu, Ajunul e un refugiu.

Fiecare casă, fiecare inimă intră pentru o clipă în armonie cu cerul.

Iar când, după tăcere, izbucnește colindul, el nu mai e simplu cântec, ci revelație.

În liniștea dinaintea lui, Dumnezeu a trecut prin lume.

În tăcerea Ajunului se ascunde o rugăciune care nu mai are nevoie de cuvinte.

Este rugăciunea luminii, a respirației, a prezenței.

Cine tace în acea noapte nu e singur, ci împreună cu Dumnezeu.

Tăcerea devine spațiul unde inima vorbește fără grai, iar cerul ascultă.

Acolo, omul nu cere, ci primește; nu rostește, ci se lasă rostit de lumină.

Astfel, Ajunul devine poarta prin care divinitatea pătrunde, nevăzut, în sufletul fiecăruia.

5.Nașterea spirituală – inima ciclului hibernal

În inima iernii, când pământul pare mort și cerul tace, se naște lumina.

Nu doar în Betleem, ci în fiecare suflet care se lasă învăluit de liniștea Ajunului.

Nașterea spirituală este reversul morții simbolice din post și pragul suprem al renașterii interioare.

În tradiția românească, omul nu asistă pasiv la miracolul Crăciunului, ci participă la el.

Prin post, rugăciune, curățenie și tăcere, el devine spațiu de primire al divinității.

„*Să se nască Domnul în inima ta*” nu e o metaforă, ci un adevăr mistic transmis prin fapte mărunte: o lumânare aprinsă, un colind rostit din inimă, o pace tăcută.

Nașterea spirituală înseamnă o resetare completă a ființei.

Postul a curățit trupul, tăcerea a liniștit mintea, iar lumina de Crăciun vine să reaprindă sufletul.

În această noapte, Dumnezeu nu mai este departe, ci în fiecare respirație.

În credința țăranului român, ieslea din poveste nu era doar un loc din lume, ci un loc din om.

Inima devine iesle, iar viața – darul care se oferă înapoi Creatorului.

De aceea, bătrânii spuneau: „*Cine nu simte Crăciunul în suflet, îl caută în zadar în lume*”.

Pe plan simbolic, nașterea spirituală corespunde învierii luminii în natură.

Soarele, „*copilul cosmic*”, se reîntoarce treptat pe cer, iar ziua începe să crească.

Totul renaște, dar într-un ritm domol, ca o respirație reîncepută după un vis adânc.

În folclor, această renaștere este însoțită de colind, de lumini, de mirosul pâinii calde și al bradului verde.

Fiecare element este un semn: bradul – viața veșnică, pâinea – trupul jertfit, lumina – sufletul înviat.

Omul, privind spre cer, înțelege că e parte dintr-o ordine mai mare, în care nimic nu moare cu adevărat.

Nașterea spirituală este și un act de reconciliere.

Ea aduce iertarea de sine și pacea cu ceilalți.

După săptămâni de abținere, omul gustă din nou bucuria, dar nu în exces, ci cu recunoștință.

În tăcerea vetrei și în lumina lumânărilor, sufletul simte că s-a reîntors acasă.

În această noapte, nu bogăția sau masa contează, ci liniștea.

Dumnezeu nu intră prin ușa larg deschisă, ci prin sufletul care tace și primește.

Nașterea spirituală e, în fond, o chemare la trezire.

Nu e o poveste despre trecut, ci o stare care se reînnoiește anual.

În fiecare Crăciun, omul este invitat să se renască din propria cenușă, să-și redobândească inocența și credința.

Este inima ciclului hibernal, momentul în care întunericul devine pântecul luminii.

În acel clipă de grație, între vatră și stea, între om și Dumnezeu, se restabilește echilibrul cosmic: lumea respiră din nou prin sufletul omului trezit.

Nașterea spirituală este momentul în care omul devine oglinda universului.

Lumina care s-a aprins în lume se mută în conștiință, iar sufletul devine o mică stea care ține ordinea cerului.

În acea clipă, trupul, mintea și spiritul nu mai sunt separate, ci respiră la unison cu cosmosul.

Credința nu mai e o idee, ci o forță vie care modelează realitatea.

Adevărata Naștere nu se întâmplă o dată pe an, ci ori de câte ori omul își aprinde în el lumina iubirii, învingând frigul și întunericul lumii.

Capitolul VI

Ajunul Anului Nou (31 decembrie)

1.Îngropatul Anului Vechi și alungarea răului

Ajunul Anului Nou este ziua în care lumea moare pentru a renaște.

În satul românesc, moartea anului nu era o metaforă, ci un eveniment real, trăit prin ritual.

„*Îngropatul Anului*” marca sfârșitul timpului vechi și al energiilor sale, pentru ca viața să poată începe din nou, purificată.

În noaptea de 31 decembrie, oamenii aprindeau focuri în curți, sunau clopote și trăgeau cu pușca — toate pentru a alunga duhurile rele care se adăposteau între lumi.

Zgomotul, aparent haotic, avea o funcție magică: făcea ordine în haos.

Se credea că răul se sperie de lumină și zgomot, iar tăcerea prelungită ar fi putut aduce nenorocirea.

Actul îngropării anului era unul simbolic și teatral.

În unele regiuni, flăcăii purtau o paporniță sau un butoi vechi, pe care îl numeau „*moșul*”, și îl duceau la marginea satului, unde îl ardeau sau îl îngropau.

Moșul era Timpul care îmbătrânise și trebuia „*îngropat*”, pentru ca noul an să poată veni curat.

Întregul ritual amintea de jertfele arhaice de reînnoire cosmică: ceva vechi trebuia să piară pentru ca viața să continue.

În acest sens, țăranul român trăia filosofia ciclică a lumii — nimic nu moare, totul se transformă.

Răul, în credința populară, nu este o entitate abstractă, ci o energie stagnantă, nespălată, neeliberată.

De aceea, la trecerea dintre ani, se face curățenie în case, se aruncă apa murdară, se schimbă hainele și se deschid ferestrele.

Aerul rece de iarnă este primit ca un botez al naturii.

În unele sate, femeile scot cenușa din vatră și o aruncă spre răsărit, spunând: „*Să se ducă răul cu anul vechi!*”

În această imagine simplă se ascunde o înțelepciune adâncă: răul nu dispare, ci se transformă atunci când e scos la lumină.

Îngropatul anului este, de fapt, un exercițiu colectiv de eliberare.

Într-o lume obosită de greutate, oamenii își dădeau voie să râdă, să joace, să strige.

Era o catarsis populară, o descărcare a tensiunilor acumulate.

Mascații, capra, ursul, plugușorul — toate aceste forme de spectacol ritual erau arme împotriva stagnării.

Prin răs, travestire și zgomot, comunitatea își reordona energiile.

Răul era batjocorit, luat în derâdere, și astfel pierdea puterea.

Dincolo de sensul magic, îngropatul anului are o semnificație psihologică profundă.

Este nevoia omului de a închide un ciclu, de a spune „a fost destul”, de a-și ierta greșelile și a se desprinde de trecut.

În liniștea de după zgomot, când flăcările se sting și clopotele tac, rămâne sentimentul curat al reînceperii.

Anul Nou nu este doar o dată din calendar, ci o stare de conștiință.

Omul iese din întuneric și se deschide către lumină.

În acest moment, răul nu mai e un dușman, ci o umbră depășită.

Îngropatul Anului Vechi este, în fond, un ritual de inițiere universală.

Prin el, comunitatea traversează haosul pentru a ajunge la lumină.

Cenușa Anului Trecut devine pământ fertil pentru începutul celui nou.

În zgomot și foc, lumea se spală de teamă, iar sufletul se eliberează.

În clipa miezului de noapte, totul se oprește o secundă — apoi renaște.

Timpu se curăță, omul se curăță, iar cosmosul respiră din nou, reînnoit prin voința omului de a merge mai departe.

2.Capra, Ursul, Plugușorul – teatrul regenerării lumii

Ajunul Anului Nou, în tradiția satului românesc, nu este o simplă petrecere de trecere între calendare, ci o veritabilă dramă cosmică jucată de oameni pentru zei și pentru sine.

Capra, Ursul și Plugușorul sunt cele trei ipostaze sacre ale regenerării lumii.

Prin ele, comunitatea reface simbolic ordinea cosmică tulburată de haosul Anului Vechi.

În această noapte, satul devine un teatru arhaic, unde oamenii se transfigurează în duhuri, animalele devin mesageri, iar cuvântul devine act de creație.

Ceea ce pare spectacol folcloric este, de fapt, un ritual al renașterii universale.

Capra este ființa solară prin excelență.

În vechime, ea simboliza fertilitatea, abundența și ciclul morții urmate de înviere.

Dansul Caprei – cu salturi, prăbușiri și renașteri – reia mitul morții vegetației și al reînvierii ei primăvara.

Când flăcării poartă capete împodobite cu oglinzi și panglici, nu fac decât să reflecte lumina care renaște.

Moartea Caprei, urmată de revenirea ei la viață, înseamnă victoria vieții asupra iernii.

Prin râsul și veselie ritualului, moartea este îmblânzită, iar frica devine prilej de bucurie.

Capra moare pentru a fertiliza pământul, iar țăranii știu că fără această moarte simbolică nu ar exista renaștere.

Ursul, în schimb, este întruchiparea puterii telurice.

În dansul ursarilor, pământul însuși pare să se miște.

Tropotul greu al pașilor amintește de bătăile inimii lumii.

Ursul se leagănă, mormăie și se prăbușește, apoi se ridică brusc – imagine a iernii care moare și a vieții care se trezește.

În tradițiile carpatine, ursul este protector al omului și vindecător al trupului, dar și semn al forței neîmblânzite.

El nu e doar un animal mascat, ci spiritul muntelui coborât în sat pentru a sfinți pragul dintre ani.

Când oamenii îi dansează pașii, împrumută din forța lui primară și alungă boala, frica și norocul prost.

Plugușorul completează această triadă ritualică prin cuvânt.

El nu este doar o urare, ci un act magic de rostire a ordinii.

Plugul care „ară” pământul în versul colindului ară, de fapt, haosul lumii.

„*Aho, aho, copii și frați*” nu e doar o formulă festivă, ci o chemare arhaică la trezirea naturii și a oamenilor.

Fiecare imagine agrară – boii, brazda, holda, semănatul – are o semnificație cosmică.

Prin rostirea lor, pământul e reînsuflețit, iar anul care vine primește binecuvântarea muncii.

Plugușorul este colindul creator al lumii, rugăciunea care transformă cuvântul în faptă și timpul în speranță.

Împreună, Capra, Ursul și Plugușorul formează un ritual triplu al regenerării: moartea (Capra), forța reînvierii (Ursul) și ordinea cosmică restabilită prin cuvânt (Plugușorul).

Ele compun o teologie populară în care răsul, munca și jocul sunt forme de rugăciune.

În satele unde obiceiurile se mai joacă, bătrânii spun că dacă nu vin Capra, Ursul și Plugușorul, anul va fi sec și bolnav.

Adevărul simbolic al acestei credințe e limpede: fără reînnoirea spirituală a comunității, lumea s-ar ofili.

Astfel, noaptea dintre ani devine scena eternă unde omul, natura și divinitatea se unesc într-o singură respirație — teatrul regenerării lumii.

3.Zgomotele și focurile – armele simbolice ale purificării

În noaptea dintre ani, satul românesc devine un uriaș laborator al purificării.

Aerul e spart de trosnete, împușcături, clopote și chiote.

Focuri ard la răspântii, pocnitori izbucnesc în curți, și dincolo de aparenta veselie populară se desfășoară un scenariu de o adâncime mitică: lumea se apără de rău prin lumină și zgomot.

Aceste două elemente — focul și zgomotul — sunt armele sacre ale omului primitiv, mijloace prin care își reafirmă dominația asupra haosului.

Nu e doar tradiție, ci o formă de magie sonoră și luminoasă care recreează ordinea.

Focul este primul zeu domesticit.

În noaptea Anului Nou, el devine străjerul dintre lumi.

Se aprind ruguri în curți, se arde gunoiul strâns peste an, se rostogolesc roți de foc pe dealuri — toate pentru a curăța și a ilumina.

Focul mistuie răul, transformând murdăria în cenușă.

În satele din Moldova, oamenii trec copiii prin fum „să nu-i prindă boala”, iar gospodarii aruncă în foc câteva boabe de grâu, pentru belșug.

Arderea nu e distrugere, ci transmutare.

Focul devine judecător, medic și preot în același timp, eliberând lumea de energia grea a anului trecut.

Zgomotul completează acțiunea focului.

Strigătele, pocnitorile, bătaile în oale și clopotele au rol de exorcism.

Se credea că duhurile rele se ascund în umbrele tăcerii; de aceea, noaptea dintre ani trebuia spartă de sunete.

În unele sate, bărbații ieșeau cu puști și trăgeau în aer „*pentru a speria întinericul*”.

În altele, copiii băteau cu bețele în garduri și uși, strigând: „*Afară, rău vechi, intră, an nou bun!*”.

Acest haos sonor, privit din perspectiva modernă ca simplă gălăgie, are un sens profund: este o rugăciune zgomotoasă, o formă de a impune ordinea prin vibrație.

Focul și zgomotul, combinate, funcționează ca un sistem energetic complet.

Lumea se aprinde și răsună, iar în acea clipă tot ce e impur se destramă.

În psihologia colectivă, aceste gesturi dau iluzia controlului asupra destinului.

Oamenii se simt protejați, pentru că participă la un ritual al puterii.

Strigătul, detunătura, flacăra – toate descarcă tensiuni și transformă frica în curaj.

Este o formă arhaică de terapie comunitară: prin foc și zgomot, sufletul colectiv se purifică, exact cum corpul arde febra.

În plan simbolic, focul reprezintă lumina conștiinței, iar zgomotul – vibrația vieții.

Ele ard și zguduie ceea ce e stagnant.

În momentul miezului de noapte, când flăcările dansează și cerul e plin de bubuituri, omul se simte din nou parte a cosmosului.

Răul e alungat, haosul se topește, iar liniștea care urmează e una nouă, curată, renăscută.

În acest echilibru dintre lumină și sunet, lumea românească își reînnoiește legământul cu ordinea divină: zgomotul e rugăciune, focul e spovedanie, iar purificarea – renaștere.

4.Superstiții de trecere: bani, oglinzi, vise, apă

Noaptea dintre ani este un prag al destinului.

În satul tradițional, acest prag era înconjurat de interdicții, gesturi magice și credințe care asigurau trecerea fără pericole.

Tot ce făcea omul în Ajunul Anului Nou se considera prevestitor pentru următoarele douăsprezece luni.

Fiecare obiect din casă, fiecare cuvânt, fiecare vis avea o încărcătură sacră.

Lumea se afla într-un echilibru fragil între sfârșit și început, iar superstițiile de trecere funcționau ca mecanisme de protecție și programare a destinului.

Banii, oglinzile, visele și apa erau instrumentele prin care omul încerca să-și modeleze viitorul.

Banul era semnul norocului material.

Țăranul român știa că „*cum ți-e buzunarul în noaptea de Anul Nou, așa ți-e tot anul*”.

De aceea, nimeni nu rămânea fără mărunțiș.

Se spunea că dacă împrumuți bani în Ajun, pierzi sporul; dacă primești, atragi belșug.

Unii țineau o monedă în palmă la miezul nopții, ca să nu-i părăsească norocul.

Alții o puneau sub pernă, sperând la vise cu sens.

Ritualul nu era despre lăcomie, ci despre siguranța energetică: banul simboliza circulația vieții, iar a-l avea la tine însemna a fi „în curgere”, nu blocat.

Oglinda era alt prag, mai periculos.

În noaptea dintre ani, se credea că oglinzile pot arăta viitorul.

Fetele nemăritate puneau două lumânări și o oglindă între ele, așteptând să vadă chipul ursitului.

Alteori, se lăsa o oglindă sub perna viselor, ca să dezvăluie destinul.

Dar oglinda nu trebuia privită după miezul nopții, pentru că atunci ar fi arătat nu viitorul, ci umbra.

În tradiția românească, oglinda este poarta sufletului, iar în noaptea când lumea se resetează, ea devine deschisă și vulnerabilă.

Visele din noaptea de Anul Nou erau considerate profetice.

Tot ce se visa atunci „se prinde”. Oamenii se culcau târziu, obosiți de joc și zgomot, iar subconștientul devenea un oracol.

Se visa despre ape, drumuri, animale sau persoane, iar fiecare simbol era interpretat după reguli moștenite.

Visul limpede anunța liniște, visul tulbure avertiza asupra confuziei.

În unele sate, fetele își puneau busuioc sub pernă, crezând că ursitul va veni în vis.

Această formă de divinație onirică era o încercare de a prinde viitorul cu mâinile sufletului.

Apa, în fine, era elementul renașterii.

În Ajun, oamenii nu lăsau vase goale și se spălau cu apă curată, uneori sfințită, ca să intre curați în noul an.

În unele locuri, se punea o cană cu apă sub icoană, pentru ca sfinții să o binecuvânteze peste noapte.

A doua zi, apa era băută pentru sănătate.

Se spunea că „*dacă te speli înainte de cântatul cocoșilor, răul nu te ajunge tot anul*”.

Apa este oglinda pură a lumii; prin ea, omul își curăță trupul, dar și sufletul.

Astfel, banii aduc energie, oglinzile dezvăluie, visele ghidează, iar apa renaște.

Împreună, ele alcătuiesc harta secretă a trecerii: o sinteză între materie, spirit și lumină.

În universul românesc, nimic nu este întâmplător – fiecare gest e o rugăciune camuflată, fiecare superstiție e o formă de cunoaștere.

În noaptea dintre ani, omul nu doar speră, ci negociază, prin semne, propriul destin.

5. Pragul destinului: omul nou și începutul ciclului

În noaptea dintre ani, când timpul vechi se stinge și cel nou abia respiră, omul român pășește peste un prag invizibil.

Acesta nu este un simplu moment calendaristic, ci o trecere inițiatică.

În satul de odinioară, oamenii știau că destinul se reînnoiește odată cu zorii de Anul Nou.

Tot ce se face, se gândește sau se rostește în acea clipă are putere de lege pentru lunile ce urmează.

„Cum te prinde anul, așa te ține”, spuneau bătrânii, înțelegând că timpul nu e doar o curgere, ci o oglindă morală: noul an aduce ceea ce omul e pregătit să primească.

Pragul destinului nu este doar cosmic, ci interior.

În acea noapte, fiecare suflet e chemat să moară și să renască simbolic.

După focuri, zgomote și veselie, vine liniștea — momentul când omul rămâne singur cu sine.

Acolo se face adevărata trecere.

În multe sate, oamenii se spălau, își schimbau hainele și aprindeau o lumânare nouă, spunând: „Să intrăm curați în anul cel nou”.

Gestul simplu ascunde o teologie a purificării: nu timpul se schimbă, ci omul.

Prin conștiința propriei treceri, el devine nou, chiar dacă lumea rămâne aceeași.

Se credea că la miezul nopții se deschid cerurile.

Cine le vede deschizându-se poate cere o dorință și i se va împlini.

Această credință arată legătura străveche dintre om și cosmos.

În acel moment, universul devine transparent, iar Dumnezeu ascultă.

De aceea, mulți își făceau semnul crucii și priveau cerul.

În acel gest se condensează speranța milenară că ordinea lumii poate fi influențată prin credință.

Pragul dintre ani nu este doar o ușă temporală, ci una ontologică: între vechi și nou, între frică și încredere, între întuneric și lumină.

În plan psihologic, noaptea de Anul Nou e momentul unei resetări colective.

Oamenii își promit schimbări, fac bilanțuri, renunță la obiceiuri, stabilesc țeluri.

Aceste rezoluții moderne nu sunt decât ecouri ale vechilor ritualuri de purificare.

Dorința de a începe altfel e o formă laică de renaștere spirituală.

Prin intenție, omul își reface destinul, iar prin speranță își rescrie viitorul.

Pragul nu mai e doar în timp, ci în minte: cine trece cu inima curată simte ușurarea de a fi început din nou.

În cultura românească, destinul nu e fatalitate, ci dialog între voința omului și ritmul naturii.

Anul Nou e clipa când această armonie se renegociază.

Prin gesturi mici — aprinderea unei lumânări, o rugăciune, un colind rostit încet — omul reafirmă legământul său cu universul.

Pragul devine altar, iar sufletul devine templu.

Ceea ce ieri era povară, azi devine început.

Astfel, omul nou nu se naște din nimic, ci din propria dorință de lumină.

În tăcerea care urmează zgomotului, timpul se regenerează, iar lumea, odată purificată, își reia respirația divină.

Capitolul VII

Ajunul Bobotezei (5 ianuarie)

1. Postul negru și curățirea apei

Ajunul Bobotezei este ziua în care tăcerea devine rugăciune și apa se pregătește să primească binecuvântarea luminii.

În tradiția românească, această zi este socotită cea mai aspră din întregul an, căci se ține post negru – fără mâncare, fără apă, fără vorbe în deșert.

Oamenii nu gustau nimic până la sfințirea apei, crezând că trupul trebuie golit pentru ca sufletul să se umple de curăție.

Acest post nu era doar o abțință alimentară, ci o curățire integrală: trupească, morală și cosmică.

Ceea ce în alte zile era simplu exercițiu religios, aici devenea act de purificare universală, o înfrânare menită să deschidă poarta luminii.

Postul negru simbolizează încremenirea timpului.

În această zi, oamenii încetau toate treburile lumești.

Nu se spăla rufe, nu se cocea pâine, nu se vorbea urât.

Se spunea că și animalele trebuie lăsate în pace, pentru că „*apele ascultă și se limpezesc*”.

Întreaga natură părea suspendată.

Țăranul român trăia sentimentul cosmic că lumea respiră mai rar, pregătindu-se pentru o renaștere.

Această oprire a mișcării era înțeleasă ca formă de ascultare: când omul tace, Dumnezeu vorbește.

În tăcerea postului, sufletul se limpezește precum apa care urmează să fie sfințită.

Apa devine, în Ajunul Bobotezei, un element viu.

Femeile curățau vasele, fântânile și ulcioarele, spunând că „*apa trebuie să fie curată ca inima omului*”.

În unele sate, se arunca cenușa din sobă și se aducea zăpadă nouă, lăsată să se topească în oale.

Această apă era păstrată pentru spălatul feței în dimineața următoare, ca semn al reînnoirii.

Se credea că, în ajun, toate apele lumii „*se sfințesc dinainte*”, pregătindu-se pentru binecuvântarea preotului din ziua Bobotezei.

Dincolo de gest, ideea e limpede: lumea nu are nevoie doar de rugăciune, ci și de curățenie.

Apa nu purifică singură, ci însoțită de intenția inimii.

Din perspectivă teologică, postul din Ajunul Bobotezei este o prefigurare a Botezului lui Hristos.

Așa cum Fiul lui Dumnezeu a coborât în Iordan pentru a sfinți apele, omul postește pentru a-și sfinți trupul, adică „*râul interior*”.

Postul devine un botez fără apă, o spălare prin înfrânare.

În această logică, trupul devine altarul Duhului.

În popor se spunea: „*Cine ține postul Bobotezei, scapă de boală și primește lumină*”.

Aici „*lumina*” nu e doar sănătate, ci cunoaștere: înțelegerea că omul și natura se curăță împreună.

În plan simbolic, postul și apa alcătuiesc o ecuație a renașterii.

Prin absență, trupul se ușurează; prin curățire, lumea se limpezește; prin liniște, sufletul se deschide.

Ajunul Bobotezei nu este doar o pregătire religioasă, ci un act de alchimie spirituală.

Omul devine vasul, iar apa – conținutul sacru.

Când preotul va veni să sfințească apele, întreaga lume va fi deja pregătită: curată, tăcută și însetată de lumină.

Astfel, postul negru devine începutul unei creații noi, în care

Dumnezeu și omul respiră în același ritm.

În taina acestui post, omul nu se mai hrănește din lume, ci din lumină.

Foamea devine rugăciune, setea devine cunoaștere, iar liniștea — hrană pentru suflet.

Când ziua se încheie și clopotul anunță sfințirea apelor, cel ce a postit simte că lumea s-a spălat și în el.

2. Ritualul preotului și sfințirea gospodăriilor

În Ajunul Bobotezei, lumea satului românesc se pregătește să întâmpine preotul care aduce în fiecare casă apa sfințită.

Drumul său, de la biserică până la ultima gospodărie, este o procesiune a luminii.

Nimic nu se face la întâmplare: preotul poartă epitrahilul, crucea și busuiocul sfințit, iar în găleata de aramă se află apa care va spăla lumea.

Când intră în curte, oamenii îl întâmpină cu lumânări aprinse, iar animalele sunt legate, ca să nu sperie binecuvântarea.

În clipa în care busuiocul atinge pereții și ușile, spațiul domestic se reordonează: casa devine altar, iar timpul – liturghie.

Ritualul sfințirii gospodăriilor are o vechime care depășește granițele creștinismului.

În esență, este un act de reînnoire cosmică: preotul refăcea, prin gestul stropirii, legătura dintre cer și pământ.

Apa sfințită nu era doar un simbol, ci o substanță încărcată de energie divină.

Oamenii o păstrau cu grijă, într-o sticlă învelită în pânză albă, folosind-o tot anul pentru binecuvântări, pentru vindecare sau pentru protejarea casei.

În gândirea arhaică, apa sfințită era „*sângele luminii*”, o esență care vindeca și ordona lumea.

Preotul devenea, în această zi, un mediator între om și cosmos.

El nu venea doar să binecuvânteze casele, ci să repună lumea în echilibru.

Fiecare picătură de agheasmă readucea ordinea divină în locul profanului.

În popor se credea că, dacă preotul trece pragul și stropește casa, răul iese pe ușă.

De aceea, femeile așteptau cu fețe curate și lumânări aprinse, iar copiii se așezau cuminiți lângă icoană.

Când preotul pleca, gospodarul arunca un bulgăre de zăpadă peste poartă, spunând: „*Să plece răul și să vină binele!*”

Astfel, ritualul nu era doar o binecuvântare, ci și un act de exorcism popular.

Apa sfințită, numită Agheasma Mare, era folosită cu profund respect.

Nu se bea oricând, ci doar pe nemâncate și cu rugăciune.

Se credea că are puterea de a curăța nu doar trupul, ci și gândul.

Oamenii stropeau pomii, grajdurile, fântânile și animalele.

Totul trebuia atins de binecuvântare, pentru ca anul care urma să fie roditor.

În unele sate, preotul era urmat de corul de cântăreți și de tineri care purtau toaca, semn al unirii dintre cer și pământ.

Întregul sat se transforma într-un templu deschis, în care aerul mirosea a busuioc, tămâie și iarnă curată.

În plan simbolic, ritualul preotului reprezintă reinstalarea ordinii divine în microcosmosul omenesc.

Apa, ca purtătoare a luminii, restabilește legătura ruptă dintre spirit și materie.

Prin atingerea busuiocului, omul primește nu doar binecuvântarea, ci și amintirea propriei origini: „*din apă și din duh*”.

Astfel, gospodăria devine o imagine miniaturală a cosmosului, iar gestul sfințirii o renaștere a lumii.

În Ajunul Bobotezei, fiecare casă redevine o biserică, iar fiecare inimă — o fântână de lumină în care Dumnezeu se revarsă.

Prin trecerea preotului, satul își reînnoiește legământul cu cerul.

El poartă în găleata sa nu doar apă, ci respirația divină a lumii.
În urma lui, rămâne o liniște albă, ca după o rugăciune auzită.
Agheasma nu e doar stropire, ci însuflețire; omul, casa și pământul devin una în lumină.

3.Apa, oglinda cerului – forța regeneratoare

În credința românească, apa nu este doar materie, ci duh transparent.

Ea reflectă cerul și îi păstrează lumina în adâncurile sale.

În Ajunul Bobotezei, această credință capătă o intensitate cosmică: se spune că, în noaptea de dinainte, toate apele lumii se liniștesc o clipă, iar pe suprafața lor se arată chipul cerului.

Este momentul în care natura respiră împreună cu divinitatea.

Țăranul privea atunci fântâna, râul sau ciutura și spunea: „*S-a sfințit lumea*”.

În această oglindă vie, omul își vedea sufletul așa cum este – curat sau tulbure – după starea inimii sale.

Apa este oglinda cerului, dar și a conștiinței.

Ea primește în sine tot ceea ce o atinge și poartă mai departe.

În această taină, românul vechi descoperise o formă intuitivă de ecologie spirituală: dacă gândul e rău, apa se tulbură; dacă e curat, se limpezește.

De aceea, în Ajunul Bobotezei, oamenii vorbeau puțin și blând, temându-se să nu strice armonia apelor.

Se spunea că în această zi „*nici peștii nu se mișcă*” și „*nici izvorul nu se supără*”, pentru că Dumnezeu trece peste ape.

Ceea ce pare o superstiție ascunde o înțelegere profundă: universul reacționează la vibrația omului.

În satele de munte, femeile mergeau la izvor înainte de ivirea zorilor.

Luau apă în vase noi, neatinse, o aduceau acasă și o păstrau la icoană, „*să fie bună tot anul*”.

Acea apă nu era doar pentru băut, ci pentru spălat fața în ziua de Bobotează, „*să fii senin ca oglinda ei*”.

În unele locuri, se punea o oglindă mică lângă vas, ca simbol al cerului coborât pe pământ.

Ritualul exprima un adevăr tainic: omul se curăță privind lumina și primind-o în sine.

În plan simbolic, apa reprezintă memoria divină a lumii.

Ea păstrează amintirea începutului, când „*Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor*”.

De aceea, orice sfințire a apei este o întoarcere la origini.

În momentul în care preotul o binecuvântează, ea devine oglindă vie a cerului și canal de lumină pentru om.

Apele nu doar spală, ci regenerează.

Ele refac legătura ruptă dintre trup și spirit, dintre pământ și divinitate.

Din perspectivă psihologică, apa sfințită simbolizează reechilibrarea emoțională.

Ea aduce liniște acolo unde a fost furtună.

Când omul se spală cu ea, își spală frica.

Când o bea, își curăță gândul.

Când o păstrează, își păstrează credința.

De aceea, în Ajunul Bobotezei, fiecare gest devine o rugăciune lichidă.

Apa nu este doar oglinda cerului, ci și a inimii.

Când omul se uită în ea și se vede curat, înseamnă că Dumnezeu s-a oglindit în el.

De aceea, apa rămâne maica tăcerii și a renașterii.

Când o atingi cu buzele, îți atingi începutul.

Când o așezi sub icoană, pui cerul în casă.

Și când o dăruiești altuia, îi dăruiești drum spre lumină.

În Ajun, toate acestea devin legământ: omul promite curățenie, iar apa promite memorie.

Iar dimineața, când clopotul vestește binecuvântarea, oglinda lichidă rostește pe limba ei: ridică-te, om bun, și mergi curat în anul care vine.

Păstrează-o vie, limpede, tăcută, lucrătoare, mereu.

4. Purificarea finală – omul renăscut prin apă

Ajunul Bobotezei se încheie cu o liniște adâncă, aproape mistică.

După ziua postului și a curățirii, lumea se pregătește pentru renașterea prin apă.

Este momentul de prag, când omul vechi se stinge și cel nou se naște din lumină.

În satele românești, această trecere are chip ritualic și suflet simbolic: tot ce e necurat se spală, tot ce e întunecat se limpezește.

Apele nu sunt doar binecuvântate, ci devin portaluri între lumea văzută și cea nevăzută.

În noaptea dinainte de Bobotează, tăcerea e totală, iar zăpada pare să respire sub cerul deschis.

Dimineața, înainte de slujba Aghesmei Mari, femeile spală vasele, iar bărbații adună zăpada curată pentru a o topi și a o pune la icoană.

Acea apă este numită „*apă de prag*”, folosită la spălatul feței, la botezul copiilor, la stropitul animalelor și al ogoarelor.

Se spune că cine se spală în acea apă scapă de toate bolile, iar cine o păstrează în casă are pace tot anul.

Fiecare gest e o rugăciune.

Fiecare strop are o poveste.

Prin apă, omul se împacă cu lumea.

Purificarea finală nu înseamnă doar curățenie trupească, ci și spălarea gândurilor grele.

Omul renăscut prin apă este acela care a învățat să se lase curățat de lumină.

În această zi, păcatele nu sunt doar iertate, ci transformate în înțelepciune.

În unele sate, oamenii își cer iertare unii altora înainte de a merge la biserică, spunând: „*Să ne spălăm și pe dinlăuntru*”.

Astfel, Boboteaza nu mai e doar un eveniment religios, ci o terapie a sufletului.

Apa nu spală vina, ci deschide în om o fereastră către înnoire.

Simbolic, apa este elementul prin care lumea se reface.

Ea unește cerul și pământul, viața și moartea, începutul și sfârșitul.

În mitologiile vechi, din apă s-a născut lumea, iar în creștinism, prin apă se mântuiește omul.

Purificarea din Ajunul Bobotezei este deci un act de re-creație: lumea întreagă e botezată din nou.

Când preotul va arunca crucea în râu, nu doar apa se sfințește, ci și ochii celor care o privesc.

Ei văd, pentru o clipă, ordinea luminii.

Psihologic, această purificare simbolizează resetarea conștiinței colective.

După sărbători, după haosul și zgomotul lumii, omul redescoperă liniștea.

Apa devine oglindă a propriei ființe: limpede pentru cel curat, tulbure pentru cel rătăcit.

Renașterea prin apă este renașterea prin claritate.

De aceea, Boboteaza nu se termină la biserică, ci în suflet.

Acolo unde omul a învățat să asculte liniștea, să se curețe de teamă și să se închine vieții.

În acel moment, el devine nou: om spălat de trecut, transparent în fața luminii.

5.Purificarea finală – omul renăscut prin apă

Ajunul Bobotezei se încheie cu o liniște adâncă, aproape mistică.

După ziua postului și a curățirii, lumea se pregătește pentru renașterea prin apă.

Este momentul de prag, când omul vechi se stinge și cel nou se naște din lumină.

În satele românești, această trecere are chip ritualic și suflet simbolic: tot ce e necurat se spală, tot ce e întunecat se limpește.

Apele nu sunt doar binecuvântate, ci devin portaluri între lumea văzută și cea nevăzută.

În noaptea dinainte de Bobotează, tăcerea e totală, iar zăpada pare să respire sub cerul deschis.

Dimineața, înainte de slujba Aghesmei Mări, femeile spală vasele, iar bărbații adună zăpada curată pentru a o topi și a o pune la icoană.

Acea apă este numită „*apă de prag*”, folosită la spălatul feței, la botezul copiilor, la stropitul animalelor și al ogoarelor.

Se spune că cine se spală în acea apă scapă de toate bolile, iar cine o păstrează în casă are pace tot anul.

Fiecare gest e o rugăciune.

Fiecare strop are o poveste.

Prin apă, omul se împacă cu lumea.

Purificarea finală nu înseamnă doar curățenie trupească, ci și spălarea gândurilor grele.

Omul renăscut prin apă este acela care a învățat să se lase curățat de lumină.

În această zi, păcatele nu sunt doar iertate, ci transformate în înțelepciune.

În unele sate, oamenii își cer iertare unii altora înainte de a merge la biserică, spunând: „*Să ne spălăm și pe dinlăuntru*”.

Astfel, Boboteaza nu mai e doar un eveniment religios, ci o terapie a sufletului.

Apa nu spală vina, ci deschide în om o fereastră către înnoire.

Simbolic, apa este elementul prin care lumea se reface.

Ea unește cerul și pământul, viața și moartea, începutul și sfârșitul.

În mitologiile vechi, din apă s-a născut lumea, iar în creștinism, prin apă se mântuiește omul.

Purificarea din Ajunul Bobotezei este deci un act de re-creație: lumea întreagă e botezată din nou.

Când preotul va arunca crucea în râu, nu doar apa se sfințește, ci și ochii celor care o privesc.

Ei văd, pentru o clipă, ordinea luminii.

Psihologic, această purificare simbolizează resetarea conștiinței colective.

După sărbători, după haosul și zgomotul lumii, omul redescoperă liniștea.

Apa devine oglindă a propriei ființe: limpede pentru cel curat, tulbure pentru cel rătăcit.

Renașterea prin apă este renașterea prin claritate.

De aceea, Boboteaza nu se termină la biserică, ci în suflet.

Acolo unde omul a învățat să asculte liniștea, să se curețe de teamă și să se închine vieții.

În acel moment, el devine nou: om spălat de trecut, transparent în fața luminii.

Atunci renașterea nu mai este metaforă, ci respirație: inspiri iertare, expiri teamă.

Îți lași pe mal hainele de ieri și intri, ca la începuturi, în apa care știe numele tău.

Îți deschizi palmele, lași lumina să curgă prin ele, și o împarți cu cei dragi.

Când ieși, frigul înțepă, dar inima arde: ai devenit om nou.

Pășești încet, atent, recunoscător, promițând să nu mai tulburi izvorul din tine.

Păstrează-l limpede mereu.

Capitolul VIII

Boboteaza– Epifania Luminii (6 ianuarie)

1.Aruncarea crucii și „botezul apelor”

Boboteaza, ziua Epifaniei, este clipa în care lumina coboară peste ape și apele urcă spre lumină.

Întregul ritual al aruncării crucii în râu, lac sau mare este o dramă sacră a întâlnirii dintre cer și pământ.

Preotul, purtând epitrahilul și crucea, iese în fruntea mulțimii; cântarea îmbracă aerul, iar suflarea iernii devine martoră.

Când crucea atinge apa, timpul pare să se oprească: semnul mântuirii intră în adânc, binecuvântând izvorul vieții.

Nu este un spectacol, ci o reînnoire a lumii prin gestul care recapitulează Botezul lui Hristos în Iordan.

Aruncarea crucii are o coregrafie precisă.

Se citește molitfa, se binecuvântează apele, iar crucea – uneori legată cu panglică albastră – este aruncată în apă.

Tinerii se aruncă după ea, înfruntând frigul iernii; cine o prinde este socotit binecuvântat cu sănătate și noroc.

Dar sensul adevărat nu este competiția, ci mărturia: omul coboară în adânc ca să urce mai viu.

Gestul reface, în miniatură, taina morții și învierii.

Apele îl îmbracă pe om, iar când iese, se spune că a ieșit din ele mai curat, mai puternic, mai limpezit în conștiință.

Binecuvântarea apelor, numită Agheasma Mare, este actul central.

Apa nu rămâne doar apă; devine semn și vehicul al harului.

Se ia în vase curate, se poartă acasă, se bea pe nemâncate în zilele rânduite, se păstrează lângă icoane.

Cu ea se stropesc casele, ogoarele, animalele, uneltele.

În această circulație, satul întreg capătă un nou suflu.

Apele ies din râu și intră în inimă, iar inima își amintește că este, la rândul ei, un mic Iordan.

De aceea, Boboteaza nu se încheie la malul apei, ci continuă în ființa fiecăruia.

Simbolic, crucea care intră în apă este

Logosul care ordonează haosul.

Adâncul, loc al neștiinței și temerii, primește semnul învierii și se liniștește.

Ceea ce e tulbure se limpezește, ceea ce e rece se încălzește.

Deasupra, aburul iernii se ridică asemenea unei tămâieri, iar cerul pare mai aproape.

Pentru privitor, clipa e pedagogie: lumea întreagă poate fi atinsă de lumină dacă îndrăznești să o arunci în semn, să o botezi prin credință, să o ridici prin faptă.

Crucea nu sparge apa, ci o deschide.

Din perspectivă psihologică, aruncarea crucii este o terapie a curajului.

Tinerii care sar în apă înfruntă frigul, dar, mai ales, înfruntă frica.

Mulțimea care privește învață că răul se depășește coborând în el cu un sens mai înalt.

Apele nu sunt dușmani, ci oglinzi care ne întorc chipul adevărat.

Când crucea iese la suprafață, comunitatea respiră ușurată: s-a făcut pace între adânc și lumină.

Iar pacea aceasta rămâne, în tăcerea de după cântare, ca o dără caldă pe apa iernii.

De aceea, aruncarea crucii nu este doar tradiție, ci legământ.

Omul promite să nu mai tulbure apele cu vorbă rea și faptă nedreaptă, iar apele promit să-l poarte curat.

Când pleci de la râu, ia cu tine liniștea lui și du-o acasă: fă-ți din inimă o fântână vie, mereu primitoare.

Păstrează-i lumina cu grijă.

Astăzi.

2.Apa mare – sfârșitul postului și începutul anului luminos

„*Apa mare*” este numele dat în tradiția românească apei sfințite la Bobotează, cea care marchează sfârșitul postului și începutul anului curat.

Nu este o simplă agheasmă, ci o substanță de graniță între materie și duh, între vechi și nou.

După șase săptămâni de reținere și purificare, omul intră în contact cu această apă ca și cum ar bea lumină.

Fiecare înghițitură este un legământ: trupul se hrănește cu seninătate, mintea cu pace, iar inima cu recunoștință.

În satele de odinioară, oamenii mergeau dis-de-dimineață la biserică, purtând ulcioare noi, curate, acoperite cu ștergare albe.

Nimeni nu se atinge de mâncare până nu gusta „*apa mare*”.

Se credea că aduce sănătate, protecție și noroc în tot anul.

Ceea ce știința numește igienă, țăranul trăia ca ritual: spălarea mâinilor, a feței, a inimii.

Totul se făcea în tăcere și cu solemnitate.

Femeile păstrau apa la icoană, bărbații o duceau la grajd și la grădini, iar copiii erau stropiți „*ca să crească în lumină*”.

„*Apa mare*” era băută pe nemâncate timp de opt zile, fiecare zi fiind considerată o treaptă a sfințirii.

Se spunea că „*cine bea cu credință, își curăță sufletul ca izvorul de piatră*”.

În unele locuri, agheasma era folosită și la vindecarea bolilor: se spălau răni, se ungeau ochii, se dădea de băut celor suferinzi.

Această apă nu era tratament fizic, ci exorcizare a fricii.

Țăranul român nu despărțea trupul de suflet — știa că orice durere e mai întâi tulburare a luminii interioare.

Simbolic, „*apa mare*” reprezintă unirea dintre început și sfârșit.

Este finalul unui drum de curățire și începutul unei ordini noi.

După ea, lumea se deschide, iar Anul Vechise retrage în adânc.

Dacă în ajun apele s-au liniștit, acum ele se mișcă din nou, pline de binecuvântare.

Prin ele, circulă energia vieții, „*respirația divină a cosmosului*”.

De aceea, Boboteaza nu e doar o sărbătoare a apei, ci o liturghie a reînnoirii universale.

Când soarele răsare peste apele sfințite, se spune că „*Dumnezeu zâmbește prin lumină*”.

Din perspectivă psihologică, „*apa mare*” simbolizează revenirea la claritate.

După perioada de introspecție și post, omul bea din ea ca din propria sa conștiință limpezită.

Este actul prin care se închide cercul și se redeschide viața.

Așa cum natura are nevoie de dezgheț pentru a renaște, la fel și omul are nevoie de apă pentru a-și topi frica.

În momentul în care se atinge de ea, trupul și sufletul se aliniază în același ritm.

Apa mare nu e doar lichid sacru, ci codul primordial al vieții.

Dincolo de credință, acest gest rămâne o pedagogie a speranței.

Omul care bea apă mare bea, de fapt, din propria lui posibilitate de a o lua de la capăt.

Este un nou început în formă lichidă.

Când buzele ating cana, universul se rescrie tăcut.

Lumina intră în oase, iar lumea respiră din nou curat.

Ia-o cu recunoștință, pe nemâncate, cu mintea trează.

Păstrează-o la icoană, folosește-o cu grijă, și dăruiește-o, împărțind lumină, nu teamă.

Împarte-o cu blândețe. Astăzi.

3. Magia reîntoarcerii la ritmul cosmic

Boboteaza este, în fond, un ritual al sincronizării.

După dezordinea anului trecut și purificarea postului, lumea își regăsește pulsul natural.

În ziua Epifaniei, timpul își aduce aminte de sine.

Nu mai curge haotic, ci respiră odată cu cerul.

În credința veche, acest moment era perceput ca o reșezare a cosmosului: apele se limpezeau, aerul se curăța, iar pământul vibra sub o energie nouă.

De aici provine credința că „*tot ce faci la Bobotează ți se întoarce înapoi de șapte ori*” — pentru că totul e în echilibru, totul se reglează.

Ritmul cosmic nu este abstract, ci trăit prin gesturi.

Clopotele bisericii bat ca o inimă uriașă.

Mulțimea se mișcă lent, respirând în același timp.

Aerul devine dens, aproape vizibil, iar lumina se reflectă în zăpadă ca într-o oglindă de argint.

Omul care stă lângă apă nu mai e doar spectator — devine parte a mecanismului divin.

În tăcerea solemnă a slujbei, fiecare suflare umană pare o notă din simfonia creației.

În acea clipă, natura și omul se unesc într-o armonie originală.

Reîntoarcerea la ritmul cosmic înseamnă, pentru tradiția românească, întoarcerea la firesc.

După excesele lumii, după împrăștierea în griji și dorințe, omul se reazăază în mersul stelelor.

În sat, acest lucru se exprima prin gesturi simple: se oprea munca, se stingea focul și se lăsa o clipă de tăcere, „*să se așeze lumea la locul ei*”.

Era momentul în care fiecare recunoștea, fără vorbe, că există un timp mai mare decât timpul său — timpul divin, cel care nu se măsoară, ci se simte.

Magia reîntoarcerii la ritmul cosmic stă în conștientizarea apartenenței.

În ziua aceasta, omul nu se mai vede singur, ci parte dintr-un lanț de ființe, ape, vânturi și rugăciuni.

Fiecare sunet, fiecare miros, fiecare atingere are rostul lui în ordinea universului.

Boboteaza nu e magie în sensul de iluzie, ci în sensul vechi, sacru al cuvântului: manifestarea ordinii divine în materia lumii.

În acea clipă, până și pasărea care zboară peste râu devine semn al continuității.

Psihologic, această reîntoarcere are efect de resetare.

Omul modern, mereu prins în viteză, uită că trupul său are un ritm cosmic: respirația, bătăile inimii, somnul, visele.

Boboteaza îi amintește de această simetrie pierdută.

Când privește apa sfințită și vede cerul în ea, își recunoaște propria structură — și el este, la rândul lui, cer și pământ.

Este o formă de terapie a ordinii: a te reîntoarce în ritmul cosmic înseamnă a-ți repara busola interioară.

Ritmul cosmic este, prin urmare, un contract între om și univers.

Cât timp îl respectă, lumea merge drept; când îl uită, haosul începe din nou.

Boboteaza este avertismentul blând al acestei legi.

Prin apă, prin cuvânt, prin lumina iernii, omul își amintește că nu e stăpân, ci parte.

4. Magia reîntoarcerii la ritmul cosmic - Taina luminii și începutul noii creații

Boboteaza este, în fond, un ritual al sincronizării.

După dezordinea anului trecut și purificarea postului, lumea își regăsește pulsul natural.

În ziua Epifaniei, timpul își aduce aminte de sine.

Nu mai curge haotic, ci respiră odată cu cerul.

În credința veche, acest moment era perceput ca o reșezare a cosmosului: apele se limpezeau, aerul se curăța, iar pământul vibra sub o energie nouă.

De aici provine credința că „*tot ce faci la Bobotează ți se întoarce înapoi de șapte ori*” — pentru că totul e în echilibru, totul se reglează.

Ritmul cosmic nu este abstract, ci trăit prin gesturi.

Clopotele bisericii bat ca o inimă uriașă.

Mulțimea se mișcă lent, respirând în același timp.

Aerul devine dens, aproape vizibil, iar lumina se reflectă în zăpadă ca într-o oglindă de argint.

Omul care stă lângă apă nu mai e doar spectator — devine parte a mecanismului divin.

În tăcerea solemnă a slujbei, fiecare suflare umană pare o notă din simfonia creației.

În acea clipă, natura și omul se unesc într-o armonie originară.

Reîntoarcerea la ritmul cosmic înseamnă, pentru tradiția românească, întoarcerea la firesc.

După excesele lumii, după împrăștierea în griji și dorințe, omul se reșază în mersul stelelor.

În sat, acest lucru se exprima prin gesturi simple: se oprea munca, se stingea focul și se lăsa o clipă de tăcere, „*să se așeze lumea la locul ei*”.

Era momentul în care fiecare recunoștea, fără vorbe, că există un timp mai mare decât timpul său — timpul divin, cel care nu se măsoară, ci se simte.

Magia reîntoarcerii la ritmul cosmic stă în conștientizarea apartenenței.

În ziua aceasta, omul nu se mai vede singur, ci parte dintr-un lanț de ființe, ape, vânturi și rugăciuni.

Fiecare sunet, fiecare miros, fiecare atingere are rostul lui în ordinea universului.

Boboteaza nu e magie în sensul de iluzie, ci în sensul vechi, sacru al cuvântului: manifestarea ordinii divine în materia lumii.

În acea clipă, până și pasărea care zboară peste râu devine semn al continuității.

Psihologic, această reîntoarcere are efect de resetare.

Omul modern, mereu prins în viteză, uită că trupul său are un ritm cosmic: respirația, bătaile inimii, somnul, visele.

Boboteaza îi amintește de această simetrie pierdută.

Când privește apa sfințită și vede cerul în ea, își recunoaște propria structură — și el este, la rândul lui, cer și pământ.

Este o formă de terapie a ordinii: a te reîntoarce în ritmul cosmic înseamnă a-ți repara busola interioară.

Ritmul cosmic este, prin urmare, un contract între om și univers.

Cât timp îl respectă, lumea merge drept; când îl uită, haosul începe din nou.

Boboteaza este avertismentul blând al acestei legi.

Prin apă, prin cuvânt, prin lumina iernii, omul își amintește că nu e stăpân, ci parte.

Atunci ordinea nu mai e teorie, ci respirație comună.

Înveți să mergi mai încet, să asculți, să lași lucrurile să-și spună timpul. Îți așezi pașii pe ritmul luminii, iar frica se diluează.

În locul ei, apare curajul blând de a trăi, pur și simplu, la unison.

Astăzi.

Taina luminii și începutul noii creații

În ziua Bobotezei, lumina nu este doar fenomen fizic, ci respirație a divinității.

Ea se revarsă peste ape, peste oameni și peste timp, restaurând ordinea primordială.

În credința populară, se spune că *„apele primesc ochi”* și *„soarele se întoarce spre vară”*.

De fapt, întreaga lume devine un trup de lumină.

În clipa sfințirii, cerul și pământul nu mai sunt despărțite — se contopesc într-o singură vibrație: lumina creatoare, aceea care a făcut lumea și care, la Bobotează, o renaște.

Această lumină nu e doar vizibilă; e vie.

Ea intră în apă, în oameni, în case, în gesturi.

Preotul care binecuvântează apele devine canal al ei, iar cuvântul rostit în slujbă capătă greutate de început.

În acele clipe, universul pare că-și reamintește formula de funcționare.

Totul reîncepe.

Boboteaza este, astfel, o a doua zi a creației, în care lumea e refăcută din lumină și din respirație.

De aceea, după sfințirea apelor, bătrânii ieșeau afară, priveau soarele și spuneau: „*S-a întors lumina la oameni*”.

În mitologia românească, lumina este o ființă — un înger, un prunc, o femeie cu păr de aur care coboară pe pământ o dată pe an.

Ea atinge izvoarele, copacii și ochii celor curați.

De aceea, se spunea că cine se uită la soare în ziua Bobotezei nu orbește, ci vede adevărul.

Lumina nu orbește decât pe cei ce fug de ea.

În sufletul celui care o primește, apare liniștea adâncă, aceea care nu vine din afară, ci din ordinea interioară restabilită.

Lumina vindecă nu doar trupul, ci și gândul.

Din perspectivă teologică, Taina Luminii este reluarea actului creației.

Dacă lumea a început prin cuvânt și lumină, ea se menține prin rechemarea acestor două forțe.

Boboteaza nu e doar comemorare, ci participare: omul, rostind rugăciunea și atingând apa, reface gestul divin al facerii.

În acea clipă, devine co-creator.

Lumea nu se menține singură; are nevoie de oameni care cred în lumină.

De aceea, în tradiția satului, după slujbă, fiecare ducea acasă un strop de apă sfințită și o lumânare aprinsă — semne ale legământului dintre lumină și viață.

Psihologic, această taină are sensul unei iluminări interioare.

După săptămâni de post, trupul devine mai sensibil, mintea mai limpede, inima mai receptivă.

Lumina pătrunde nu doar prin ochi, ci și prin suflet.

În această stare, omul simte că în el se naște din nou ceva — o formă de claritate morală, o pace fără explicații.

Este începutul noii creații: nu a lumii exterioare, ci a conștiinței lăuntrice.

Cine înțelege taina luminii înțelege și sensul vieții.

Nu trebuie să o posezi, ci să o porți.

Nu trebuie să o aprinzi, ci să nu o stingi.

În fiecare an, Boboteaza îi amintește omului că lumina nu vine doar de sus, ci și din el.

Când o primește fără frică, devine el însuși făptură luminoasă, început de creație în fiecare zi.

Lumina este, așadar, limbajul prin care Dumnezeu continuă să vorbească lumii.

Ea nu judecă, ci arată drumul.

Cine o urmează, trăiește simplu, dar deplin, în adevăr.

În lumină, renaști.

5. De la moartea vechiului eu la nașterea celui nou

Boboteaza este, în esență, o celebrare a metamorfozei.

În apa sfințită se ascunde o dublă putere: aceea de a șterge și aceea de a naște.

Tradiția spune că în clipa în care preotul aruncă crucea în apă, mor vechile păcate, se topesc greutățile și se ridică un om nou.

Dar nu e vorba de o moarte fizică, ci de o despuiere a eului corupt, a învelișului de frică, rușine și vanitate.

Moartea vechiului eu nu e o pedeapsă, ci o eliberare.

Omul care îndrăznește să treacă prin apă, chiar și simbolic, își îngroapă trecutul în adâncul curățitor al lumii.

În vechile sate, după sfințirea apelor, tinerii obișnuiau să sară în râu pentru a recupera crucea.

Acest gest, pe cât de fizic, pe atât de arhetipal, semnifica renașterea prin curaj.

Apa rece era încercarea, iar ieșirea din ea — confirmarea vieții.

În mentalitatea populară, numai cel care înfruntă frigul, frica și adâncul are dreptul să revină transfigurat.

Boboteaza devine, astfel, o psihodramă cosmică: omul intră murdar și iese luminat, intră temător și iese puternic.

Ritualul morții simbolice este prezent în toate culturile.

În creștinism, se leagă de botez, dar rădăcinile sale coboară mai adânc, în misterele naturii.

Iarna moare pentru ca primăvara să revină, noaptea se stinge pentru a da naștere zilei.

Boboteaza fixează această lege cosmică în sufletul omului.

Fiecare trebuie să-și accepte iarna interioară ca să poată renaște.

De aceea, posturile, tăcerile și rugăciunile nu sunt simple exerciții religioase, ci tehnologii spirituale ale regenerării.

Psihologic, moartea vechiului eu înseamnă recunoașterea limitelor proprii.

În clipa în care omul își privește greșelile fără mască, se produce ruptura.

Ego-ul moare.

Din cenușa lui se ridică o formă mai limpede de conștiință.

Nu o ființă perfectă, ci una adevărată. Boboteaza este, prin urmare, o terapie colectivă a umanității: o zi în care fiecare își curăță oglinda sufletului, nu pentru a o face strălucitoare, ci transparentă.

Prin această transparență, lumina trece.

Din punct de vedere spiritual, renașterea omului nou presupune acceptarea paradoxului: trebuie să te pierzi ca să te regăsești.

Trebuie să te scufunzi ca să înveți să respiri altfel.

În acest sens, Boboteaza nu este o simplă sărbătoare a apei, ci un manual viu de alchimie sufletească.

Vechiul eu, prins în egoism și zgomot, se dizolvă.

Noul eu se naște în tăcere.

Este omul care nu se mai definește prin teamă, ci prin deschidere.

Renașterea nu e spectaculoasă.

Nu se face cu tunete, ci cu o liniște adâncă.

Se simte în privirea care nu mai judecă, în mâna care iartă, în pasul care merge drept.

Omul nou nu e mai bun prin comparație, ci mai viu prin înțelegere.

Moartea vechiului eu este începutul înțelepciunii; nașterea celui nou, începutul iubirii.

Cine trăiește această transformare nu mai caută semne în afară, ci înăuntru.

Își ascultă sufletul ca pe o apă care vorbește.

Înțelege că renașterea nu e un eveniment, ci o stare continuă, un act zilnic de alegere între întuneric și lumină.

Așa se naște omul nou.

Dr. Gioni Popa-Roman & Fulga-Florina Popa-Roman - AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI - De la Post la Bobotează: ritualuri, superstiții și renașteri

Concluzii generale ale cărții

I. Revelația ritmurilor sacre ale iernii

Iarna românească nu este doar un anotimp al frigului, ci un anotimp al memoriei cosmice.

În fiecare viscol, în fiecare tăcere albă, omul tradițional descoperea legea ritmurilor divine: moartea, purificarea, renașterea.

Între 14 noiembrie și 6 ianuarie, lumea trece printr-un proces al alchimizării interioare, un drum sacru de la întuneric la lumină.

Nu e doar o succesiune de sărbători, ci o liturghie cosmică, un manual de reconectare la ordinea creației.

Prin Lăsatul Secului, prin postul lung, prin fiecare ajun și fiecare colind, românul vechi reînvață să moară simbolic, pentru a putea renaște curat.

Iarna devine laboratorul spiritual al lumii.

În noaptea Sfântului Andrei, răul este scos la lumină; în Ajunul Crăciunului, sufletul se pregătește pentru întrupare; la Anul Nou, timpul

însuși se curăță; la Bobotează, apele devin transparente și omul își vede chipul în oglinda lor.

Aceste ritmuri nu sunt doar religioase, ci ontologice.

Ele exprimă legile profunde ale existenței.

Fiecare post și fiecare ajun este o etapă de transformare a conștiinței.

Omul vechi, rupt de natură și de sine, este chemat să redevină parte din fluxul cosmic.

De aceea, în lumea satului, viața era sincronizată cu calendarul cerului.

Fiecare zi avea o vibrație proprie, fiecare gest o consecință spirituală.

Oamenii nu se temeau de frig, ci de uitare.

Înțelepciunea iernii românești este aceea a repausului activ — o tăcere care nu e moarte, ci gestație.

Sub zăpadă, pământul nu moare, ci pregătește rodul.

Tot așa, omul care se retrage în post, care tace și se curăță, nu dispare, ci se reface.

Ajunurile sunt praguri ale unei înțelegeri mai mari: omul este parte dintr-o ordine vie, care trebuie păstrată prin rit, respect și tăcere.

În lumea de azi, această conștiință s-a estompat, dar nu s-a stins.

Când recitim calendarul iernii, înțelegem că strămoșii noștri nu trăiau în superstiție, ci în știința ritmurilor.

Ei știau că în fiecare an, universul are nevoie să fie reordonat.

De aceea, aprindeau focuri, chemau lumina, botezau apa, colindau cuvântul.

Totul era o rugăciune în mișcare.

Iar omul, participant la ea, devenea axa lumii.

II. Ajunurile ca praguri inițiatice

Ajunurile sunt, în structura lor profundă, praguri.

Ele marchează nu doar treceri calendaristice, ci treceri ale ființei.

Fiecare ajun este o poartă între două lumi: între profan și sacru, între trecut și viitor, între haos și ordine.

În vechile tradiții, pragul era întotdeauna un loc periculos, dar și fertil.

Acolo se amestecau duhurile, acolo se întâlneau morții și viii, acolo se reînnoia pactul dintre om și cosmos.

Ajunurile de iarnă păstrează exact această logică.

În Ajunul Sfântului Andrei, omul privește în întuneric și își înfruntă fricile.

În Ajunul Crăciunului, se pregătește pentru nașterea luminii.

În Ajunul Anului Nou, își îngroapă trecutul.

În Ajunul Bobotezei, se purifică.

Fiecare noapte e o inițiere.

Fiecare gest, un ritual al trecerii.

În mod paradoxal, ajunurile nu sunt zile de abundență, ci de restricție.

Tocmai prin post și tăcere, omul devine transparent pentru mister.

În acea stare de purificare, realitatea se deschide și se lasă cunoscută.

De aceea, visele din ajunuri aveau valoare oraculară.

Ele nu erau simple produse ale minții, ci mesaje de la ordinea cosmică.

Țăranul nu dormea ca să se odihnească, ci ca să primească semne.

Ajunurile funcționează ca o scară a sufletului.

Omul coboară în sine, ca să se poată ridica în lumină.

Este o teologie a ciclicității și a echilibrului.

Nimic nu se pierde, totul se transformă.

Focul, apa, sarea, usturoiul, colinda, masca — toate sunt forme de cunoaștere.

În ele, lumea nu e o abstracție, ci o ființă care vorbește.

Ceea ce numim azi „*superstiție*” era, în realitate, o formă de pedagogie spirituală.

Prin semne și obiceiuri, omul era educat să simtă timpul sacru.

Ajunurile erau școală, nu spectacol.

Fiecare femeie care frământa pâinea, fiecare bărbat care aprindea focul, fiecare copil care punea grâul la încolțit participa la o taină cosmică.

În aceste gesturi, lumea își regăsea rostul.

III. Omul tradițional și memoria cosmică

Omul tradițional român nu trăia în izolare, ci în rezonanță.

El se știa parte dintr-un univers viu, locuit de forțe și semne.

În fața lui, lumea nu era obiect, ci subiect — o entitate care simte, vorbește, răspunde.

Ajunurile de iarnă sunt expresia acestei relații intime dintre om și cosmos.

Ele nu sunt doar ritualuri, ci dialoguri.

În satele de altădată, timpul nu se măsura prin ceas, ci prin vibrații: prin cântatul cocoșilor, prin mirosul fumului, prin scânteia zăpezii.

Omul era atent la semne, pentru că ele îi ofereau orientare spirituală.

Dacă vântul bătea spre răsărit, anul promitea rod.

Dacă stelele tremurau, era semn de schimbare.

Într-un fel, țăranul era astronom și teolog fără să o știe.

Această sensibilitate față de ritm și semn constituie „memoria cosmică”.

Omul tradițional nu se vedea în afara lumii, ci în interiorul ei.

Când spunea rugăciunea, o spunea împreună cu păsările.

Când aprindea candela, o făcea pentru întreaga creație. Boboteaza și Crăciunul nu erau doar sărbători religioase, ci acte cosmice de menținere a ordinii.

În psihologia acestui om, nu exista separație între materie și spirit.

Totul avea suflet.

Fiecare piatră, fiecare râu, fiecare animal era purtător de prezență.

Ajunurile deveneau, astfel, momente de reconciliere: între om și natură, între vii și morți, între cer și pământ.

Prin ele, comunitatea își regăsea centrul.

Astăzi, această memorie cosmică e aproape uitată.

Omul modern a înlocuit simbolul cu funcția, ritualul cu distracția, sensul cu eficiența.

Dar nevoia de sens persistă.

În adâncul fiecăruia, există dorința de a reintra în armonie.

De aceea, când oamenii aprind lumânări, când colindă sau când privesc zăpada căzând, simt o emoție inexplicabilă — e amintirea legăturii pierdute.

IV. Moartea simbolică și renașterea interioară

Ceea ce unește toate ajunurile iernii este tema morții și a renașterii.

Nu o moarte biologică, ci una simbolică: moartea răului, a fricii, a eului închis în sine.

Prin post, rugăciune, joc, jertfă și colind, omul trece printr-un proces de curățire integrală.

Ajunurile devin spații ale catharsisului, ale despovărării.

La nivel psihologic, acest proces are o semnificație terapeutică.

Într-o lume dominată de zgomot, de anxietate și de necredință, tradițiile iernii oferă o formă de resetare mentală.

Prin tăcere și rit, prin gest și simbol, omul reînvață să respire.

Se reconectează la energia primordială a vieții.

De aceea, colindul, capra, ursul, plugușorul sau sfințirea apei nu sunt simple forme de folclor, ci terapii de grup ale unui popor întreg.

Moartea simbolică eliberează.

Renașterea interioară luminează.

Împreună, ele definesc dinamica spirituală a omului românesc.

În centrul acestei dinamici se află ideea de curățenie — nu igienică, ci metafizică.

Omul se spală nu doar de praf, ci de teamă, vină, uitare.

În acest proces, Dumnezeu nu e departe, ci prezent, ca lumină care vindecă fără cuvinte.

În fiecare an, Boboteaza încheie acest ciclu de transformare.

Ea este momentul în care apele lumii devin transparente și omul se vede în ele așa cum este: trecător, dar viu; fragil, dar legat de infinit.

În acea oglindă de apă se naște adevărata libertate.

V. Actualitatea riturilor în lumea modernă

Într-o lume în care tehnologia a înlocuit misterul, ritualurile iernii devin, paradoxal, mai actuale ca oricând.

Ele ne oferă ceea ce civilizația digitală ne-a răpit: sentimentul de apartenență.

Ajunurile nu sunt doar relicve folclorice, ci coduri de reconectare spirituală.

Societatea contemporană trăiește o formă de amnezie sacră.

În locul postului — consum; în locul tăcerii — zgomot; în locul riturilor — spectacol.

Dar sufletul uman, oricât de modern, are aceleași nevoi: liniște, sens, comunitate.

Ajunurile pot fi reintroduse nu ca muzeu, ci ca practică vie.

A posti nu înseamnă a suferi, ci a opri haosul.

A colinda nu înseamnă a face zgomot, ci a rosti cuvântul viu.

A privi focul nu înseamnă a te încălzi, ci a te purifica.

Iarna românească este, în ultimă instanță, o carte despre echilibru.

Ea ne învață să trăim între lumi — între vechi și nou, între trup și spirit, între rațiune și credință.

Dacă am reînvia spiritul acestor ajunuri, nu am deveni arhaici, ci întregi.

Omul modern are nevoie de un nou tip de Bobotează: o curățire a minții, nu doar a apei.

De un nou Crăciun: o naștere a conștiinței, nu doar a obiceiurilor.

De un nou An Nou: o trecere autentică, nu doar un spectacol pirotehnic.

Într-o lume fragmentată, riturile pot redeveni punți.

Cine înțelege iarna românească în sensul ei sacru înțelege esența vieții: totul moare pentru a renaște.

Iar omul, în acest ciclu, nu e un simplu martor, ci un colaborator al divinității.

El participă la refacerea lumii prin fiecare gest, prin fiecare rugăciune, prin fiecare clipă de lumină.

VI. Lumina care nu apune: sensul ultim al Ajunurilor sacre

În miezul iernii, când totul pare mort, lumea românească trăiește paradoxul vieții ascunse.

Sub gheață și zăpadă, în adâncul postului și al tăcerii, se pregătește renașterea.

Ajunurile nu sunt doar amintiri ale unui trecut rural, ci coduri de inițiere într-o filozofie a echilibrului.

Ele vorbesc despre ritm, curățenie, comunitate și curaj.

Într-o epocă a haosului digital și a consumului de simboluri, aceste vechi ritualuri capătă valoarea unei hărți interioare.

Ceea ce supraviețuiește în ele nu este forma, ci funcția: nevoia de a reface legătura cu sacralitatea lumii.

Când femeia aprinde lumânarea de Ajun, ea nu face un gest arhaic, ci reactivează o memorie cosmică.

Când copilul colindă, el nu repetă mecanic un text, ci restabilește comunicarea dintre lumi.

Când bărbatul iese în curte și ascultă vântul, el nu superstiționează, ci ascultă vocea naturii.

În fiecare obicei, oricât de modest, se află o rugăciune nespusă: dorința omului de a fi din nou în centrul universului.

Lumina care nu apune este tema ascunsă a întregii ierni sacre.

Ea apare în focul Crăciunului, în lumânarea Bobotezei, în ochii colindătorilor și în zăpada care reflectă cerul.

Nu e o lumină fizică, ci una morală, de conștiință.

Românul vechi știa că lumea nu se ține prin legi, ci prin lumină.

De aceea, fiecare ajun este o formă de a reaprinde această flacără. Ea nu se stinge niciodată, doar se ascunde sub cenușa grabei moderne.

Astăzi, când totul este cuantificat, explicat, comercializat, taina devine rezistență.

Ritualurile iernii nu sunt nostalgii, ci forme de luciditate.

Ele ne învață că fără tăcere nu există auz, fără post nu există înțelegere, fără rit nu există sens.

Omul modern, care fuge de gol, este exact opusul omului arhaic, care știa să stea în gol ca în fața lui Dumnezeu.

Ajunurile pot redeveni exerciții de prezență: zile în care să nu produci, ci să asculți, să nu consumi, ci să contempli.

Întreaga structură a acestei perioade sacre funcționează ca un sistem terapeutic integrat.

Din perspectiva psihologică, ea reduce anxietatea, ordonează gândurile, reface sentimentul de apartenență și de control.

Din perspectiva teologică, reînnoiește legământul omului cu Dumnezeu prin gesturi concrete: curățenie, rugăciune, binecuvântare, iertare.

Din perspectiva antropologică, păstrează memoria unui cosmos viu, în care totul participă la destinul comun al luminii.

Fiecare ajun este, astfel, o lecție despre echilibru.

Lăsatul Secului ne amintește să renunțăm la exces; Sfântul Andrei – să înfruntăm umbrele; Crăciunul – să primim lumina; Anul Nou – să curățăm timpul; Boboteaza – să sfințim apa; Epifania – să ne revedem chipul.

Toate împreună alcătuiesc o inițiere completă: omul vechi se dizolvă, omul nou se naște.

Această pedagogie a iernii nu este una a fricii, ci a responsabilității.

În profunzime, „*Ajunurile sacre ale iernii românești*” nu sunt doar un calendar etnografic, ci o cartografie a sufletului.

Ele ne arată cum să murim fără deznădejde și cum să renaștem fără trufie.

În ele, credința nu se impune, ci se trăiește.

Lumea nu e despărțită între sacru și profan, ci respiră prin această dualitate.

Ajunurile ne reamintesc că ordinea nu vine din afară, ci din interior: din felul în care gândim, vorbim, ne atingem și iubim.

Lumina care nu apune este, în ultimă instanță, omul însuși.

Fiecare dintre noi poartă o scânteie din acea lumină care sfințește apele.

Când o uităm, lumea se întuneacă; când o aprindem, cosmosul se echilibrează.

Misiunea fiecărui om este de a deveni purtător de lumină, nu doar de a o cere.

Ajunurile ne reamintesc acest adevăr uitat: că sacralitatea nu se află departe, ci aici, în gesturile simple, în liniștea zăpezii, în tăcerea dintre două respirații.

De aceea, adevărata renaștere nu este colectivă, ci personală.

Lumea nu se va schimba prin legi, ci prin transformarea fiecărei conștiințe.

Când fiecare om își va recunoaște ajunul propriei vieți — acel moment de cumpănă între trecut și viitor, între întuneric și lumină — atunci se va produce cu adevărat Boboteaza lumii.

Nu prin apă, ci prin înțelegere. Nu prin frică, ci prin iubire.

Așa cum iarna închide și deschide cercul anului, tot astfel această carte închide și deschide cercul spiritului.

Nu oferă răspunsuri, ci oglinzi.

În ele, cititorul poate vedea ceea ce a fost, ceea ce este și ceea ce poate deveni.

Ajunurile nu sunt altceva decât o chemare la luciditate, la curățenie, la lumină.

Iar lumina, odată aprinsă, nu mai apune niciodată.

Postfață – Timpul care se sfințește

Această carte s-a născut dintr-o nevoie profundă: aceea de a înțelege cum își reconstruiește omul legătura cu sacralitatea lumii atunci când totul pare pierdut.

Ajunurile iernii nu sunt doar momente de folclor sau fragmente de calendar religios.

Ele sunt un limbaj arhaic al conștiinței, un alfabet pe care lumea modernă l-a uitat.

În spatele fiecărui gest — al lumânării aprinse, al colindului rostit, al postului ținut în tăcere — se ascunde o întreagă filozofie a echilibrului.

A trăi în ritmul ajunurilor înseamnă a trăi în adevăr.

Scrierea acestei cărți a fost ea însăși un exercițiu de reordonare a lumii.

În timp ce fiecare capitol cobora în straturile simbolice ale tradiției, am înțeles că timpul nu e doar cronologie, ci materie vie.

Timpul sacru nu curge, ci respiră.

El se adună în momentele de trecere, acolo unde omul simte nevoia să tacă, să aprindă o flacără, să privească cerul.

Ajunurile sunt aceste respirații ale cosmosului, iar omul este inspirul lor conștient.

Cartea aceasta nu vorbește despre trecut, ci despre permanență.

Ritualurile iernii nu au murit.

Ele doar și-au schimbat decorul.

Colindătorii poartă astăzi telefoane, nu clopote; icoanele sunt înlocuite de ecrane, dar dorul de lumină rămâne același.

În profunzime, omul contemporan are aceeași nevoie de purificare, de sens, de reconectare.

Într-o lume în care totul se măsoară, ajunurile ne învață din nou să simțim.

Această postfață nu este o încheiere, ci o invitație la continuare.

Căci iarna nu se sfârșește în calendar, ci în suflet.

De fiecare dată când tăcem, când aprindem o lumânare sau iertăm, recreăm un mic ajun.

Tradiția nu este un muzeu, ci o respirație colectivă. Ea trăiește atâta timp cât cineva o trăiește.

Ajunurile sacre nu aparțin doar credinței, ci și psihologiei profunde.

Ele lucrează cu frica, cu dorul, cu vinovăția, cu nevoia de sens.

Sunt mecanisme de echilibru ale conștiinței colective.

Țăranul care se temea de lupi, care se spovedea înainte de Crăciun sau care arunca cenușa la răsărit nu era superstițios, ci lucid.

El știa că pentru a trăi drept, trebuie să te așezi în ordinea lumii.

Omul modern, pierdut în zgomot, are nevoie de aceeași lecție.

Postfața aceasta vrea să reamintească un adevăr simplu: nu poți fi viu fără să te oprești.

Iar ajunurile sunt opriri sacre.

În ele, omul se reîntoarce la sine, la comunitate, la cosmos.

Când lumea tace sub zăpadă, nu moare — se curăță.

Aceasta e lecția supremă a iernii românești.

Fiecare carte, ca și fiecare viață, are propriul ei ajun.

Momentul în care trebuie să te eliberezi de tot ce e de prisos, să respiri adânc și să începi din nou.

În înțelesul adânc al tradiției, moartea nu e sfârșit, ci prag; tăcerea nu e absență, ci început; lumina nu vine, ci se descoperă.

Ceea ce rămâne, după toate posturile, colindele și apele sfințite, este omul — cel care a înțeles.

Dacă această carte ar fi o icoană, ea ar reprezenta nu un sfânt, ci un drum: de la întuneric la lumină, de la teamă la înțelepciune.

În centrul ei ar arde o flacără mică, aceea a conștiinței care nu se lasă învinsă de frig.

Această flacără este omul însuși.

Nu preotul, nu ritualul, nu obiceiul, ci omul viu, treaz, capabil să privească iarna fără să se înfricoșeze.

Într-un sens mai larg, „Ajunurile sacre ale iernii românești” sunt un manifest împotriva uitării.

Ele ne reamintesc că o cultură nu moare atunci când își pierde resursele, ci când își pierde simbolurile.

Sărbătorile sunt limbajul prin care un popor își vorbește sieși.

Atunci când nu mai înțelegem acest limbaj, devenim străini în propria noastră țară.

Recuperarea sensului acestor ritualuri nu este un act nostalgic, ci unul de igienă spirituală.

Într-o lume în care viteza a înlocuit răbdarea și informația a înlocuit înțelepciunea, să te întorci la ritmul iernii devine un gest de rezistență.

Să aprinzi o lumânare, să ascuți o colindă veche, să privești cerul în noaptea Bobotezei — toate acestea nu sunt gesturi religioase în sens dogmatic, ci acte de supraviețuire sufletească.

Această carte nu vrea să idealizeze trecutul, ci să revalorifice prezentul.

Tradiția nu este o relicvă, ci o resursă.

Dacă o înțelegem, ea devine terapie.

Dacă o ignorăm, devine doar decor.

Adevărata miză a ajunurilor nu este conservarea formelor, ci păstrarea sensului.

Sensul care spune că omul nu e centrul universului, ci parte din el.

Ceea ce rămâne, după toate aceste pagini, este lumina.

Nu cea a soarelui, ci a conștiinței.

Lumina care nu apune, care se aprinde în fiecare an în ochii celor ce cred.

Să o păstrăm, așadar, nu ca simbol, ci ca practică.

Să o ducem mai departe, nu ca tradiție inertă, ci ca mod de a fi.

Adevărata Bobotează a lumii nu s-a sfârșit.

Ea continuă în fiecare gest curat, în fiecare colind rostit cu credință, în fiecare iertare, în fiecare tăcere.

Atât timp cât omul va ști să privească zăpada ca pe o icoană, cât timp va crede că lumina poate vindeca, iarna românească nu va muri.

Și poate că acesta este rostul ultim al acestei cărți: nu să explice, ci să aprindă.

Nu să învețe, ci să amintească.

Nu să închidă, ci să deschidă.

Între zăpadă și lumină

Există un moment în care tăcerea devine rugăciune și frigul devine har.

E clipa în care omul înțelege că nu trebuie să schimbe lumea, ci să o lumineze dinăuntru.

Zăpada cade mereu la fel, dar ochii care o privesc pot fi noi.

Fiecare fulg e o binecuvântare care nu se repetă.

Iar fiecare iarnă e un examen al sufletului: câtă lumină mai putem ține aprinsă fără să ne stingem.

Ajunurile nu se termină când se termină calendarul, ci atunci când încetăm să mai fim atenți.

Lumea se regenerează doar prin atenție, prin gestul simplu de a privi, de a ierta, de a mulțumi.

Poate că adevărata sfințenie a iernii românești e tocmai această modestie cosmică: nimic nu urlă, nimic nu se impune, totul doar strălucește în tăcere.

Și în această tăcere, dacă știi să asculți, Dumnezeu încă vorbește.

Note bibliografice

1. Marian, S. F. (1901). *Sărbătorile la români* (Vol. III). București: Academia Română. Disponibil pe: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0e/Simion_Florea_Marian_-_Sarbatorele_la_romani_-_Vol_3_-_1901.pdf Wikimedia Commons
2. Pamfile, T. (1914). *Sărbătorile la români. Crăciunul. Studiu etnografic*. București: Socec. Disponibil pe: <https://archive.org/details/tudor-pamfile-sarbatorele-la-romani-craciunul-1914> Internet Archive
3. Pamfile, T. (1914). *Sărbătorile la români. Crăciunul. Studiu etnografic* (scan BCUB). Disponibilă pe: <https://restitutio.bcub.ro/storage/item/2024/Apr/sarbatorele-la-romani/U0OkTfTK13sueLM5fPKlQrfWYSJVVFotbnng8Ard.pdf> restitutio.bcub.ro
4. Vulcănescu, R. (1987). *Mitologie română*. București: Editura Academiei. Disponibil pe: https://archive.org/details/VulcnescuRomulus_MitologieRomn1987/EdituraAcademieiRepubliciiSocialisteRomnia Internet Archive
5. Vulcănescu, R. (s.d.). *Mitologie românească I* (scan). Disponibil pe: <https://archive.org/details/romulus-vulcanescu-mitologie-romaneasca-i> Internet Archive
6. Ghinoiu, I. (2003). *Sărbători și obiceiuri românești*. București: Elion. Disponibil pe: <https://archive.org/details/I.Ghinoiu-SrbtoriiObiceiuriRomnetiAN> Internet Archive
7. Ghinoiu, I. (2013). *Dicționar de mitologie română*. București: Univers Enciclopedic Gold. Disponibil pe: <https://archive.org/details/ion-ghinoiu-dictionar-de-mitologie-romana-2013> Internet Archive
8. Bernea, E. (1985/1997). *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*. București. Disponibil pe: <https://archive.org/details/bernea-ernest-carti> (colecție, include titlul) Internet Archive
9. Pop, M. (1999). *Obiceiuri tradiționale românești* (ed. rev.). București: Univers. Disponibil pe: https://monoskop.org/images/d/dd/Pop_Mihai_Obiceiuri_traditionale_romanesti_1999.pdf Monoskop

10. Pop, M. (1976/1999). *Obiceiuri tradiționale românești* (ediția 1976 reproducă). Disponibil pe: https://monoskop.org/images/e/e6/Pop_Mihai_Obiceiuri_traditionale_romaneesti_1976.pdf Monoskop

11. Brăduțanu/Brăduțescu (1981). *Colinda românească* (studii). Disponibil pe: https://biblioteca-digitala.ro/reviste/carte/Brailoiu/Bratulescu_Colinda-romaneasca_1981.pdf Biblioteca Digitala

12. Academia Română – Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”. (s.a.). *Pagina instituției*. Disponibil pe: <https://academiaromana.ro/ief/academiaromana.ro>

13. Academia Română. (2024). *IEF – 75 de ani de la fondare (anunț oficial)*. Disponibil pe: https://acad.ro/institutia/comunicateStiriInst/2024/46_stireIEF_75.html acad.ro

14. Comisia de etnografie și folclor (Academia Română). (s.a.). *Pagină oficială*. Disponibil pe: <https://acad.ro/institutia/comisiile.html?57=acad.ro>

15. Index Copernicus Journal. (2018). *Winter Holidays and Customs...* (articol cu trimiteri la Aghiasma). Disponibil pe: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/575310.pdf> journals.indexcopernicus.com

16. Basilica.ro (Patriarhia Română). (2021, 6 ian.). *Ce este Agheasma Mare și cum se întrebuintează*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/ce-este-agheasma-mare-si-cum-se-intrebuinteaza/Basilica.ro>

17. Basilica.ro. (2024, 9 ian.). *Marile lucrări ale Agheasmei Mari. Când și cum se consumă*. Disponibil pe <https://basilica.ro/agheasma-mare-efecte-pana-cand-se-consuma/Basilica.ro>

18. OrthodoxWiki (ro). (s.a.). *Agheasmă mare*. Disponibil pe: https://ro.orthodoxwiki.org/Agheasm%C4%83_mare OrthodoxWiki

19. Pruteanu, P. (2016). *Agheasma în cultul ortodox* (studiu). Disponibil pe: <https://www.teologie.net/data/pdf/PP-studiu-agheasma.pdf> teologie.net

20. *Molitfelnicul* (ed. digitală). (s.a.). Disponibil pe: <https://www.mirem.ro/pdf/molitfelnic.pdf> mirem.ro

21. OCA – Diocese of NY & NJ. (2013). *Great Blessing of Water* (booklet). Disponibil pe: https://www.nynjoca.org/files/Music/Blessing%20of%20Waters/Great_Blessing_of_Water_Booklet_CoLM.pdf Diocese of New York and New Jersey - OCA

22. St. Mary OCA (2021). *Service for the Blessing of Water*. Disponibil pe: <https://stmaryoc.org/files/1-6-2021-Service-for-the-Blessing-of-Water.pdf> St. Mary Orthodox Church

23. Metropolitan Cantor Institute. (2008). *Great Blessing of Water* (partitură). Disponibil pe: https://mci.archpitt.org/sheetmusic/general/Great_Blessing_of_Water.pdf Institutul Cantor Metropolitan

24. St. Paul's Irvine. (2019). *Epiphany and the Blessing of Water*. Disponibil pe: <https://stpaulsirvine.org/wp-content/uploads/2020/09/Epiphany-and-the-Blessing-of-the-Water.pdf> Saint Paul's Greek Orthodox Church

25. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”. (s.a.). *Site oficial*. Disponibil pe: <https://muzeul-satului.ro/> Muzeul Satului Dimitrie Gusti

26. Muzeul Satului. (s.a.). *Atelierul de iarnă – obiceiuri de iarnă*. Disponibil pe: <https://muzeul-satului.ro/events/atelierul-de-iarna/> Muzeul Satului Dimitrie Gusti

27. Muzeul Țăranului Român. (s.a.). *Site oficial*. Disponibil pe: <https://muzeultaranuluiroman.ro/> Muzeul Țăranului Român

28. Muzeul Țăranului Român. (2024, 17 dec.). *Târg de Crăciun* (eveniment). Disponibil pe: <https://muzeultaranuluiroman.ro/show-item/targ-de-craciun-3/> Muzeul Țăranului Român

29. Complexul Național Muzeal ASTRA (Sibiu). (s.a.). *Site oficial*. Disponibil pe: <https://muzeulastra.ro/> Muzeul ASTRA

30. Sibiu100. (2018, 12 dec.). *Tradiții din Iarna ASTRA*. Disponibil pe: <https://sibiu100.ro/cultura/traditii-din-iarna-astra-targul-de-tara-la-ignat/> Sibiu 100

31. Radio România Internațional. (2024, 31 dec.). *Tradiții de Anul Nou, reinventate?* Disponibil pe: <https://www.rri.ro/panoramice/romania-la-ea-acasa/traditii-de-anul-nou-reinventate-id846007.html> Radio România Internațional

32. Universul.net (doc Agerpres). (2023, 31 dec.). *Tradiții românești de Anul Nou*. Disponibil pe: <https://universul.net/traditii-romanesti-de-anul-nou-documentar-agerpres/> Universul.net

33. AZM – Arhivele Zonale. (2019, 3 dec.). *Datini, tradiții și obiceiuri românești – decembrie*. Disponibil pe: <https://azm.gov.ro/datini-traditii-si-obiceiuri-romanesti-in-luna-decembrie-3/> azm.gov.ro

34. Euronews România. (2024, 5 ian.). *Slujbe de Bobotează 2024. Tradiții*. Disponibil pe: <https://www.euronews.ro/articole/slujbe-de-boboteaza-2024-traditii-agheasma-mare-apa-sfintita> Euronews

35. Marian, S. F. (1899). *Sărbătorile la români. Vol. II – Păresimile* (scan). Disponibil pe: https://www.academia.edu/116296537/Simion_Florea_Marian_S%C4%83torile_la_rom%C3%A2ni_Studiu_etnografic_Vol_II_P%C4%83resimile_1899_Academia

36. Vulcănescu, R. (1987). *Mitologie română* (scan academia.edu). Disponibil pe: https://www.academia.edu/78518748/Romulus_Vulc%C4%83nescu_Mitologie_rom%C3%A2n%C4%83_1987_Academia

37. Muzeul Național al Țăranului Român – arhivă evenimente iarnă. Disponibil pe: <https://sitevechi.muzeultaranuluiroman.ro/arhiva-evenimente-mtr/targ-de-iarna-ro.html> Muzeul Național al Taranului Roman

38. Muzeul ASTRA – informații vizitare/abonamente (context). Disponibil pe: <https://muzeulastra.ro/bilete-abonamente/> Muzeul ASTRA

39. Sibiu – Turism oficial: Muzeul ASTRA (fișă). Disponibil pe: <https://www.sibiu-turism.ro/Ce-vedem-Cultura-si-patrimoniu-Muzee-si-expozitii-Muzeul-Civilizatiei-Populare-Traditionale-ASTRA.aspx> sibiu-turism.ro
40. Wikipedia (en). *ASTRA Museum* (fișă enciclopedică). Disponibil pe: https://en.wikipedia.org/wiki/ASTRA_Museum Wikipedia
41. Wikipedia (en). *Dimitrie Gusti National Village Museum*. Disponibil pe: https://en.wikipedia.org/wiki/Dimitrie_Gusti_National_Village_Museum Wikipedia
42. Slideshare. (2014). *Obiceiuri de iarnă la români* (prezentare). Disponibil pe: <https://www.slideshare.net/slideshow/obiceiuri-de-iarna-la-romani-42708704/42708704> www.slideshare.net
43. Basilica.ro. (2021, 6 ian.). *Ce este Agheasma Mare și cum se întrebuițează*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/ce-este-agheasma-mare-si-cum-se-intrebuinteaza/> Basilica.ro
44. Basilica.ro. (2024, 6 ian.). *Etichetă: Agheasma Mare (predici, explicații, uz liturgic)*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/tag/agheasma-mare/> Basilica.ro
45. Basilica.ro. (2013, 4 ian.). *Agheasma Mare – rânduială și întrebuițare*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/agheasma-mare/> Basilica.ro
46. Doxologia.ro. (s.a.). *Bobotează*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/boboteaza> Doxologia - Portal Crestin Ortodox
47. Doxologia.ro. (s.a.). *Botezul Domnului (Boboteaza – Dumnezeiasca Arătare)*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/botezul-domnului-boboteaza-dumnezeiasca-aratare> Doxologia - Portal Crestin Ortodox
48. Doxologia.ro. (s.a.). *Boboteaza – sărbătoarea în care omul se unește cu Cerurile* (articol catehetic). Disponibil pe: <https://doxologia.ro/boboteaza-sarbatoarea-care-omul-se-unește-cu-cerurile> Doxologia - Portal Crestin Ortodox
49. Simion Florea Marian. (1901). *Sărbătorile la români* (vol. III). Academia Română. Disponibil pe: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0e/Simion_Florea_Marian_-_Sarbatorile_la_romani_-_Vol_3_-_1901.pdf Wikimedia Commons
50. Ghinoiu, I. (s.a.). *Sărbători și obiceiuri românești* (ediție scanată). Internet Archive. Disponibil pe: <https://archive.org/details/I.Ghinoiu-SrbtoriiObiceiuriRomnetiAN> Internet Archive
51. Academia Română – Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”. (s.a.). *Publicații / Journal of Ethnography and Folklore* (nrs. recente, PDF-uri). Disponibil pe: https://acad.ro/ief/pag_publicatiiREF.html acad.ro
52. Academia Română – IEF. (2024). *Aula AR – document programatic, secțiunea IEF* (PDF). Disponibil pe: <https://academiaromana.ro/ief/doc2024/AULA%20AR2024.pdf> academiaromana.ro
53. *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei* (1975, exemplar PDF). Biblioteca Digitală. Disponibil pe: <https://biblioteca-digitala.ro/reviste/anuar->

MET/BCUCLUJ_FP_452622_Anuar-Muzeul-Etnografic-Transilvaniei_1975.pdf
Biblioteca Digitală

54. Memoria Ethnologica. (art.). Popović, V. *Obiceiuri de iarnă în satul Seleuș – Banatul Sârbesc* (PDF). Disponibil pe: https://www.memoria-ethnologica.ro/wp-content/uploads/me_vol_28_29/articole/memoria_ethnologica_28-29_virginia_popovic.pdf memoria-ethnologica.ro

55. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”. (s.a.). *Festivalul de datini și obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „Florile Dalbe”*. Disponibil pe: <https://muzeul-satului.ro/events/festivalul-de-datini-si-obeiceiuri-de-craciun-si-anul-nou-florile-dalbe/> Muzeul Satului Dimitrie Gusti

56. Muzeul Satului – *Atelierul de iarnă* (colindat, sorcovit). Disponibil pe: <https://muzeul-satului.ro/events/atelierul-de-iarna/> Muzeul Satului Dimitrie Gusti

57. Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași – Muzeul Etnografic al Moldovei. (2024–2025). *Expoziția „Datini și obiceiuri de iarnă”*. Disponibil pe: <https://palatulculturii.ro/exhibition/expozitia-datini-si-obeiceiuri-de-iarna-2/>

58. CMNM Iași – Muzeul Etnografic al Moldovei. (2023–2024). *Expoziția „Datini și obiceiuri de iarnă”*. Disponibil pe: <https://palatulculturii.ro/exhibition/expozitia-datini-si-obeiceiuri-de-iarna/> palatulculturii.ro

59. CMNM Iași – Muzeul Etnografic al Moldovei. (2022–2023). *Expoziția „Datini și obiceiuri de iarnă”*. Disponibil pe: <https://palatulculturii.ro/exhibition/expozitia-datini-si-obeiceiuri-de-iarna-la-palatul-culturii/> palatulculturii.ro

60. CMNM Iași – Muzeul Etnografic al Moldovei. (2018). *„Datini și obiceiuri de iarnă. Măști de Anul Nou”*. Disponibil pe: <https://palatulculturii.ro/exhibition/datini-si-obeiceiuri-de-iarna-masti-de-anul-nou/> palatulculturii.ro

61. CMNM Iași – Muzeul Etnografic al Moldovei. (2017–2018). *„Datini și obiceiuri de iarnă. Steaua”*. Disponibil pe: <https://palatulculturii.ro/exhibition/expozitia-datini-si-obeiceiuri-de-iarna-steaua/> palatulculturii.ro

62. CMNM Iași – Muzeul Etnografic al Moldovei. (catalog expo). *Secțiunea Muzeu Etnografic – listă expoziții*. Disponibil pe: https://palatulculturii.ro/cat_exhibition/muzeul-etnografic-al-moldovei/ palatulculturii.ro

63. Boangiu, G., & Ilin-Grozoiu, L.-M. (2015). *Obiceiuri calendaristice de iarnă-primăvară din Oltenia. Arhivele Olteniei*, SN, 29, 356–381. Disponibil pe: https://biblioteca-digitala.ro/reviste/arhivele-olteniei/029_Arhivele-Olteniei_SN_nr-29_2015_26-Gabriela-Boangiu-Loredana-Maria-Ilin-Grozoiu_Obiceiuri-calendaristice-de-iarna....pdf Biblioteca Digitala

64. Centrul Cultural Bucovina. (2015). *Datini sucevene de iarnă*. Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/datini-sucevene-de-iarna/> Centrul Cultural Bucovina

65. Centrul Cultural Bucovina. (2024, 19 dec.). *Crăciun în Bucovina – Festivalul Internațional „Obiceiuri de iarnă”*. Disponibil pe:

www.free-ebooks.fr

<https://centrulculturalbucovina.ro/craciun-in-bucovina-festivalul-international-obiceiuri-de-iarna/> Centrul Cultural Bucovina

66. Centrul Cultural Bucovina. (2014). *Programul „Crăciun în Bucovina 2014” (parade, alaiuri, ceate)*. Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/craciun-in-bucovina-2014-programul-manifestarilor/> Centrul Cultural Bucovina

67. Centrul Cultural Bucovina. (s.a.). *Calendar cultural pe noiembrie și decembrie* (festivaluri de datini). Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/calendar-cultural-pe-noiembrie-si-decembrie/> Centrul Cultural Bucovina

68. AGERPRES Foto. (2017, 30 dec.). *COMĂNEȘTI – „Jocul Ursului” (detalii foto și descriere)*. Disponibil pe: <https://foto.agerpres.ro/foto/detalii/10597825> Agerpres Foto

69. AGERPRES Foto. (2017, 30 dec.). *COMĂNEȘTI – „Jocul Ursului” (ceata de copii)*. Disponibil pe: <https://foto.agerpres.ro/foto/detalii/10597810> Agerpres Foto

70. Scribd (compendiu). (s.a.). *Tradiții și obiceiuri din Bucovina* (fișă informativă). <https://ro.scribd.com/document/705000681/TRADI%C8%9AAII-%C8%98I-OBICEIURI-DIN-BUCOVINA> Scribd

71. Scribd (compendiu). (2013). Odor, D. *Ciclul sărbătorilor de iarnă. Sinteză istorică* (RO/EN/DE/FR). Disponibil pe: <https://ro.scribd.com/doc/270607942/odori-dionisos-magarin-ciclul-sarbatorilor-de-iarna-pdf> Scribd

72. St. John Greek Orthodox Church. (2016). *Outdoor Blessing of the Water* (bulletin). Disponibil pe: <https://stjohnhoc.org/wp-content/uploads/2015/12/Outdoor-Blessing-of-the-Water-Bulletin.pdf> Centrul Cultural Bucovina

73. Metropolitan Cantor Institute (Byzantine). (2008). *Great Blessing of Water* (partitură). Disponibil pe: https://mci.archpitt.org/sheetmusic/general/Great_Blessing_of_Water.pdf Centrul Cultural Bucovina

74. OCA – Diocese of NY & NJ. (2013). *Great Blessing of Water (booklet)*. Disponibil pe: https://www.nynjoca.org/files/Music/Blessing_%20of%20Waters/Great_Blessing_of_Water_Booklet_CoLM.pdf Centrul Cultural Bucovina

75. St. Paul's Irvine (GOA). (2019). *Epiphany and the Blessing of Water* (note catehetice). Disponibil pe: <https://stpaulsirvine.org/wp-content/uploads/2020/09/Eiphany-and-the-Blessing-of-the-Water.pdf>

76. Maui Orthodox Mission. (2015). *Blessing of the Waters (Theophany)* (ordo). Disponibil pe: https://www.mauimission.org/static/services/2015_01_03_BlessingOfWaters_Theophany.pdf

77. Palatul Culturii Iași – Muzeul Etnografic: *Expoz. temporară „Datini și obiceiuri de iarnă”* (program vizitare). Disponibil pe: <https://palatulculturii.ro/exhibition/expozitia-temporara-datini-si-obiceiuri-de-iarna/> palatulculturii.ro

78. ULBS – Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu. (2018, 4 dec.). *Invitație la tradiții de Crăciun* (Ignat, colinde). Disponibil pe: <https://www.ulbsibiu.ro/news/invatare-la-traditii-de-craciun/> doctorate.uab.ro

79. Radio România Internațional. (2024, 31 dec.). *Tradiții de Anul Nou, reinventate?* Disponibil pe: <https://www.rrr.ro/panoramice/romania-la-ea-acasa/traditii-de-anul-nou-reinventate-id846007.html> palatulculturii.ro

80. AGERPRES – Documentar (via Universul.net). (2023, 31 dec.). *Tradiții românești de Anul Nou*. Disponibil pe: <https://universul.net/traditii-romanesti-de-anul-nou-documentar-agerpres/> palatulculturii.ro

81. Muzeul Satului – „Focul viu” (film documentar despre datini, menționat în program). Disponibil pe: <https://muzeul-satului.ro/events/festivalul-de-datini-si-obiceiuri-de-craciun-si-anul-nou-florile-dalbe/> Muzeul Satului Dimitrie Gusti

82. Academia.edu – Dăncuș, M. (2009). *Obiceiuri din viața omului în Maramureș I: Nașterea și copilăria* (referințe și trimiteri). Disponibil pe: https://www.academia.edu/116297440/Mihai_D%C4%83ncu%C8%99_Obiceiuri_din_via%C8%9Ba_omului_%C3%AEn_Maramures_I_Na%C8%99terea_%C8%99i_copil%C4%83ria_2009_Academia

83. Academia.edu – *Datările bisericilor de lemn din Apșa de Mijloc* (studiu dendro). Disponibil pe: https://www.academia.edu/43546078/Dat%C4%83rile_bisericilor_de_lemn_din_Ap%C8%99a_de_Mijloc_istorii_recuperate_Dating_the_Wooden_Churches_in_Ap%C8%99a_de_Mijloc_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D1%94_%D0%92%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D0%BD%D0%B5_Recovered_Histories Academia

84. Centrul Cultural Bucovina – *Cultura tradițională* (agregator de articole despre datini). Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/cat/centrul-pentru-conservarea-si-promovarea-culturii-traditionale/cultura-traditionala/> Centrul Cultural Bucovina

85. CCB – *Festivaluri & Concursuri* (arhivă evenimente iarnă). Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/cat/centrul-pentru-conservarea-si-promovarea-culturii-traditionale/festivaluri-concursuri/> Centrul Cultural Bucovina

86. CCB – *Arhivă categorie CCPCT* (articole istorice, datini). <https://centrulculturalbucovina.ro/cat/centrul-pentru-conservarea-si-promovarea-culturii-traditionale/page/4/> Centrul Cultural Bucovina

87. CCB – *Arhivă 2014–2015* (pagini vechi cu descrieri de alaiuri). Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/cat/centrul-pentru-conservarea-si-promovarea-culturii-traditionale/page/11/> Centrul Cultural Bucovina

88. Patriarhia Română – Basilica.ro. (2024, 6 ian.). *Boboteaza: semnificații, rânduiești și tradiții*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/boboteaza-semnificatii-randuiei-si-traditii/>

89. Doxologia.ro. (s.a.). *Rânduiala slujbei Aghesmei Mari* (text explicativ). Disponibil pe: <https://doxologia.ro/randuiala-slujbei-aghasmei-mari>

90. Doxologia.ro. (s.a.). *Ce este Aghiasma Mare și cum se folosește* (cateheză). Disponibil pe: <https://doxologia.ro/intrebari/ce-este-aghiasma-mare-cum-se-foloseste>
91. Mitropolia Moldovei și Bucovinei. (s.a.). *Boboteaza – Teofania Domnului* (resurse). Disponibil pe: <https://mmb.ro/boboteaza-teofania-domnului/>
92. Radio Trinitas – Patriarhia Română. (2021, 6 ian.). *Rânduiala Aghiasmei Mari* (material audio/text). Disponibil pe: <https://radiatoromaniaculturala.ro/boboteaza-randuiala-aghiasmei-mari/>
93. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”. (s.a.). *Colindatul – fișă de patrimoniu viu* (expo online). Disponibil pe: <https://muzeul-satului.ro/patrimoniu-vii/colindatul/>
94. Muzeul Țăranului Român. (s.a.). *Obiceiuri de iarnă* (dosar tematic). Disponibil pe: <https://muzeultaranuluiroman.ro/arhiva/obiceiuri-de-iarna/>
95. Complexul Național Muzeal ASTRA. (2022, dec.). *Program: Datini de iarnă la ASTRA* (eveniment). Disponibil pe: <https://muzeulastra.ro/evenimente/datini-de-iarna-la-astra/>
96. Muzeul Etnografic al Transilvaniei. (s.a.). *Obiceiuri de iarnă – expoziții și resurse*. Disponibil pe: <https://www.muzeul-etnografic.ro/ro/obiceiuri-de-iarna>
97. Ministerul Culturii (RO). (s.a.). *Patrimoniul imaterial: Colindatul de ceată bărbătească* (fișă). Disponibil pe: <https://patrimoniu.gov.ro/ro/patrimoniu-imaterial/colindatul-de-ceata-barbatesca>
98. UNESCO. (2013). *Male group colindat* (Romania, Rep. Moldova) – Intangible Cultural Heritage. Disponibil pe: <https://ich.unesco.org/en/RL/male-group-colindat-00680>
99. UNESCO. (2013). *Christmas carols sung by male choirs (Romania/Moldova)* – Dosar înscriere. Disponibil pe: <https://ich.unesco.org/en/USL/christmas-carols-sung-by-men-00467>
100. Academia Română – Institutul „C. Brăiloiu”. (s.a.). *Resurse digitale/Arhive audio* (colinde). Disponibil pe: https://academiaromana.ro/ief/Arhiva_audio.html
101. Biblioteca Digitală BCU Cluj. (s.a.). *Colinde românești – colecții* (PDF-uri). Disponibil pe: <https://dspace.bcucluj.ro/handle/123456789/138927/browse?type=subject&value=colinde>
102. *Memoria Ethnologica* (colecție PDF). (s.a.). Disponibil pe: <https://www.memoria-ethnologica.ro/arhiva/>
103. Marian, S. F. (1898). *Colinde*. București. (scan) Disponibil pe: <https://archive.org/details/SimionFloreaMarianColinde1898>
104. Densușianu, N. (1905). *Colinde, urături și cântece populare*. București. Disponibil pe: <https://archive.org/details/colindeuraturi1905>
105. Bârlea, O. (1981). *Folclorul românesc*. București: Minerva. (fragmente) Disponibil pe: <https://archive.org/details/BarleaFolclorulRomanesc1981>

106. Pamfile, T. (1914). *Povestea și cântecul Crăciunului la români*. Disponibil pe: <https://archive.org/details/tudor-pamfile-povestea-si-cantecul-craciunului>
107. Pamfile, T. (1910). *Datine și credințe ale poporului român*. Disponibil pe: <https://archive.org/details/pamfile-datine-credinte-1910>
108. Muzeul Bucovinei – Suceava. (s.a.). *Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă* (arhivă). Disponibil pe: <https://muzeulbucovinei.ro/festivalul-de-datini/>
109. Centrul Cultural Bucovina. (2022). *Parada obiceiurilor de iarnă – Suceava* (program). Disponibil pe: <https://centrulculturalbucovina.ro/parada-obiceiurilor-de-iarna/>
110. Primăria Comănești. (s.a.). *Festivalul „Datini și obiceiuri strămoșești” – Jocul Ursului*. Disponibil pe: <https://www.primariacomanești.ro/festivalul-datini-si-obiceiuri/>
111. AGERPRES. (2022, 30 dec.). *Jocul Ursului de la Comănești, patrimoniu viu* (galerie + text). Disponibil pe: <https://www.agerpres.ro/documentare/2016/12/30/jocul-ursului-de-la-comanesti-patrimoniu-viu-10-24-43>
112. Radio România Actualități. (2023, 30 dec.). *Alaiuri de iarnă în Moldova: Ursul, Capra*. Disponibil pe: <https://romania-actualitati.ro/stiri/cultura/alaiuri-de-iarna-in-moldova-ursul-capra-id171871.html>
113. Vrabie, C. (2011). *Masca în obiceiurile de iarnă din Moldova*. *Anuarul MET*, 12, 201–220. Disponibil pe: https://biblioteca-digitala.ro/reviste/anuar-MET/Anuar-MET_2011_Vrabie_Masca-in-obiceiurile-de-iarna.pdf
114. Fochi, A. (1976). *Datini și măști*. București: Minerva. (fragmente) Disponibil pe: <https://archive.org/details/fochi-datini-si-masti-1976>
115. Pruteanu, P. (2014). *Rânduiala Aghiasmei Mari – comentarii liturgice*. Disponibil pe: <https://www.teologie.net/data/pdf/PP-aghiasma-mare-explicatii.pdf>
116. OrthodoxWiki (en). (s.a.). *Great Blessing of Waters*. Disponibil pe: https://orthodoxwiki.org/Great_Blessing_of_Waters
117. Greek Orthodox Archdiocese of America. (s.a.). *The Great Blessing of the Waters (Theophany)* (text). Disponibil pe: <https://www.goarch.org/-/the-great-blessing-of-the-waters>
118. OCA. (s.a.). *Theophany – Feast and Blessing of Waters* (catechesis) Disponibil pe: <https://www.oca.org/saints/lives/2020/01/06/100100-the-holy-theophany-of-our-lord-god-and-savior-jesus-christ>
119. Antiochian Orthodox Christian Archdiocese. (s.a.). *Theophany Resources* (pdf-uri, partituri). Disponibil pe: <https://www.antiochian.org/dashboard?name=theophany>
120. Arhiepiscopia Bucureștilor. (s.a.). *Boboteaza în tradiția Bisericii Ortodoxe Române* (articol). Disponibil pe: <https://arhiepiscopiabucurestilor.ro/boboteaza-in-traditia-bor>

121. Arhiepiscopia Iașilor – Doxologia. (s.a.). *Ajunul Bobotezei: post, rânduieli, semnificații*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/ajunul-bobotezei-post-randuieli-semnificatii>

122. Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților. (2023). *Obiceiuri de iarnă – ghid*. Disponibil pe: <https://www.arhiepiscopiasucevei.ro/obiceiuri-de-iarna/>

123. Institutul Cultural Român (ICR). (s.a.). *Tradiții românești de iarnă – sinteză* (eng/ro). Disponibil pe: <https://www.icr.ro/pagini/traditii-romanesti-de-iarna>

124. ICR Londra. (2020, dec.). *Winter customs in Romania* (expo online). Disponibil pe: <https://www.icr-london.co.uk/article/winter-customs-in-romania>

125. Biblioteca Digitală a Bucureștilor. (s.a.). *Colinde și obiceiuri – colecții istorice* (PDF). Disponibil pe: <http://digitool.bibmet.ro/R/>

126. Biblioteca Metropolitană București – Digitool. (s.a.). *Colecții de colinde* (cuvânt cheie „colinde”). Disponibil pe: http://digitool.bibmet.ro/R/?func=search&local_base=gen01&query=colinde

127. Universitatea „Babeș-Bolyai”, Repozitoriu. (s.a.). *Studii despre colindat/urături (căutare „colinde”)*. Disponibil pe: <https://www.researchgate.net/search/publication?q=colinde%20rom%C3%A2ne%C8%99ti>

128. Universitatea din București – Repozitoriu. (s.a.). *Folclor/etnologie – lucrări PDF* (căutare). Disponibil pe: <https://research.ub.ro/handle/123456789/>

129. Ghinoiu, I. (2002). *Zile și mituri*. București: Elion. (fragmente) Disponibil pe: <https://archive.org/details/ion-ghinoiu-zile-si-mituri-2002>

130. Mușlea, I., & Bârlea, O. (1970). *Tipologia folclorului*. București. (fragmente) Disponibil pe: <https://archive.org/details/muslea-barlea-tipologia-folclorului>

131. Brăiloiu, C. (1931–1932). *Studii despre colind* (articole, PDF). Disponibil pe: https://biblioteca-digitala.ro/reviste/carte/Brailoiu/Studii-despre-colind_1931-1932.pdf

132. *Anuarul Arhivei de Folclor* (clasic; serie veche – PDF). (s.a.). Disponibil pe: <https://biblioteca-digitala.ro/reviste/anuarul-arhivei-de-folclor/>

133. Arhivele Olteniei (serie nouă). (2015). *Obiceiuri de iarnă – studii*. Disponibil pe: <https://biblioteca-digitala.ro/reviste/arhivele-olteniei/>

134. European Folklore Centre (E-Folk). (s.a.). *Romanian Winter Customs* (resurse comparative). Disponibil pe: <https://www.efolk.eu/en/romanian-winter-customs>

135. Europeana. (s.a.). *Romanian carols – collections* (imagini/audio). Disponibil pe: <https://www.europeana.eu/en/search?page=1&query=romanian%20carols>

136. Europeana. (s.a.). *Winter rituals Romania – images*. Disponibil pe: <https://www.europeana.eu/en/search?query=winter%20rituals%20romania>

137. Doxologia.ro. (2024, 6 ian.). *(Video) Praznicul Botezului Domnului Hristos și sfințirea cea mare a apei, la Catedrala Mitropolitană din Iași*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/aghiasma-mare> (Doxologia - Portal Crestin Ortodox)

138. Doxologia.ro. (s.a.). *Agheasmă mare — articole tematice*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/agheasma-mare> (Doxologia - Portal Crestin Ortodox)

139. Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților. (2023, 4 ian.). *La sărbătoarea Botezului Domnului... Agheasma Mare*. Disponibil pe: <https://www.arhiepiscopiasucevei.ro/tag/agheasma-mare/>

140. Arhiepiscopia Bucureștilor. (s.a.). *Boboteaza – Dumnezeiasca Arătare – la Patriarhie (explicații despre Agheasma Mare)*. Disponibil pe: <https://arhiepiscopia-bucurestilor.ro/stiri/evenimente-bisericesci/boboteaza-dumnezeiasca-aratare-la-patriarhie-0>

141. Basilica.ro. (2021, 5 ian.). *Patriarhul a oficiat sfințirea mare a apei. 10.000 de sticle sunt pregătite pentru ziua de Bobotează*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/patriarhul-a-oficiat-sfintirea-mare-a-apei-10-000-de-sticle-sunt-pregatite-pentru-ziua-de-boboteaza/>

142. Basilica.ro. (2021, 6 ian.). *Patriarhul Daniel: Agheasma Mare ne eliberează de patimi...* Disponibil pe: <https://basilica.ro/patriarhul-daniel-agheasma-mare-ne-elibereaza-de-patimi-de-duhuri-rele-si-de-situatii-grele/>

143. Digi24. (2025, 3 ian.). *ÎPS Teodosie pregătește 200.000 de PET-uri pentru Agheasmă de Bobotează*. Disponibil pe: <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/ips-teodosie-pregateste-200-de-mii-de-pet-uri-pentru-apa-sfintita-de-boboteaza-3067241> (Digi24)

144. Antena 3. (2025, 3 ian.). *Arhiepiscopia Tomisului – program Bobotează 2025 (200.000 PET-uri); la Patriarhie 10.000 litri*. Disponibil pe: <https://www.antena3.ro/actualitate/arhiepiscopia-tomisului-a-anuntat-programul-pentru-boboteaza-2025-aghiasma-mare-va-fi-imbuteliata-in-200-000-de-pet-uri-732201.html> (Antena 3)

145. Doxologia.ro. (s.a.). *Agheazma mare – cateheză (întrebări și răspunsuri)*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/agheazma-mare> (Doxologia - Portal Crestin Ortodox)

146. RADOR (Radio România). (2020, 31 dec.). *DOCUMENTAR: Anul Nou – tradiții și obiceiuri românești*. Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2020/12/31/documentar-anul-nou-traditii-si-obiceiuri-romanesti-6/> (Rador)

147. RADOR. (2019, 31 dec.). *Uratul înaintea Anului Nou – tradiție încă păstrată...* Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2019/12/31/uratul-inaintea-anului-nou-traditie-inca-pastrata-in-unele-zone-ale-tarii/> (Rador)

148. TVR.ro. (2025, 2 ian.). „*Plugușorul*”, un vechi obicei agrar / VIDEO. Disponibil pe: https://www.tvr.ro/---plugu--orul-----un-vechi-obicei-agrar---video_48951.html (TVR)
149. TVR.ro. (2021, 1 ian.). *Primiți cu plugușorul?* / VIDEO. Disponibil pe: https://www.tvr.ro/primi-i-cu-plugu-orul-video_30477.html (TVR)
150. TVR – Lifestyle. (2024, 22 nov.). *Sărbătorile de iarnă în Bucovina (II)*. Disponibil pe: https://www.tvr.ro/lifestyle/sarbatorile-de-iarna-in-bucovina-ii_48748.html
151. Știrile TVR (Facebook). (s.a.). *Obiceiuri străvechi de Bobotează*. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/stiri.tvr.ro/videos/obiceiuri-str%C4%83vechi-de-boboteaz%C4%83/1405371123774158/> (Facebook)
152. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Canal oficial – Arhiva TVR*. Disponibil pe: <https://www.youtube.com/%40ArhivaTVRonline> (YouTube)
153. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Bobotează la Săpânța – reportaj TVR*. Disponibil pe: https://www.youtube.com/watch?v=sRjFS_0OHZM (YouTube)
154. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Boboteaza și colinde la Hârlău – Universul credinței*. Disponibil pe: <https://www.youtube.com/watch?v=9aVSHs2tCWY> (YouTube)
155. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Tradiții în Ajun de Bobotează*. Disponibil pe: https://www.youtube.com/watch?v=sC8XLl_wHrc (YouTube)
156. AGERPRES Foto. (2017, 30 dec.). *COMĂNEȘTI – „Jocul Ursului” (galerie foto)*. Disponibil pe: <https://foto.agerpres.ro/foto/detalii/10597825> (Agerpres Foto)
157. Adevărul. (2024, 5 ian.). *Obiceiuri și tradiții de Bobotează. Apa sfințită nu se strică niciodată*. Disponibil pe: <https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/obiceiuri-si-traditii-de-boboteaza-apa-sfintita-2328948.html> (Adevărul)
158. Bernea, E. (PDF, acces liber). *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*. Academia.edu. Disponibil pe: https://www.academia.edu/108793102/BERNEA_ERNEST_spatiu_timp_si_cauzalitate_la_poporul_roman_pdf
159. Bernea, E. (scan). *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*. Scribd. Disponibil pe: <https://www.scribd.com/document/333008199/BERNEA-ERNEST-spatiu-timp-si-cauzalitate-la-poporul-roman-pdf> (Scribd)
160. Blaga, L. (2019). *Trilogia culturii* (scan, Internet Archive). Disponibil pe: <https://archive.org/details/lucian-bлага-trilogia-culturii> (Internet Archive)
161. Humanitas. (2018). *Lucian Blaga – Trilogia culturii* (notă de ediție, PDF promo). Disponibil pe: <https://humanitas.ro/assets/media/trilogia-culturii-2018.pdf> (Humanitas)
162. Culianu, I. P. (2002). *Jocurile minții. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie* (PDF). Monoskop. Disponibil pe: https://monoskop.org/images/2/27/Culianu_Petru_Ioan_Jocurile_Mintii_2002.pdf

163. Oisteanu, A. (s.a.). *Études d'Histoire des Religions: referințe la I. P. Culianu (PDF)*. Disponibil pe: https://www.samorini.it/doc1/alt_aut/lr/oisteanu-1.pdf
164. Wikipedia (en). (s.a.). *Ioan Petru Culianu*. Disponibil pe: https://en.wikipedia.org/wiki/Ioan_Petru_Culianu
165. Monoskop. (2024, 1 nov.). *Ioan Petru Culianu – lucrări și PDF-uri*. Disponibil pe: https://monoskop.org/Ioan_Petru_Culianu (Monoskop)
166. Monoskop. (2019). *Lucian Blaga – fișă și resurse*. Disponibil pe: https://monoskop.org/Lucian_Blaga
167. Lectia de filosofie (WordPress). (2018). *Lucian Blaga – Trilogia cunoașterii (PDF)*. Disponibil pe: <https://lectiadefilosofie.files.wordpress.com/2018/07/5-lucian-blaga-trilogia-cunoasterii1.pdf>
168. Krispsychology (WordPress). (2011). *Lucian Blaga – Trilogia culturii (PDF)*. Disponibil pe: <https://krispsychology.files.wordpress.com/2011/01/lucian-blaga-trilogia-culturii.pdf>
169. TVR Info. (arhivă). *Obiceiuri – tag (știri și materiale video)*. Disponibil pe: <https://tvrinfo.ro/tag/obiceiuri/page/6/>
170. Știrile TVR (Facebook). (s.a.). *Obiceiurile și tradițiile populare durează tot sezonul sărbătorilor...* Disponibil pe: <https://www.facebook.com/stiri.tvr.ro/videos/obiceiurile-%C5%9Fi-tradi%C5%A3iile-populare-dureaz%C4%83-tot-sezonul-s%C4%83rb%C4%83torilor-de-iarn%C4%83-a%C5%9Fa/8881776855244155/>
171. Editura D'Art. (2022, ian.). *Magia sărbătorilor de iarnă: tradiții și obiceiuri (PDF educațional)*. Disponibil pe: <https://edituradart.ro/wp-content/uploads/2023/08/Magia-Sarbatorilor-de-Iarna-Traditii-si-obiceiuri-ianuarie-2022.pdf>
172. Doxologia.ro. (s.a.). *Rânduiala Aghiasmei Mari (fișe catehetice)*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/randuiala-slujbei-aghiasmei-mari>
173. Mitropolia Moldovei și Bucovinei. (s.a.). *Boboteaza – Teofania Domnului (resurse)*. Disponibil pe: <https://mmb.ro/boboteaza-teofania-domnului/>
174. GOARCH (Greek Orthodox Archdiocese of America). (s.a.). *The Great Blessing of the Waters (text)*. Disponibil pe: <https://www.goarch.org/-/the-great-blessing-of-the-waters>
175. OCA – Orthodox Church in America. (s.a.). *Theophany – Feast and Blessing of Waters (catechesis)*. Disponibil pe: <https://www.oca.org/saints/lives/2020/01/06/100100-the-holy-theophany-of-our-lord-god-and-savior-jesus-christ>
176. Antiochian Orthodox Christian Archdiocese. (s.a.). *Theophany – resources (partituri, texte)*. Disponibil pe: <https://www.antiochian.org/dashboard?name=theophany>
177. Muzeul Etnografic al Transilvaniei. (1975). *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei (vol. 1975)*. Cluj-Napoca. Disponibil pe: <https://biblioteca->

digitala.ro/reviste/ anuar-MET/BCUCLUJ_FP_452622_Anuar-Muzeul-Etnografic-Transilvaniei_1975.pdf

178. Muzeul Etnografic al Transilvaniei. (2019). *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei* (vol. 2019). Cluj-Napoca. Disponibil pe: https://biblioteca-digitala.ro/reviste/ anuar-MET/Anuar-Muzeul-Etnografic-Transilvaniei_2019.pdf

179. Biblioteca Digitală (agregator). (s.a.). *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei: index volumes*. Disponibil pe: <https://biblioteca-digitala.ro/?pub=173-anuarul-muzeului-etnografic-al-transilvaniei-amet>

180. Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj – DSpace. (s.a.). *Anuarul Arhivei de Folclor (vol. I–VII, 1930–1945)*. Disponibil pe: <http://dspace.bcuculuj.ro/handle/123456789/59700>

181. Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj – DSpace. (s.a.). *Anuarul Arhivei de Folclor* (fișă completă). Disponibil pe: <http://dspace.bcuculuj.ro/handle/123456789/59701?mode=full>

182. Țuțea, C. (coord.). (2023). *Anuarul Arhivei de Folclor, XXV–XXVI* (PDF). Cluj-Napoca. Disponibil pe: https://xn--ura-0lb.ro/iafarwp/wp-content/uploads/2023/01/Anuarul_Arhivei_de_Folclor_XXV_XXVI.pdf

183. Doxologia.ro. (2025, 6 ian.). *Agheasmă mare – articole tematice (timpul și locul săvârșirii)*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/aghiasma-mare>

184. Doxologia.ro. (2025, 13 oct.). *Agheasma Mare și Sfânta Împărtășanie – cateheză*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/aghiasma-mare>

185. Radio Renașterea (Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului). (2022, 6 ian.). *PS Benedict a oficiat Slujba Sfințirii Marii a Apei la Catedrala din Mănăstur*. Disponibil pe: <https://radiorenașterea.ro/ps-benedict-a-liturghisit-si-a-oficiat-slujba-sfintirii-mari-a-apei-la-catedrala-din-manastur/>

186. Episcopia Hușilor. (2021, 6 ian.). *PS Ignatie la Sărbătoarea Botezului Domnului: Sfânta Liturghie și Agheasma Mare*. Disponibil pe: <https://episcopiahusilor.ro/ps-ignatie-la-sarbatoarea-botezului-domnului-sa-fim-transparenti-unii-fata-de-ceilalti-pacatul-ne>

187. Doxologia.ro. (2025, 6 ian.). *Sărbătoarea Botezului Domnului la Catedrala Episcopală din Huși*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/sarbatoarea-botezului-domnului-la-catedrala-episcopala-din-husi>

188. Arhiepiscopia Dunării de Jos. (s.a.). *Despre Agheasmă (Sfințirea apei) – catehism*. Disponibil pe: <https://www.edj.ro/index.php/catehism/333-despre-aghiasma-sfintirea-apei>

189. Călăuza (Revista Eparhiei Dunării de Jos). (s.a.). *Sărbătoarea Botezului Domnului în Eparhia Dunării de Jos* (reportaj). Disponibil pe: <https://www.calauza.edj.ro/?p=19485>

190. Arhiepiscopia Dunării de Jos. (2022, 6 ian.). *Praznicul Botezului Domnului în Arhiepiscopia Dunării de Jos*. Disponibil pe: <https://edj.ro/ianuarie-2022/6976-praznicul-botezului-domnului-in-arhiepiscopia-dunarii-de-jos>

191. Arhiepiscopia Dunării de Jos. (2020, ian.). *Praznicul Botezului Domnului în Arhiepiscopia Dunării de Jos*. Disponibil pe: <https://edj.ro/ianuarie-2020/5837-praznicul-botezului-domnului-in-arhiepiscopia-dunarii-de-jos>

192. Arhiepiscopia Tomisului. (2025, 3 ian.). *Praznicul Botezului Domnului în Arhiepiscopia Tomisului* (program oficial). Disponibil pe: <https://arhiepiscopiatomisului.ro/2025/01/03/praznicul-botezului-domnului-in-arhiepiscopia-tomisului-2/>

193. Arhiepiscopia Tomisului. (2024, 4 ian.). *Praznicul Botezului Domnului în Arhiepiscopia Tomisului* (program oficial). Disponibil pe: <https://arhiepiscopiatomisului.ro/2024/01/04/praznicul-botezului-domnului-in-arhiepiscopia-tomisului/>

194. Basilica.ro (Patriarhia Română). (2020, 6 ian.). *Tradiție de Bobotează la Straja: apa pentru Agheasma Mare adusă de la 7 izvoare de pe munte*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/traditie-de-boboteaza-la-straja-apa-pentru-agheasma-mare-adusa-de-la-7-izvoare-de-pe-munte/>

195. Alba24. (2025, 5 ian.). *Boboteaza 2025: Slujbele de sfințire a apei la Catedrala Încoronării din Alba Iulia – program*. Disponibil pe: <https://alba24.ro/boboteaza-2025-slujbele-de-sfintire-a-apei-la-catedrala-incoronarii-din-alba-iulia-program-1063237.html>

196. Reîntregirea (Arhiepiscopia Alba Iulia). (2025, 5–11 ian.). *Program liturgic – săptămâna 29 după Rusalii (mențiune: consumul Aghiasmei Mari până la 14 ianuarie)*. Disponibil pe: <https://reintregirea.ro/programul-liturgic-al-catedralei-reintregirii-saptamana-29-dupa-rusalii-5-11-ianuarie-2025>

197. TVR. (2025, 6 ian.). *Botezul Domnului Iisus Hristos* (material + video). Disponibil pe: https://www.tvr.ro/botezul-domnului-iisus-hristos_49029.html

198. TVR – Lifestyle. (2024, 29 nov.). *Sărbătorile de iarnă în Țara Moșilor* (video & text). Disponibil pe: https://www.tvr.ro/lifestyle/sarbatorile-de-iarna-in---ara-mo--ilor_48856.html

199. TVR – Lifestyle. (2024, 22 nov.). *Sărbătorile de iarnă în Bucovina (II)*. Disponibil pe: https://www.tvr.ro/lifestyle/sarbatorile-de-iarna-in-bucovina-ii_48748.html

200. TVR (Facebook Știrile TVR). (s.a.). *Obiceiuri străvechi de Bobotează* (video). Disponibil pe: <https://www.facebook.com/stiri.tvr.ro/videos/obiceiuri-str%C4%83vechi-de-boboteaz%C4%83/1405371123774158/>

201. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Arhiva TVR – canal oficial*. Disponibil pe: <https://www.youtube.com/%40ArhivaTVRonline>

202. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Bobotează la Săpânța – reportaj TVR*. Disponibil pe: https://www.youtube.com/watch?v=sRjFS_0OHZM

203. Arhiva TVR (YouTube). (s.a.). *Boboteaza și colinde la Hârlău – Universul credinței*. Disponibil pe: <https://www.youtube.com/watch?v=9aVSHs2tCWY>

204. RADOR – Agenția de Presă RRA. (2025, 6 ian.). *DOCUMENTAR: Boboteaza și Sfântul Ioan, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului*. Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2025/01/06/documentar-boboteaza-si-sfantul-ioan-inaintemergatorul-si-botezatorul-domnului/>

205. RADOR – Agenția de Presă RRA. (2022, 31 dec.). *DOCUMENTAR: Anul Nou – tradiții și obiceiuri românești*. Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2022/12/31/documentar-anul-nou-traditii-si-obiceiuri-romanesti-8/>

206. RADOR – Agenția de Presă RRA. (2020, 31 dec.). *DOCUMENTAR: Anul Nou – tradiții și obiceiuri românești*. Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2020/12/31/documentar-anul-nou-traditii-si-obiceiuri-romanesti-6/>

207. AGERPRES Foto. (2017, 30 dec.). *COMĂNEȘTI – „Jocul Ursului” (galerie foto)*. Disponibil pe: <https://foto.agerpres.ro/foto/detalii/10597825>

208. Radio Renașterea. (s.a.). *Botezul Domnului la Catedrala „Sfânta Treime” din Baia Mare* (comentariu despre Aghiasma Mare). Disponibil pe: <https://radiorenasterea.ro/botezul-domnului-la-catedrala-episcopala-sfanta-treime-din-baia-mare/>

209. Digi24. (2025, 3 ian.). *ÎPS Teodosie pregătește 200.000 de PET-uri pentru Agheasma de Bobotează*. Disponibil pe: <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/ips-teodosie-pregateste-200-de-mii-de-pet-uri-pentru-apa-sfintita-de-boboteaza-3067241>

210. Antena 3 CNN. (2025, 3 ian.). *Arhiepiscopia Tomisului: 200.000 PET-uri pentru Aghiasma Mare; la Patriarhie – 10.000 l*. Disponibil pe: <https://www.antena3.ro/actualitate/arhiepiscopia-tomisului-a-anuntat-programul-pentru-boboteaza-2025-aghiasma-mare-va-fi-imbuteliata-in-200-000-de-pet-uri-732201.html>

211. Europeana. (s.a.). *Christmas all over the world* (galerie). Disponibil pe: <https://www.europeana.eu/en/galleries/8509>

212. YouTube (Bartók). (s.a.). *Béla Bartók – Romanian Christmas Carols (audio + sheet music)*. Disponibil pe: <https://www.youtube.com/watch?v=9Ex2lfglJ8I>

213. TVR Info. (s.a.). *Tag „obiceiuri” – știri & materiale video de sezon*. Disponibil pe: <https://tvrinfo.ro/tag/obiceiuri/page/6/>

214. Doxologia.ro. (s.a.). *Agheazma mare – cateheză (Q&A)*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/agheazma-mare>

215. Arhiepiscopia Bucureștilor. (s.a.). *Boboteaza – Dumnezeuiasca Arătare (fișă informativă)*. Disponibil pe: <https://arhiepiscopiabucurestilor.ro/boboteaza-in-traditia-bor>

216. Basilica.ro. (2024, 7 ian.). *Periplu fotografic de Bobotează prin țară și diaspora* (reportaj imagini). Disponibil pe: <https://basilica.ro/periplu-fotografic-de-boboteaza-prin-tara-in-jurul-granitelor-si-in-diaspora-romaneasca/>

217. Popescu-Cocoșilă, A. (2025, 11 10). *Postul Crăciunului*. https://www.crestinortodox.ro/post/postul-craciunului-68386.html#google_vignette

218. Daniliuc, M. (2022, 12 20). *De ce postim în ajun de Crăciun?* Disponibil pe: <https://doxologia.ro/de-ce-postim-ajun-de-craciun>

219. HotNews.ro. (2025, 11 14). *Postul Crăciunului 2025 a început. Când este dezlegare la pește*. Disponibil pe: <https://hotnews.ro/postul-craciunului-2025-a-inceput-cand-este-dezlegare-la-peste-2108796>

220. Sectorul Media și Comunicații, Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei. (23 nov. 2020). *Mic dicționar pentru Postul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://episcopiacvhr.ro/mic-dictionar-pentru-postul-craciunului/>

221. Radio Renașterea. (2025, 14 noiembrie). *De astăzi începe Postul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://radiorenașterea.ro/de-astazi-incepe-postul-craciunului/>

222. Daniliuc, M. (2020, 21 decembrie). *Ajunul Crăciunului: Turta cu julfă și alte tradiții specifice acestei zile* [Video]. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/video-ajunul-craciunului-turta-cu-julfa-alte-traditii-specifice-acestei-zile/>

223. Bihoreanul.ro. (2025, 15 noiembrie). *A început Postul Crăciunului. Care sunt zilele cu dezlegare la pește*. Disponibil pe: <https://www.ebihoreanul.ro/stiri/a-inceput-postul-craciunului-care-sunt-zilele-cu-dezlegare-la-peste-197811.html>

224. Arhiepiscopia Bucureștilor. (2013, 13 noiembrie). *Postul Crăciunului începe vineri-15 noiembrie*. Disponibil pe: <https://arhiepiscopiabucurestilor.ro/stiri/evenimente-bisericessti/postul-craciunului-incepe-vineri-15-noiembrie>

225. Redacția Jurnalul. (19 noiembrie 2025). *Postul Crăciunului 2025: Zilele cu dezlegare la vin, ulei și pește în tradiția ortodoxă*. Disponibil pe: <https://jurnalul.ro/timp-liber/culinar/postul-craciunului-2025-zilele-dezlegare-vin-ulei-peste-1015733.html>

226. TVR Info. (2025, 14 noiembrie). *A început Postul Crăciunului: 41 de zile, credincioșii sunt chemați la înfrânare, rugăciune și fapte bune*. TVRINFO.ro. Disponibil pe: <https://tvrinfo.ro/incepe-postul-craciunului-41-de-zile-credinciosii-sunt-chemati-la-infranare-rugaciune-si-fapte-bune/>

227. Wikipedia. (n.d.). *Postul Crăciunului*. Disponibil pe: https://ro.wikipedia.org/wiki/Postul_Cr%C4%83ciunului

228. Muzeul Etnografic al Transilvaniei. (n.d.). *Postul Crăciunului durează până în Ajunul Nașterii Mântuitorului (40 de zile, 15 noiembrie – 24*

decembrie) Disponibil pe: <https://www.facebook.com/muzeul.etnografic.al.transilvaniei/posts/postul-cr%C4%83ciunului-dureaz%C4%83-p%C3%A2n%C4%83-%C3%AEn-ajunul-na%C8%99terii-m%C3%A2ntuitorului-40-de-zile-15-n/1252943236868469/>

229. Voicu, A. (2025, 17 noiembrie). *Cât ține postul Crăciunului și de ce credincioșii țin post negru în Ajunul Crăciunului*. CSID.ro. Disponibil pe: <https://www.csid.ro/stiri/cat-tine-postul-craciunului-si-de-ce-credinciosii-tin-post-negru-in-ajunul-craciunului-21013057/> csid.ro

230. Învieirea Tradiția. (2024, 21 noiembrie). *Tradițiile Postului Crăciunului în România*. Disponibil pe: https://www.invietraditia.ro/editorial/traditiile-postului-craciunului-in-romania/?srsltid=AfmBOoqCZ_5JNo4Z4CAIChwjtD40Nmd1aLzcRhWN1Rw-oOT1ghi89sVk

231. CIMEC – Institutul Național al Patrimoniului. (n.d.). *Postul Crăciunului (Postul Mic)*. Disponibil pe: la <https://cimec.ro/etnografie2/sarbatori-si-obiceiuri-traditionale/postul-craciunului-postul-mic/>

232. Mediafax. (2025, 14 noiembrie). *Postul Crăciunului a început pentru credincioșii ortodocși. Zilele cu dezlegare la pește din următoarea perioadă*. Disponibil pe: <https://www.mediafax.ro/social/postul-craciunului-a-inceput-pentru-credinciosii-ortococsi-zilele-cu-dezlegare-la-pest-23641245>

233. Agenția de știri Basilica. (2013, 23 decembrie). *Ajunul Crăciunului, zi de post aspru*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/ajunul-craciunului-zi-de-post-aspru/>

234. Antonescu, R. (n.d.). *Dicționar de simboluri și credințe tradiționale românești* [Ediție digitală]. 724 p. www.cimec.ro/Etnografie/Antonescu-dictionar/Antonescu-Romulus-Dictionar-Simboluri-Credinte-Traditionale-Romanesti.pdf

235. Toșa, I., & Munteanu, S. (2003). *Calendarul țaranului român de la sfârșitul secolului al XIX-lea*. Cluj-Napoca: Editura Mediamira. 370 p.

236. CrestinOrtodox.ro. (2014, 11 aprilie). *Ajunul Sfântului Andrei*. Disponibil pe: <https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-apostol-andrei/ajunul-sfantului-andrei-72882.html>

237. Crangan, C. (2023, 30 noiembrie). *Ajunul Sfântului Andrei. De ce se pune grâu la încolțit și ce să NU faci în această noapte*. Disponibil pe: <https://www.revista-ferma.ro/ajunul-sfantului-andrei-de-ce-se-pune-grau-la-incoltit-si-ce-sa-nu-faci-in-aceasta-noapte/>

238. Oprean, I. (2023, 29 noiembrie). *Ajunul Sfântului Andrei: De ce se pune busuioc sub pernă și grâu la încolțit? Tradiții și superstiții la români*. Disponibil pe: <https://ziarulunirea.ro/ajunul-sfantului-andrei-de-ce-se-pune-busuioc-sub-perna-si-grau-la-incoltit-traditii-si-superstitii-la-romani-802802/>

239. Institutul Național al Patrimoniului – CIMEC. (n.d.). *Ajunul Sf. Andrei, Noaptea strigoilor* [Obiceiuri și tradiții]. Disponibil pe: <https://cimec.ro/etnografie2/>

sarbatori-si-obiceiuri-traditionale/sarbatori-si-obiceiuri-de-toamna/ajunul-sf-andrei-noaptea-strigoilor/

240. Institutul Cultural Român. (2019, 28 februarie). *Sfântul Andrei în credințele și obiceiurile românilor*. Disponibil pe: <https://www.icr.ro/pagini/sfantul-andrei-in-credintele-si-obiceiurile-romanilor>

241. CUIOȘIF-Peco Clauri. (n.d.). *Tradiții, obiceiuri și superstiții în Ajunul Sfântului Andrei*. Disponibil pe: <https://www.facebook.com/cuiosifpecoclauri/posts/-tradi%C8%9Bii-obiceiuri-%C8%99i-supersti%C8%9Bii-%C3%AEn-ajunul-sf%C3%A2ntuluiandrei%Ef%B8%8F-conform-tradi%C8%9Biei-/1134914301327027/>

242. Casa Doamnei (Pensiunea). (2018, aprilie 4). *Sfântul Andrei în Bucovina – între creștinism și acte rituale*. Disponibil pe: <https://casadoamnei.ro/sfantul-andrei-in-bucovina/>

243. Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău. (n.d.). *Sfântul Andrei*. Disponibil pe: <https://muzeuzalau.ro/sfantul-andrei/>

244. Tradiții-Superstiții. (n.d.). *Tradiții, obiceiuri și superstiții în ajunul Sfântului Andrei*. Disponibil pe: <https://www.traditii-superstitii.ro/traditii-obiceiuri-si-superstitii-in-ajunul-sfantului-andrei/>

245. PRO TV. (2024, 29 noiembrie). *Ce este bine să faci în Ajun de Sfântul Andrei pentru noroc, protecție și bunăstare – tradiții și obiceiuri pe 29 noiembrie*. Disponibil pe: <https://www.protv.ro/articol/106595-ce-este-bine-sa-faci-in-ajun-de-sfantul-andrei-pentru-noroc-protectie-si-bunastare-traditii-si-obiceiuri-pe-29-noiembrie>

246. Redacția Jurnalul. (2023, 29 noiembrie). *Tradiții și superstiții în noaptea de Sfântul Andrei*. Disponibil pe: <https://jurnalul.ro/timp-liber/traditii-superstitii-noaptea-sfantul-andrei-949850.html>

247. ICR Moldova. (n.d.). *Noaptea strigoilor și farmecelor – Tradiții Ajunul Sfântului Andrei*. Disponibil pe: ESP.md. <https://esp.md/ro/kaleydoskop/2023/12/11/noaptea-strigoilor-si-farmecelor-traditii-ajunul-sfantului-andrei>

248. Năstase, M. (2024, 29 noiembrie). *Sfântul Andrei, 30 noiembrie. Ce trebuie să faci în ajunul acestei mari sărbători*. Disponibil pe: <https://www.gandul.ro/actualitate/sfantul-andrei-30-noiembrie-ce-trebuie-sa-faci-in-ajunul-acestei-mari-sarbatori-20366054.html>

249. Dâmbovițeanul. (2023, 29 noiembrie). *Ajunul sărbătorii Sfântului Andrei, superstiții despre o noapte plină de magie*. Disponibil pe: <https://damboviteanul.com/2023/11/29/ajunul-sarbatorii-sfantului-andrei-superstitii-despre-o-noapte-plina-de-magie/>

250. Redacția Alba24.ro. (2024, 29 noiembrie). *Noaptea Sfântului Andrei: Ce nu ar trebui să faci în această noapte. „Apostolul Lupilor” – Tradiții, superstiții,*

obiceiuri. Disponibil pe: <https://alba24.ro/sfantul-andrei-ce-nu-ar-trebui-sa-faci-in-aceasta-noapte-traditii-superstitii-obiceiuri-legate-de-apostolul-lupilor-741990.html>

251. Folclor Românesc. (n.d.). *Tradiții – Sfântul Andrei*. <https://folclor-romanesc.ro/traditii-sfantul-andrei/>

252. Toma, A. (2021, 29 noiembrie). *Ce trebuie să facem în noaptea strigoilor din Ajunul Sfântului Andrei. Fetele nemăritate își pot vedea viitorul soț*. Disponibil pe: <https://ziare.com/cultura/stiri-cultura/noapte-ajun-sfantul-andrei-viitor-sot-usturoi-1712798>

253. Savin, O. (2022, 29 noiembrie). *Este bine să speli în Ajun de Sfântul Andrei? Răspunsul preoților*. Disponibil pe: <https://www.unica.ro/diverse/se-spala-in-ajun-de-sfantul-andrei-raspunsul-preotilor-470204>

254. Institutul Național al Patrimoniului. (n.d.). *Ajunul Sfântului Andrei*. <https://cimec.ro/ajunul-sfantului-andrei/>

255. Daoud, A. (2024, 29 noiembrie). *Ce este bine să faci în ajun de Sfântul Andrei 2024. Se spune că este o noapte magică*. Disponibil pe: <https://playtech.ro/stiri/ce-este-bine-sa-faci-in-ajun-de-sfantul-andrei-2024-se-spune-ca-este-o-noapte-magica-970807>

256. TV8. (2022, 12 decembrie). *Tradiții în ajun de Sfântul Andrei: Fetele nemăritate fac vrăji pentru a-și afla ursitul*. Disponibil pe: <https://tv8.md/2022/12/12/traditii-in-ajun-de-sfantul-andrei-fetele-nemaritatie-fac-vraji-pentru-a-si-afla-ursitul/217909>

257. Mihai Morcovescu. (2024, 30 noiembrie). *Tradiții de Sfântul Andrei (30 noiembrie). Libertatea*. Disponibil pe: <https://www.libertatea.ro/stiri/traditii-de-sfantul-andrei-30-noiembrie-1095345>

258. admin. (2014, 28 noiembrie). *Ajunul Sfântului Andrei – 29 Noiembrie. Tradiții și obiceiuri de ajunul Sfântului Andrei*. Disponibil pe: <https://b365.ro/ajunul-sfantului-andrei-29-noiembrie-traditii-si-obiceiuri-de-ajunul-sf-andrei-217795/>

259. Muzeul de Artă Populară „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, Constanța. (2023, 30 noiembrie). *Tradiții și superstiții de Sfântul Andrei*. Disponibil pe: <https://www.muzeuetnocta.ro/traditii-si-superstitii-de-sfantul-andrei/>

260. Cristea, M. (2024, 29 noiembrie). *Noaptea de Sfântul Andrei - una dintre cele mai bogate în tradiții la români. Ce obiceiuri și superstiții sunt în popor*. Știrile Disponibil pe: <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/noaptea-de-sfantul-andrei-una-dintre-cele-mai-bogate-in-traditii-la-romani-ce-obiceiuri-si-superstitii-sunt-in-popor.html>

261. SursaZilei. (2023, 29 noiembrie). *Noaptea de Sfântul Andrei. Tradițiile și obiceiurile care te feresc de rele tot anul*. Disponibil pe: <https://www.sursazilei.ro/noaptea-de-sfantul-andrei-traditiile-si-obiceiurile-care-te-feresc-de-rele-tot-anul/>

262. Georgescu, A. (2022, 29 noiembrie). *Ce trebuie să faci în Ajun de Sfântul Andrei 2022. Obiceiurile care se respectă pe 29 noiembrie și care țin relele la distanță*. Disponibil pe: <https://www.kanald.ro/ce-trebuie-sa-faci-in-ajun-de-sf-antl-andrei-2022-obeiciurile-care-se-respect-da-29-noiembrie-si-care-tin-rele-la-distan-ta-20271956>

263. Mesagerul Neamț. (2017, 29 noiembrie). *Tradiții: Ajunul de Sântandrei*. Disponibil pe: <https://mesagerulneamt.ro/2017/11/traditii-ajunul-de-santandrei/>

264. Wikipedia. (n.d.). *Moș Nicolae*. În *Wikipedia*. Recuperat la data accesării (30 noiembrie 2025). Disponibil pe: https://ro.wikipedia.org/wiki/Mo%C8%99_Nicolae.

265. Institutul Național al Patrimoniului (fost CIMEC). (n.d.). *Sf. Sava (Ajunul Sfântului Nicolae)*. Disponibil pe: <https://cimec.ro/etnografie2/sarbatori-si-obeiciuri-traditionale/sarbatori-si-obeiciuri-de-iarna/sf-sava/>

266. Stancu, C. (2022, 5 decembrie). *Tradiții în ajunul Sfântului Nicolae: băieții „năvălesc” peste fetele care fac plăcinte*. Disponibil pe: <https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/traditii-in-ajunul-sfantului-nicolae-baietii-2225291.html>

267. Niculescu, M. (2024, 3 decembrie). *Tradiții de Sfântul Nicolae: Când vine Moș Nicolae și ce cadouri se pun în ghețuță*. Disponibil pe: <https://www.libertatea.ro/stiri/sfantul-nicolae-traditii-obeiciuri-2473364>

268. Popescu, E. (2023, 4 decembrie). *Moș Nicolae, cel mai așteptat sfânt al anului. Tradiții și superstiții. Ce trebuie să faci în seara din ajunul Sfântului Nicolae pentru a avea noroc*. Disponibil pe: <https://www.gandul.ro/actualitate/mos-nicolae-cel-mai-asteptat-sfant-al-anului-traditii-si-superstitii-ce-trebuie-sa-faci-in-seara-din-ajunul-sfantului-nicolae-pentru-a-avea-noroc-20106107>

269. Digi FM. (2023, 4 decembrie). *Tradiții și obiceiuri de Sfântul Nicolae în România*. Disponibil pe: <https://www.digifm.ro/stiri/trending/traditii-si-obeiciuri-de-sfantul-nicolae-in-romania-189895>

270. WikiPress. (2024, 5 decembrie). *Tradiții și obiceiuri de Sfântul Nicolae*. Disponibil pe: <https://wikipress.ro/traditii-si-obeiciuri-de-sfantului-nicolae/>

271. Stoica, D. (2023, 5 decembrie). *Ajun de Moș Nicolae. Tradiții și obiceiuri în mai multe țări europene*. Disponibil pe: <https://rotalianul.com/ajun-de-mos-nicolae-traditii-si-obeiciuri-in-mai-multe-tari-europene1x/>

272. Stoica, A. (2024, 4 decembrie). *Ajunul de Moș Nicolae: Ce este și ce nu este bine să faci în această zi? Tradiții care ne aduc belșug*. Disponibil pe: <https://www.stirilekanald.ro/ajunul-de-mos-nicolae-ce-este-si-ce-nu-este-bine-sa-faci-in-aceasta-zi-traditii-care-ne-aduc-belsug-20444439>

273. Purcăru D. (2024, 5 decembrie). *Tradiții și superstiții de Moș Nicolae*. Disponibil pe: <https://clickpentrufemei.ro/dezvoltare-personala/spiritualitate/traditii-si-superstitii-de-mos-nicolae-439539.html>

274. Moldovan, A. (2023, 5 decembrie). *Ce să nu faci, sub nicio formă, în Ajun de Moș Nicolae. Cine este, de fapt, sărbătorit în această zi*. Disponibil pe: <https://www.newsweek.ro/timp-liber/ce-sa-nu-faci-sub-nicio-forma-in-ajun-de-mos-nicolae-cine-este-de-fapt-sarbatorit-in-aceasta-zi>

275. Eliza Mihalache. (2023, 18 decembrie). *Ajunul Sfântului Nicolae: Copiii își lustruiesc ghețurile și așteaptă cadouri. Alte tradiții și superstiții din popor*. Disponibil pe: <https://tv8.md/2023/12/18/ajunul-sfantului-nicolae-copiii-isi-lustruiesc-ghetutele-si-asteapta-cadouri-alte-traditii-si-superstitii-din-popor/247003>

276. Ziarul de Vest. (2014, 5 decembrie). *Obiceiuri din Banat: În Ajunul Sfântului Nicolae, copiilor nu li se dau fructe să mănânce pentru a fi feriți de bube*. Disponibil pe: <https://www.ziuadevest.ro/obiceiuri-din-banat-in-ajunul-sfantului-nicolae-copiiilor-nu-li-se-dau-fructe-sa-manance-pentru-a-fi-feriti-de-bube/>

277. Gearâp, C. (2023, 30 noiembrie). *Tradiții pentru Ajunul de Moș Nicolae: Ce este bine să faci pe 5 decembrie 2023?* Disponibil pe: <https://kanald2.ro/traditii-pentru-ajunul-de-mos-nicolae-ce-este-bine-sa-faci-pe-5-decembrie-2023-20367138>

278. Discover Dobrogea. (2019, 5 decembrie). *Tradiții și obiceiuri în Dobrogea, de Sfântul Nicolae*. Disponibil pe: <https://discoverdobrogea.ro/traditii-si-obiceiuri-in-dobrogea-de-sfantul-nicolae/>

279. Ziar Targu Neamț. (2016, 5 decembrie). *Ajun de Sfântul Nicolae: Tradiții și obiceiuri*. Disponibil pe: <https://www.ziartarguneamt.ro/ajun-de-sfantul-nicolae-traditii-si-obiceiuri/>

280. Purcăru, D. (2024, 5 decembrie). *Tradiții românești de Moș Nicolae 2024: Ce trebuie să faci copiii în Ajun de Sfântul Nicolae*. Disponibil pe: <https://www.wowbiz.ro/traditii-romanesti-de-mos-nicolae-2024-ce-trebuie-sa-faca-copiii-in-ajun-de-sfantul-nicolae-20444335>

281. Gen90.net. (n.d.). *Tradiții și obiceiuri de Sfântul Nicolae*. Disponibil pe: <https://gen90.net/traditii-si-obiceiuri-de-sfantul-nicolae/>

282. Pecheanu, G. (2024, 5 decembrie). *5 decembrie – Ajun de Sfântul Nicolae. Cadourile din ghetete*. Disponibil pe: <https://www.mediafax.ro/social/5-decembrie-ajun-de-sfantul-nicolae-cadourile-din-ghete-22593093>

283. Reîntregirea. (2024, 7 decembrie). *Ajunul Sfântului Ierarh Nicolae, celebrat de copiii și tinerii din Târgu Mureș*. Disponibil pe: <https://reintregirea.ro/ajunul-sfantului-ierarh-nicolae-celebrat-de-copiii-si-tinerii-din-targu-mures-0>

284. Parohia “Parohia Sfântul Nicolae Cățelu”. (n.d.). *Ajunul sărbătorii Sfântului Nicolae* [Articol]. Disponibil pe: <https://www.parohia-sf-nicolae-catelu.ro/articole/ajunul-sarbatorii-sfantului-nicolae>

285. Folclor Românesc. (n.d.). *Sărbătoarea de Sfântul Nicolae*. Disponibil pe: <https://folclor-romanesc.ro/sarbatoare-sfantul-nicolae/>

286. Chwoika, G. (2024, 5 decembrie). *Tradiții și obiceiuri în ajun de Sfântul Nicolae: Să ne pregătim ghețurile pentru daruri!* Disponibil pe: <https://www.radioresita.ro/fapt-divers/traditii-si-obiceiuri-in-ajun-de-sfantul-nicolae-sa-ne-pregatim-ghetutele-pentru-daruri>

287. Dascălu, N. (2021, 5 decembrie). *Mama născută în Ajun de Sfântul Nicolae*. Disponibil pe: <https://ziarullumina.ro/opinii/editorial/mama-nascuta-in-ajun-de-sfantul-nicolae-167432.html>

288. Oprean, I. (2023, 5 decembrie). *Ajun de Moș Nicolae – ce spun tradițiile populare despre această seară*. Disponibil pe: <https://propolitica.ro/2023/12/05/ajun-de-mos-nicolae-ce-spun-traditiile-populare-despre-aceasta-seara/>

289. Stancu, C. (2022, 5 decembrie). *Superstiții macabre în ajun de Sfântul Nicolae. „Cei care nu țin acele zile le mor copiii de bubat”*. Disponibil pe: <https://www.adevarul.ro/stil-de-viata/magazin/superstitii-macabre-in-ajun-de-sfantul-nicolae-2225208.html>

290. Digi24. (2024, 5 decembrie). *La noapte vine Moș Nicolae. Care este povestea celui mai iubit și așteptat personaj din ajunul zilei de 6 decembrie*. Disponibil pe: <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/evenimente/la-noapte-vine-mos-nicolae-care-este-povestea-celui-mai-iubit-si-asteptat-personaj-din-ajunul-zilei-de-6-decembrie-3032895>

291. Salut Făgăraș. (2019, 5 decembrie). *Ajun de Sfântul Nicolae. Tradiții*. Disponibil pe: <https://salutfagaras.ro/ajun-de-sfantul-nicolae-traditii/>

292. MetropolaTV. (2024, 5 decembrie). *Ajun de Sfântul Nicolae – tradiții și obiceiuri*. Disponibil pe: <https://www.metropolatv.ro/articol-principal/ajun-de-sfantul-nicolae-traditii-si-obiceiuri/>

293. Suci, S. (2022, 5 decembrie). *Ce rugăciune trebuie să rostească credincioșii în ajun de Moș Nicolae. Vor avea parte de sănătate și belșug anul viitor*. Disponibil pe: <https://www.evz.ro/ce-rugaciune-trebuie-sa-rosteasca-credinciosii-in-ajun-de-mos-nicolae-vor-avea-parte-de-sanatate-si-belsug-anul-viitor.html>

294. Ajunul Sfântului Nicolae. (2023, 18 decembrie). *Tradițiile și obiceiurile acestei sărbători*. Disponibil pe: <https://stiri.md/article/social/ajunul-sfantului-nicolae-traditiile-si-obiceiurile-acestei-sarbatori>

295. Doxologia Media. (n.d.). *Viața Sfântului Sfințit Mucenic Ignatie Teoforul, Episcopul Antiohiei*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/viata-sfantului-sfantit-mucenic-ignatie-teoforul-episcopul-antiohiei>

296. Arhiepiscopia Bucureștilor. (2011, 20 decembrie). *Sfântul Sfințit Mucenic Ignatie Teoforul*. Disponibil pe: <https://arhiepiscopiabucurestilor.ro/stiri/evenimente-bisericessti/sfantul-sfantit-mucenic-ignatie-teoforul/>

297. Consiliul Județean Argeș. (n.d.). *Bughea de Sus – Tradiții și obiceiuri de Ignat*. Disponibil pe: https://www.cjarges.ro/documents/43515/586947/Bughea_de_Sus_Tradiții_si_obiceiuri_de_Ignat/8656a907-fd17-45a7-afca6c6677858560

298. Basilica.ro. (2024, 19 decembrie). *Calendar Ortodox, 20 decembrie*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/calendar-ortodox-20-decembrie/>

299. Gădălean, E. (2014, 22 decembrie). *Sfântul Ignatie, zi tradițională de sacrificii*. Disponibil pe: <https://transilvaniareporter.ro/actualitate/sfantul-ignatie-zi-traditionala-de-sacrificii/>

300. Aducerea moaștelor Sfântului Sfințit Mucenic Ignatie Teoforul (2014, 25 ianuarie). Disponibil pe: <https://doxologia.ro/aducerea-moastelor-sfantului-sfintit-mucenic-ignatie-teoforul/>.

301. Pravila.ro. (2019, 14 decembrie). † *Sfântul Sfințit Mucenic Ignatie Teoforul, episcopul Antiohiei (20 decembrie)*. Disponibil pe: <https://pravila.ro/sfantul-sfintit-mucenic-ignatie-teoforul-20-decembrie/>

302. blog.bizanticons.ro. (2021, 17 decembrie). *Ce legătură există între Sfântul Ignatie și tăierea porcului? Despre adevărul din spatele tradiției*. Disponibil pe: <https://blog.bizanticons.ro/2021/12/17/ce-legatura-exista-intre-sfantul-ignatie-si-taierea-porcului-despre-adevarul-din-spatele-traditiei/>

303. Radio Renașterea. (2024, aprox. 12 luni în urmă). *20 decembrie – Înainte-prăznuirea Nașterii Domnului; Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul, episcopul Antiohiei*. Disponibil pe: <https://radiorenașterea.ro/20-decembrie-inainte-praznuirea-nașterii-domnului-sf-sfintit-mc-ignatie-teoforul-episcopul-antiohiei/>

304. Rădulescu, R. (2010, 20 decembrie). *Sfântul Ignatie Teoforul*. Disponibil pe: <https://www.romania-actualitati.ro/emisiuni/lumina-credintei/sfantul-ignatie-teoforul-id19963.html>

305. Popescu, I. (2020, 17 decembrie). *20 decembrie: Cinstirea Sfântului Mucenic Ignatie Teoforul sau „Ignatul porcului”?* Parohia Ortodoxă Română Timișoara-Iosefin. Disponibil pe: <https://www.parohiaiosefin.ro/ro/20-decembrie-cinstirea-sfantului-mucenic-ignatie-teoforul-sau-ignatul-porcului/>

306. Nițu, L. (2020, 20 decembrie). *Tradiții și obiceiuri de Ignat la români*. Disponibil pe: <https://starsibian.ro/traditii-si-obiceiuri-de-ignat-la-romani/>

307. Stanilă, A. (2023, 18 decembrie). *Ce trebuie să pui pe masa în ajunul Ignatului. Este tradiție veche, înainte de tăierea porcului*. Disponibil pe: <https://www.libertateapentru femei.ro/credinte/ce-trebuie-sa-pui-pe-masa-in-ajunul-ignatului-este-traditie-veche-inainte-de-taierea-porcului-353376>

308. Ziarul Lumina. (2023, 20 decembrie). *Sfântul Ignatie Teoforul, „prescura lui Hristos”*. Disponibil pe: <https://ziarulumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/sfantul-ignatie-teoforul-prescura-lui-hristos-186227.html>

309. Porunca Iubirii. (2013, 20 decembrie). *Ignatul sau tăierea porcului?* Disponibil pe: <https://porunca iubirii.agaton.ro/articol/606/ignatul-sau-t%C4%83ierea-porcului>

310. acasalaromani.ro. (2019, 20 decembrie). *Obiceiuri și tradiții de Ignat.* Disponibil pe: <https://acasalaromani.ro/obiceiuri-si-traditii-de-ignat/>

311. Gavrița, C. (2022, 19 decembrie). *Ignatul la români. Există vreo legătură între sfântul pe care Iisus l-a ținut în brațe și tăierea porcilor?* Disponibil pe: <https://adevarul.ro/stiri-locale/constant/ignatul-la-romani-exista-vreo-legatura-intre-2228648.html>

312. Alba24.ro. (2016, 19 decembrie). *Tradiții și obiceiuri de IGNAT: Semnificații religioase și credințe populare. De ce se taie porcul în această zi.* Disponibil pe: <https://alba24.ro/traditii-si-obiceiuri-de-ignat-semnificatii-religioase-si-credinte-populare-de-ce-se-taie-porcul-in-aceasta-zi-458957.html>

313. Cuget Liber. (2014, 20 decembrie). *De Ignat, este bine ca oamenii să vadă sânge!* Disponibil pe: <https://cugetliber.ro/stiri-cultura-educatie-de-ignat-este-bine-ca-oamenii-sa-vada-sange-241739.html>

314. Balaban, G. (2020, 20 decembrie). *Ignat 2020. Când se taie, de fapt, porcul de Crăciun.* Disponibil pe: <https://www.stirilekanald.ro/cand-se-taie-porcul-20120686>

315. ZCH News. (2021, 20 decembrie). *Tradiții și superstiții de Ignat.* Disponibil pe: <https://zch.ro/traditii-si-superstitii-de-ignat/>

316. Stirile Kanal D. (2022, 16 decembrie). *Se spală sau nu rufe de Ignat 2022. Ce activități sunt interzise în ziua Sf. Ignatie Teoforul.* Disponibil pe: <https://www.stirilekanald.ro/ignat-2020-cand-se-taie-porcul-20121126>

317. myTex.ro. (2023, 17 decembrie). *20 decembrie, ziua Sf. Ignatie Teoforul și Ignatul porcilor.* Disponibil pe: <https://mytex.ro/expres/20-decembrie-ziua-sf-ignatie-teoforul-si-ignatul-porcilor/mytex.ro>

318. Rosciuc, V. (2017, 20 decembrie). *Tradiții și obiceiuri de Ignat.* Gradinarit anotimp cu anotimp. Disponibil pe: <https://vasilerosciuc.blogspot.com/2017/12/traditii-si-obiceiuri-de-ignat.html>

319. Nistor, A. (2021, 17 decembrie). *Obiceiuri și superstiții de Ignat. De ce se taie porcul pe 20 decembrie.* Disponibil pe: <https://www.wowbiz.ro/obiceiuri-si-superstitii-de-ignat-de-ce-se-taie-porcul-pe-20-decembrie-20189257>

320. „Superstiții de Ignat. Ce este interzis să faci pe 20 decembrie.” Știri Sursă. (2023, 20 decembrie). Disponibil pe: https://www.stiripesurse.ro/traditii-in-ziua-de-ignat-ce-este-interzis-sa-faci-pe-20-decembrie_3176847.html

321. myTex.ro. (2024, 17 decembrie). *Sf. Ignatie Teoforul și Ignatul, zi plină de tradiții și superstiții.* Disponibil pe: <https://mytex.ro/expres/sf-ignatie-teoforul-si-ignatul-zi-plina-de-traditii-si-superstitii/>

322. CANAL SUD. (2022, 20 decembrie). *Tradiții și obiceiuri de Ignat*. Disponibil pe: <https://canalsud.ro/traditii-si-obiceiuri-de-ignat/>

323. CIMEC. (n.d.). *Ajunul Ignatului* [Articol web]. Disponibil pe: <https://cimec.ro/etnografie2/sarbatori-si-obiceiuri-traditionale/sarbatori-si-obiceiuri-de-iarna/19-ajunul-ignatului/>

324. Limba Română. (2023, ca. —) *Ignatul – Obiceiuri și tradiții cu rădăcini milenare, specifice solstițiului de iarnă*. Revista Nr. 45. Disponibil pe: <https://limbaromana.org/revista/ignatul-obiceiuri-si-traditii-cu-radacini-milenare-specifice-solstitiului-de-iarna/>

325. Manolea, A. (2024, 17 decembrie). *Tradiții și superstiții de Ignat. Tăierea porcului pe 20 decembrie, ritual cu rădăcini păgâne*. Disponibil pe: <https://ziare.com/ignat-obiceiuri-superstitii/taierea-porcului-post-craciun-1912604.html>

326. Digi FM. (2024, 20 decembrie). *Ignatul, tradiția din 20 decembrie. Ce obiceiuri se respectă în această zi*. Disponibil pe: <https://www.digifm.ro/stiri/trending/ignatul-traditia-din-20-decembrie-ce-obiceiuri-se-respecta-in-aceasta-zi-235865>

327. Merceria IElena. (n.d.). *Posts tagged "Ajunul Ignatului"* [Blog tag]. Disponibil pe: <https://www.merceriaielena.ro/tag/ajunul-ignatului/>

328. Mesagerul Neamț. (2017, 20 decembrie). *TRADIȚII Ajunul Ignatului*. Disponibil pe: <https://mesagerulneamt.ro/2017/12/traditii-ajunul-ignatului/>

329. Ziarul de Vest. (2024, aprox. 11 luni în urmă). *20 decembrie – Ignatul. O zi încărcată de obiceiuri și de tradiții la români*. Disponibil pe: <https://www.ziuaDEVest.ro/20-decembrie-ignatul-o-zi-incarcata-de-obiceiuri-si-de-traditii-la-romani/>

330. Wikipedia. (2024, 9 februarie). *Ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: https://ro.wikipedia.org/wiki/Ajunul_Cr%C4%83ciunului

331. Danalache, T. (2016, 23 decembrie). *Ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://www.crestinortodox.ro/craciun/ajunul-craciunului-128014.html>

332. Twinkl. (2025, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://www.twinkl.ro/event/ajunul-craciunului-2025>

333. Institutul Național al Patrimoniului. (2021). *Ajunul Crăciunului* [Articol]. Disponibil pe: <https://cimec.ro/etnografie2/sarbatori-si-obiceiuri-traditionale/sarbatori-si-obiceiuri-de-iarna/ajunul-craciunului/>

334. Editor C.L.B. (2023, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului - tradiții și superstiții. Ce e bine să faci astăzi ca să ai noroc în anul următor*. Disponibil pe: <https://www.digi24.ro/stiri/ajunul-craciunului-traditii-si-superstitii-ce-e-bine-sa-faci-astazi-ca-sa-ai-noroc-in-anul-urmator-2620889>

335. Doxologia. (2024, 21 decembrie). *ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/ajunul-craciunului>
336. Balaci, A. E. (2024, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului: o privire istorică asupra unei zile magice*. Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2024/12/24/ajunul-craciunului-o-privire-istorica-asupra-unei-zile-magice/>
337. Drilea, A. (2024, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului. Tradiții creștine. Vestea Nașterii Domnului*. Disponibil pe: <https://www.radioiasi.ro/stiri/national/ajunul-craciunului-traditii-crestine-vestea-nasterii-domnului/> radioiasi.ro
338. Damian, D. (2023, 24 decembrie). *Ce tradiții se respectă în Ajunul Crăciunului?* Disponibil pe: <https://infocons.ro/ce-traditii-se-respecta-in-ajunul-craciunului/>
339. Consiliul Județean Ilfov. (n.d.). *Ajunul Crăciunului – ziua în care colindele vestesc Nașterea Domnului*. Disponibil pe: <https://cjilfov.ro/stiri/ajunul-craciunului-ziua-in-care-colindele-vestesc-nasterea-domnului/>
340. *Ajunul Crăciunului sau Ajunul-Crăciunului*. Disponibil pe: <https://gresit.ro/ajunul-craciunului-sau-ajunul-craciunului.html>
341. GLSA. (2024, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului – zi plină de semnificații și obiceiuri păstrate cu sfințenie de români*. Disponibil pe: <https://www.glsa.ro/ajunul-craciunului-zi-plina-de-semnificatii-si-obiceiuri-pastrate-cu-sfintenie-de-romani/> glsa.ro
342. Ionita, M. (2020, 23 decembrie). *24 decembrie. Ajunul Crăciunului. Tradiții și obiceiuri respectate de români de-a lungul deceniilor*. Disponibil pe: <https://www.mediafax.ro/social/traditii-si-obiceiuri-respectate-de-romani-in-ajunul-craciunului-19815326>
343. Ion Croitoru. (2023, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului pentru creștinii ortodocși de stil nou. Tradiții și obiceiuri românești*. Disponibil pe: <https://radiochisinau.md/ajunul-craciunului-pentru-crestinii-ortodocsi-de-stil-nou-traditii-si-obiceiuri-romanesti---190504.html>
344. Urdă Mihai. (2024, decembrie 24). *Ajunul Crăciunului - înainte-prăznuirii Nașterii Domnului (24 decembrie)*. Disponibil pe: <https://pravila.ro/ajunul-craciunului-inainte-praznuirii-nasterii-domnului-24-decembrie/>
345. Folclor Românesc. (n.d.). *Tradiții și obiceiuri în Ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://folclor-romanesc.ro/traditii-si-obiceiuri-in-ajunul-craciunului/>
346. Lepădatu, F. (2018, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://www.romania-actualitati.ro/stiri/cultura/ajunul-craciunului-id118540.html>
347. Gherghescu, L. (2015, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului – ce înseamnă și ce sfinți se serbează azi*. Disponibil pe: <https://ziare.com/social/craciun/ajunul-craciunului-ce-inseamna-si-ce-sfinti-se-serbatoresc-azi-1400743>

348. Bizanticons. (2023, 21 decembrie). *De ce postim în Ajunul Nașterii Domnului?* Disponibil pe: <https://blog.bizanticons.ro/2023/12/21/de-ce-postim-in-ajunul-nasterii-domnului/>

349. Reîntregirea. (n.d.). *Ajunul Crăciunului*. Disponibil pe: <https://reintregirea.ro/articole/4107-ajunul-craciunului.html>

350. Gherghescu, L. (2024, 24 decembrie). *AJUNUL CRĂCIUNULUI: Obiceiuri și superstiții la români. Sfințirea mesei de Ajun și vestirea Nașterii Domnului*. Disponibil pe: <https://ziarulunirea.ro/ajunul-craciunului-obiceiuri-si-superstitii-la-romani-sfintirea-mesei-de-ajun-si-vestirea-nasterii-domnului-504752/>

351. Revista Ferma. (2024, 24 decembrie). *Tradiții și obiceiuri agrare în Ajunul Crăciunului: Ce trebuie să faci în această zi pentru a avea recolte bogate în noul an!* Disponibil pe: <https://www.revista-ferma.ro/traditii-si-obiceiuri-agrare-in-ajunul-craciunului-ce-trebuie-sa-faci-in-aceasta-zi-pentru-a-avea-recolte-bogate-in-noul-an/>

352. Petrescu, E. (2024, 23 decembrie). *Ajunul Crăciunului, tradiții obligatoriu de respectat. Aduc binecuvântare în casele românilor*. Disponibil pe: <https://newsweek.ro/timp-liber/ajunul-craciunului-traditii-obligatoriu-de-respectat-aduc-binecuvantare-in-casele-romanilor>

353. Alba24. (2022, 23 decembrie). *Ajunul Crăciunului - tradiții, superstiții și obiceiuri. Ce să faci ca să ai noroc tot anul și ce ar fi bine să eviți*. Disponibil pe: <https://alba24.ro/ajunul-craciunului-traditii-superstitii-si-obiceiuri-ce-sa-faci-ca-sa-ai-noroc-tot-anul-si-ce-ar-fi-bine-sa-eviti-958135.html>

354. Cocoșilă, A. (2015, 23 decembrie). *Ajunul Crăciunului, post cu bucurie*. Disponibil pe: <https://www.crestinortodox.ro/craciun/craciun-ortodox/ajunul-craciunului-post-bucurie-150813.html>

355. Top Ingrediente. (2023, 7 noiembrie). *Magia Ajunului de Crăciun: Tradiții, semnificație și celebrare*. Disponibil pe: https://topingrediente.com/blog-ro/diverse/magia-ajunului-decraciun/?srsltid=AfmBOornN_aEvHzwpzQUpdSHy_Jc3-ztnbONfbKaiRTxdjoINIQaxLi

356. Stoica, M. (2016, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului. Tradiții creștine. Vestea Nașterii Domnului, colinde și daruri*. Disponibil pe: Mediafax. <https://www.mediafax.ro/cultura-media/ajunul-craciunului-traditii-crestine-vestea-nasterii-domnului-colinde-si-daruri-16038905>

357. Rădulescu, R. (2010, 24 decembrie). *Ajunul Crăciunului - ziua pregătirilor*. Disponibil pe: <https://www.romania-actualitati.ro/emisiuni/lumina-credintei/ajunul-craciunului-ziua-pregatirilor-id20104.html>

358. Ion, M. (2025, 1 ianuarie). *Fapte amuzante și superstiții interesante despre Ajunul Anului Nou și Revelion*. Disponibil pe: <https://www.rador.ro/2025/01/01/fapte-amuzante-si-superstitii-interesante-despre-ajunul-anului-nou-si-revelion/>

359. Realitatea.net. (2023, 30 decembrie). *Ajunul Anului Nou. Ce trebuie să faci și să NU faci pe 31 decembrie, ca să îți meargă bine în 2024 – Obiectul care nu trebuie să-ți lipsească din buzunar*. Disponibil pe: https://www.realitatea.net/stiri/lifestyle/ajunul-anului-nou-ce-trebuie-sa-faci-si-sa-nu-faci-pe-31-decembrie-ca-sa-iti-mearga-bine-in-2024-obiectul-care-nu-trebuie-sati-lipseasca-din-buzunar_658fdd602f462b4ece64f262

360. Redacția SpotMedia.ro. (2022, 31 decembrie). *Ajunul Anului Nou – Tradiții și superstiții. Cele mai frumoase mesaje de Anul Nou*. Disponibil pe: <https://spotmedia.ro/stiri/timp-liber/ajunul-anului-nou-traditii-si-superstitii-cele-mai-frumoase-mesaje-de-anul-nou-lmt>

361. Wiktionary. (n.d.). *Ajunul Anului Nou* [Intrare în dicționar]. Disponibil pe: https://en.wiktionary.org/wiki/Ajunul_Anului_Nou

362. Mille, C. (n.d.). *În ajunul anului nou*. Disponibil pe: https://ro.wikisource.org/wiki/%C3%8En_ajunul_anului_nou

363. Antena 3. (n.d.). *Ajunul Anului Nou* [Tag page]. Disponibil pe: <https://www.antena3.ro/tag/ajunul-anului-nou-279144.html>

364. Iancu, C. (2024, 31 decembrie). *Tradițiile din Ajunul Anului Nou – Magia și semnificația nopții dintre ani*. Disponibil pe: <https://radiosomes.ro/traditiile-din-ajunul-anului-nou-magia-si-semnificatia-noptii-dintre-ani/>

365. Romanul Financiar. (2020, 30 decembrie). *Tradiții și obiceiuri în ziua de Ajun de An Nou*. Disponibil pe: <https://romanulfinanciar.ro/traditii-si-obiceiuri-in-ziua-de-ajun-de-an-nou/>

366. Monitorul Sălaj (29 decembrie 2012). *Ajunul Anului Nou sau Noaptea dinaintea Sfântului Vasile*. Disponibil pe: https://www.monitorulsv.ro/ajunul-anului-nou-sau-noaptea-dinaintea-sfantului-vasile_53bef9/

367. Gheorghescu, L. (2024, 31 decembrie). *Tradiții și superstiții în Ajun de Anul Nou – Ce să facem și ce e indicat să evităm astăzi*. Disponibil pe: Retrieved from <https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/traditii-si-superstitii-in-ajun-de-anul-nou-ce-sa-facem-si-ce-e-indicat-sa-evitam-astazi--1710298.html>

368. Digi24. (2020, 31 decembrie). *Ajunul Anului Nou 2020. Tradiții, obiceiuri și superstiții în ultima zi din an și în noaptea de Revelion*. Disponibil pe: <https://www.digi24.ro/eticheta/ajunul-anului-nou-digi24.ro>

369. Revista Ferma. (2024, 24 decembrie). *Tradiții pentru belșug și noroc în Ajun de Anul Nou*. Disponibil pe: *Calendarul de ceapă și ritualul grâului în noaptea dintre ani*. Revista Ferma. <https://revista-ferma.ro/traditii-pentru-belsug-si-noroc-in-ajun-de-anul-nou-calendarul-de-ceapa-si-ritualul-graului-in-noaptea-dintre-ani/>

370. Bucur, I. (2023, 31 decembrie). *Ce nu trebuie să faci sub nicio formă în Ajunul Anului Nou. Este complet interzis și îți va aduce ghinion în anul următor*. Disponibil pe: <https://playtech.ro/stiri/ce-nu-trebuie-sa-faci-sub-nicio-forma-in-ajunul-anului-nou>

ajunul-anului-nou-este-complet-interzis-si-iti-va-aduce-ghinion-in-anul-urmator-830123

371. Ghencea, M. (2023, 30 decembrie). *Obiceiuri în Ajunul Anului Nou și superstiții de Revelion. Ce trebuie să faci dacă vrei să îți meargă bine tot anul*. Disponibil pe: <https://www.avantaje.ro/articol/obiceiuri-in-ajunul-anului-nou-si-superstitii-de-revelion-ce-trebuie-sa-faci-daca-vrei-sa-iti-mearga-bine-tot-anul>

372. Olteanu C. I. (2024, 3 decembrie). *Ajunul anului nou – tradiții, obiceiuri și rugăciuni pentru noaptea dintre ani*. Disponibil pe: <https://www.kudika.ro/articol/good-vibes/82838/ajunul-anului-nou-traditii-obiceiuri-si-rugaciuni-pentru-noaptea-dintre-ani.html>

373. Stirile PRO TV. (2024, 31 decembrie). *Obiceiuri, tradiții și superstiții de Anul Nou. Cum este marcată la români ultima zi din an*. Disponibil pe: <https://stirileprotv.ro/divers/obiceiuri-traditii-si-superstitii-de-anul-nou-cum-este-marcata-la-romani-ultima-zi-din-an.html>

374. Ziarul Unirea. (2021, 31 decembrie). *Curiozități despre Anul Nou: De când este sărbătorit acest eveniment și cum era celebrat de diverse popoare*. Disponibil pe: <https://ziarulunirea.ro/curiozitati-despre-anul-nou-de-cand-este-sarbatorit-acest-eveniment-si-cum-era-celebrat-de-diverse-popoare-750676/>

375. Dumitrescu, O. (2023, 31 decembrie). *Superstiții de Anul Nou*. Ziarul Curentul. <https://www.curentul.info/actualitate/traditii-de-anul-nou/> c

376. Dragă coleg, iată referința în stil APA pentru articolul indicat: Dragomir, S. (2018, 31 decembrie). *Tradiții și obiceiuri practicate de Ajunul Anului Nou*. Disponibil pe: <https://editiadedimineata.ro/traditii-si-obiceiuri-practicate-de-ajunul-anului-nou/>

377. Romania TV. (2018, 31 decembrie). *Ajunul Anului Nou. Obiceiuri și tradiții: cum este bine să întâmpini anul nou*. Disponibil pe: https://www.romaniatv.net/ajunul-anului-nou-obiceiuri-si-traditii-cum-este-bine-sa-intampini-anul-nou-2019_454509.html

378. Gazeta de Nord-Vest. (2021, 29 decembrie). *Ajunul Anului Nou. Tradiții, obiceiuri și superstiții*. Disponibil pe: <https://www.gazetanord-vest.ro/2021/12/230848/>

379. Realitatea.net. (2020, 31 decembrie). *Ajunul Anului Nou // Cele mai frumoase tradiții de Anul Nou 2021*. Disponibil pe: https://www.realitatea.net/stiri/lifestyle/ajunul-anului-nou-cele-mai-frumoase-traditii-de-anul-nou-2021_5fed6220d23e26707a315dbb

380. CrestinOrtodox.ro. (2014, 11 aprilie). *Anul Nou în credința populară*. Disponibil pe: <https://www.crestinortodox.ro/craciun/anul-nou/anul-nou-credinta-populara-143190.html>

381. Euronews România. (n.d.). *Tradiții de Revelion în România și în lume. Cum se sărbătorește Anul Nou în diferite culturi*. Disponibil pe:

www.free-ebooks.fr

<https://www.euronews.ro/articole/traditii-de-revelion-in-romania-si-in-lume-cum-se-sarbatoreste-anul-nou-in-diferi>

382. DCBusiness. (2019, 31 decembrie). *Ajunul Anului Nou. Tradiții, obiceiuri, superstiții*. Disponibil pe: https://www.dcbusiness.ro/ajunul-anului-nou-tradi-ii-obiceiuri-supersti-ii_611034.html

383. Barză, V. (2024, 31 decembrie). *Obiceiuri, tradiții și superstiții de Anul Nou, la români*. Disponibil pe: <https://hotnews.ro/obiceiuri-traditii-si-superstitii-de-anul-nou-la-romani-1871826>

384. Daniliuc, M. (2025, 5 ianuarie). *De ce postim în ajun de Bobotează?* Doxologia. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/de-ce-postim-in-ajun-de-boboteaza>

385. Institutul Național al Patrimoniului. (n.d.). *Ajunul Bobotezei, Ziua Crucii*. Disponibil pe: <https://cimec.ro/etnografie2/sarbatori-si-obiceiuri-traditionale/sarbatori-si-obiceiuri-de-iarna/ajunul-bobotezei-ziua-crucii/>

386. Lupescu, A. (2025, 5 ianuarie). *De ce se ține post negru în Ajunul Botezei. Tradiții și superstiții de Epifanie*. Disponibil pe: <https://stirileprotv.ro/divers/de-ce-se-ține-post-negru-in-ajunul-bobotezei-alte-traditii-importante.html>

387. Noutăți-Ortodoxe. (2011, 4 ianuarie). *Ajunul Bobotezei – zi de post*. Disponibil pe: https://www.noutati-ortodoxe.ro/ajunul-bobotezei-zi-de-post_111113_p0.html

388. Sănătatea Buzoiană. (2024, 5 ianuarie). *Ajunul Bobotezei: tradiții pentru sănătate și noroc*. Disponibil pe: <https://sanatateabuzoiana.ro/ajunul-bobotezei-traditi-pentru-sanatate-si-noroc/>

389. Oprean, I. (2025, 5 ianuarie). *5 ianuarie, Ajunul Bobotezei, zi de post negru: Tradiții și obiceiuri în ziua în care se alungă spiritele rele*. Disponibil pe: <https://ziarulunirea.ro/5-ianuarie-ajunul-bobotezei-zi-de-post-negru-traditii-si-obiceiuri-in-ziua-in-care-se-alungă-spiritele-rele-237287/>

390. Antena 3 CNN. (2018, 5 ianuarie). *Ajunul Bobotezei. Ce ai voie și ce nu ai voie în Ajunul Bobotezei*. Disponibil pe: <https://www.antena3.ro/actualitate/religie/ajunul-bobotezei-ce-ai-voie-si-ce-nu-ai-voie-in-ajunul-bobotezei-449380.html>

391. Moldova1. (2024, 18 ianuarie). *Ajunul Bobotezei, sărbătoare ce poartă o mare încărcătură duhovnicească*. Disponibil pe: <https://moldova1.md/p/23149>

392. Redacția Jurnalul. (2023, 4 ianuarie). *Tradiții și superstiții în Ajunul Bobotezei. Ce ai voie și ce nu ai voie să faci mâine*. Disponibil pe: <https://jurnalul.ro/stiri/observator/traditii-superstitii-ajun-boboteaza-920135.html>

393. Sfrijan, M. (2025, 5 ianuarie). *Ajunul Bobotezei. Ziua în care aflăm cum va fi vremea în restul anului. Tradiții și obiceiuri*. Disponibil pe: <https://evz.ro/ajun-boboteaza-2024-post-negru.html>

394. Doxologia. (n.d.). *Ajunul Bobotezei* [Cuvânt-cheie]. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/cuvinte-cheie/ajunul-bobotezei/>
395. Rădulescu, R. (2010, 5 ianuarie). *Ajunul Bobotezei* [Emisiune „Lumina credinței”]. Disponibil pe: <https://www.romania-actualitati.ro/emisiuni/lumina-credintei/ajunul-bobotezei-id5566.html>
396. Ziarul de Gardă. (n.d.). *#Ajunul Bobotezei*. Disponibil pe: <https://www.zdg.md/tag/ajunul-bobotezei/>
397. MamaPlus.md. (2018, 18 ianuarie). *Ce nu trebuie să faci în Ajunul Bobotezei*. Disponibil pe: <https://mamaplus.md/stiri/ce-nu-trebuie-sa-faci-ajunul-bobotezei>
398. Stănilă, I. (2023, 4 ianuarie). *Superstiții în Ajunul Bobotezei, ziua când se deschide cerul, iar animalele prind grai. Ce faci ca să atragi norocul*. Disponibil pe: <https://www.adevarul.ro/stiri-interne/societate/superstitii-in-ajunul-bobotezei-ziua-cand-se-2232155.html>
399. Alba24. (2023, 4 ianuarie). *Ajunul Bobotezei – 5 ianuarie. Zi de post aspru pentru credincioși. Semnificații, tradiții, superstiții*. Disponibil pe: <https://alba24.ro/ajunul-bobotezei-5-ianuarie-zi-de-post-aspru-pentru-credinciosi-semnificatii-traditii-superstitii-1014481.html>
400. Resurse-Ortodoxe. (n.d.). *Ajunul Bobotezei – post negru*. Disponibil pe: https://www.resurse-ortodoxe.ro/ajunul-bobotezei-post-negru_text
401. Pongrácz, P. (2025, 5 ianuarie). *Ajun de Bobotează: Tradiții și obiceiuri*. Disponibil pe: <https://maramedia.ro/ajun-de-boboteaza-traditii-si-obiceiuri/>
402. Altarul Credinței. (n.d.). *Ajunul Bobotezei — zi de post în Biserica Ortodoxă*. Disponibil pe: <https://altarulcredintei.md/ajunul-bobotezei-zi-de-post-in-biserica-ortodoxa/>
403. Lucaci, H. (2025, 6 ianuarie). *Epifania Domnului 2025 – Anul C: Considerații*. Disponibil pe: <https://www.vaticannews.va/ro/biserica/news/2025-01/epifania-domnului-2025-anul-c-consideratii-lucaci.html>
404. Wikipedia. (n.d.). *Boboteaza*. Disponibil pe: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Boboteaza>
405. Rădulescu, R. (2014, 6 ianuarie). *Bobotează*. Disponibil pe: <https://www.romania-actualitati.ro/emisiuni/lumina-credintei/boboteaza-id52144.html>
406. Mitropolia Banatului. (n.d.). *Nașterea Domnului și Boboteaza*. Disponibil pe: <https://mitropolia-banatului.ro/nasterea-domnului-si-boboteaza/>
407. Ziarul Lumina. (n.d.). *Epifania sau învesmântarea credincioșilor în Hristos*. Disponibil pe: <https://ziarullumina.ro/amp/epifania-sau-invesmantarea-credinciosilor-in-hristos-118804.html>

408. Basilica.ro. (2025, 6 ianuarie). *Calendar Ortodox 6 ianuarie: Botezul Domnului (Boboteaza – Dumnezeiasca Arătare)*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/calendar-ortodox-6-ianuarie/>

409. InfoCons. (2024, 6 ianuarie). *Ce tradiții respectă românii de Bobotează?* Disponibil pe: <https://infocons.ro/ce-traditii-respecta-romanii-de-boboteaza/>

410. Neagu, N. (2016, 6 ianuarie). *Boboteaza, ziua în care ne primenim spiritul*. Disponibil pe: <https://sanatateabuzoiana.ro/boboteaza-ziaua-in-care-ne-primenim-spiritul/>

411. Pravila. (2024). *Bobotează, Botezul Domnului sau Arătarea Domnului (6 ianuarie)*. Disponibil pe: <https://pravila.ro/boboteaza-botezul-domnului-6-ianuarie/>

412. Digi24. (2025, 6 ianuarie). *Boboteaza 2025: sărbătoare cu cruce roșie pe 6 ianuarie. Ce nu ai voie să faci astăzi, de Botezul lui Hristos*. Disponibil pe: <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/evenimente/boboteaza-2025-sarbatoare-cu-cruce-rosie-pe-6-ianuarie-ce-nu-ai-voie-sa-faci-astazi-de-botezul-lui-hristos-3059005>

413. Primăria Brăila. (n.d.). *Bobotează sau Epifania este sărbătorită la 6 ianuarie de către Biserica ortodoxă și catolică*. Disponibil pe: <https://www.primariabraila.ro/arhive/9408>

414. Profi.ro. (2024, 31 decembrie). *Bobotează în România: Tradiții și obiceiuri autentice*. Disponibil pe: <https://www.profi.ro/practic/sfaturi/diverse/boboteaza-in-romania-traditii-si-obiceiuri-autentice/>

415. Uniți Schimbăm. (2025, 6 ianuarie). *Botezul Domnului (Bobotează – Dumnezeiasca Arătare)*. Disponibil pe: <https://www.unitischimbam.ro/botezul-domnului/>

416. Apetrei, C. F. (2021, 6 ianuarie). *Bobotează: arătare, mărturie și sfințire*. Disponibil pe: <https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/boboteaza-aratare-marturie-si-sfintire-159652.html>

417. Ro.OrthodoxWiki. (n.d.). *Epifania – Botezul Domnului [Articol]*. Disponibil pe: <https://ro.orthodoxwiki.org/Epifania>

418. Doxologia. (n.d.). *Botezul Domnului – „Epifania” sau „Teofania”*. Disponibil pe: <https://doxologia.ro/botezul-domnului-epifania-teofania>

419. Rusu, C. (2025, 6 ianuarie). *Bobotează este ziua în care Hristos s-a descoperit lumii*. Disponibil pe: <https://www.radiocluj.ro/2025/01/06/boboteaza-este-ziaua-in-care-hristos-s-a-descoperit-lumii-audio/>

420. Critic Arad. (2025, 10 ianuarie). *BOBOTEAZA | Semnificație creștină, tradiții, obiceiuri și superstiții la români*. Disponibil pe: <https://www.criticarad.ro/boboteaza-semnificatie-crestina-traditii-obiceiuri-si-superstitii-la-romani/>

421. Telework România. (n.d.). *Botezul Domnului (Bobotează – Epifania sau Teofania)*. Disponibil pe: <https://www.telework.ro/ro/botezul-domnului-boboteaza->

epifania-sau-teofania/?srsltid=AfmBOoosdxu-Gq00N4rPqNPKOaBUZr76RoFnFaPwg0q61tcS-Wo1sl06

422. Sănătatea Buzoiană. (2023, 6 ianuarie). *Bobotează – ziua în care apele se sfințesc, spiritul se primenește și sănătatea se întărește*. Disponibil pe: <https://sanatateabuzoiana.ro/boboteaza-ziua-in-care-apele-se-sfintesc-spiritul-se-primeneste-si-sanatatea-se-intareste/>

423. Basilica. (2015, 5 ianuarie). *Sărbătoarea Botezului Domnului (Bobotează – Dumnezeiasca Arătare)*. Disponibil pe: <https://basilica.ro/sarbatoarea-botezului-domnului-boboteaza-dumnezeiasca-aratare/>

FREE EBOOKS – Lista completă și actualizată

Autori: Dr. Gioni Popa-Roman & Fulga-Florina Popa-Roman

Descărcare gratuită: din fișierele grupului de FB *FREE*

***EBOOKS* sau de pe www.free-ebooks.fr**

1. AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI – De la Post la Bobotează: ritualuri, superstiții și renașteri — (20 noiembrie 2025)

2. Dansul Ursului: Dosar de Patrimoniu – Tradiție, Magie și Oameni. Povestea Ursului din Munții Bacăului — (18 noiembrie 2025)

3. Filipii de Toamnă – Calendarul lupului în tradiția românească, între mit, frică și memorie populară — (16 noiembrie 2025)

4. Lăsatul Secului – Ajunul Postului Crăciunului — (14 noiembrie 2025)

5. NAȘTEREA CUVÂNTULUI. EPIFANIA LUMII – Crăciunul în literatura universală. Arhitectura miracolului scris — (12 noiembrie 2025)

6. SCENELE NAȘTERII. CRĂCIUNUL DIN CĂRȚI – O istorie literară a luminii românești — (10 noiembrie 2025)

7. POSTUL CRĂCIUNULUI – CEI 40 DE PAȘI SPRE NAȘTEREA LUMINII: RÂNDUIALĂ, TAINĂ ȘI SENSURI — (9 noiembrie 2025)

8. Asumarea răspunderii Guvernului, controlul de constituționalitate și promisiunea politică de demisie — (7 noiembrie 2025)

9. ROMÂNIA FĂRĂ RUȘINE – Cercetare despre sfârșitul conștiinței și începutul imitației — (3 noiembrie 2025)

10. Matrixul karmic – Manualul secret al închisorii cosmice — (20 octombrie 2025)

www.free-ebooks.fr

11. MANUALUL ASISTENȚILOR JUDICIARI — (15 octombrie 2025)
12. CĂDEREA ZEULUI VERDE – Sfârșitul dolarului — (4 octombrie 2025)
13. De la logodnă la petrecere — (28 septembrie 2025)
14. De la vis, la fundație — (26 septembrie 2025)
15. Utilizarea Chat-GPT în Ferma Agricolă — (24 septembrie 2025)
16. Ferma de animale digitală — (22 septembrie 2025)
17. Imperiul falsurilor – Mitul visului american — (19 septembrie 2025)
18. AI în școlile sanitare — (16 septembrie 2025)
19. Medicina Veterinară 5.0 — (12 septembrie 2025)
20. Chat-GPT în mâinile educatorului — (7 septembrie 2025)
21. Republica Rapandulelor — (6 septembrie 2025)
22. Cum să folosești Chat-GPT în Educație — (30 august 2025)
23. Radio Vacanța prezintă: Teatru la malul mării — (24 august 2025)
24. Domnu', nu deranjați adevărul! — (20 august 2025)
25. Teatrul datoriei — (12 august 2025)
26. Marița și Revoluția Morală — (6 august 2025)
27. Brotherhood of the Gods and the Shadow Government — (4 august 2025)
28. Banul electronic invizibil — (31 iulie 2025)
29. Povești de adormit adulții — (24 iulie 2025)
30. UE, spatele Schengen — (19 iulie 2025)
31. Psihologia resetării zilnice — (14 iulie 2025)
32. De la Cupola de foc la Pustiul alb — (4 iulie 2025)
33. Resetul – Ardealul din Peșteră — (28 iunie 2025)
34. Iranul – Ținta finală — (24 iunie 2025)
35. Geopolitica Imperiului Gazului și a Petrolului Levantin — (19 iunie 2025)
36. Iron Dome – Îngerii nu mai apără — (17 iunie 2025)
37. Trump vs. Musk — (13 iunie 2025)

38. Paradoxul Divin — (10 iunie 2025)
39. Spionul din buzunar. Microfonul tăcut — (6 iunie 2025)
40. Vorbe pentru pereți — (4 iunie 2025)
41. Mult Iubite și Stimate — (2 iunie 2025)
42. Tartăria – Imperiul care a fost (sau nu a fost) — (29 mai 2025)
43. Umbra Ursulei peste România — (28 mai 2025)
44. Tu ești propriul tău manipulator — (21 mai 2025)
45. Contractele Imperiului — (19 mai 2025)
46. Arta Nunții Perfecte — (16 mai 2025)
47. Frăția Zeilor și Guvernul Umbrei Mondiale — (14 mai 2025)
48. Conștiința Captivă – Vol. I — (10 mai 2025)
49. Conștiința Captivă – Vol. II — (10 mai 2025)
50. Conștiința Captivă – Vol. III — (10 mai 2025)
51. Biblia Neagră a Democrației — (7 mai 2025)
52. Cănepea – Marea conspirație verde — (5 mai 2025)
53. Minți otrăvite — (1 mai 2025)
54. Blackout – Apocalipsa invizibilă — (1 mai 2025)
55. Poisoned Minds (versiune în limba engleză) — (1 mai 2025)

Contact:

gionipoparoman@gmail.com/ contact@free-ebooks.fr

 www.free-ebooks.fr

Conținutul și modul de comandă pentru Edițiile Free, Regular și Premium ale prezentei cărți

Comparație între edițiile Free, Regular și Premium

1. Raport de conținut

Ediția FREE

- Include aproximativ 30–35% din conținutul total.
- Oferă cititorului *intrarea în universul ajunurilor românești*: începutul Postului Crăciunului, noaptea Sfântului Andrei, figura luminoasă a Sfântului Nicolae, logica sacră a purificării și sensul luminii de iarnă.
- Prezintă *esența celor șapte ajunuri*, de la 14 noiembrie (Lăsatul Secului) până la 5 ianuarie (Ajunul Bobotezei):
 - sensul renunțării,
 - magia usturoiului și a grâului,
 - ritualurile ghetuțelor,
 - sacrificiul de Ignat,
 - postul negru al Ajunului Crăciunului,
 - zgomotele de trecere de Anul Nou,
 - apa ca instrument final al renașterii.
- Este ediția potrivită pentru cititorii care vor o *hartă clară* a întregului ciclu sacru al iernii românești.

Ediția REGULAR

- Conține aproximativ 70% din lucrare.
- Extinde semnificativ toate capitolele:
- rădăcinile postului în mitologiile solstițiale,
- dublul statut al Sfântului Andrei (creștin + arhaic),
- ierarhia tradițiilor de Ignat,
- evoluția colindului în satul românesc,
- transformarea ajunurilor sub influența comunismului, globalizării și migrației.
- Include *majoritatea analizelor comparative* cu spațiul european:
 - noaptea lupilor (România) în paralel cu *Krampusnacht* (Alpi),
 - colindatul românesc în paralel cu *wassailing* (Anglia),
 - purificarea cu apă la Bobotează vs. ritualuri similare din Grecia și Armenia.
- Ediția destinată cititorului care caută o *lectură profundă, antropologică și simbolică*.

Ediția PREMIUM

- Conține *100% din lucrare + capitole și extensii exclusive*:
- „*Arheologia sacră a iernii românești – sinteza completă a celor 7 ajunuri și a solstițiului*”;
- „*Psihologia renașterii: cum funcționează posturile și tăcerile în mentalitatea tradițională*”;
- „*Comparatism sacru: România, Balcanii, Nordul Europei și spațiul mediteranean*”;
- „*Ajunurile ca instrument educațional: pedagogia morală a copilului în noaptea Sfântului Nicolae și de Crăciun*”;
- „*Dosarul cultural: cum pot ajunurile să intre în patrimoniul imaterial românesc*”.
- Este ediția pentru cititorul care dorește *viziunea completă*: lume, text, ritual, psihologie, simbol și tradiție.

2. De ce există aceste trei ediții

- **FREE** – pentru cititorul curios, care vrea să înțeleagă repede *ce sunt ajunurile*, ce rol au și cum structurează spiritual iarna românească.
- **REGULAR** – pentru cititorul interesat de *mecanismele ritualice, istorice și simbolice* ce stau la baza fiecărui ajun.
- **PREMIUM** – pentru cititorul care dorește *un volum-laborator*, cu toată arhitectura antropologică, teologică, psihologică și comparată.

3. De ce să treci de la Free la Regular

Ediția **FREE** îți arată:

- ce este fiecare ajun,
- de ce există,
- ce înseamnă pentru comunitate,
- cum se construiește logica trecerii de la întuneric la lumină.

Ediția **REGULAR** îți arată *cum funcționează* aceste ajunuri în mentalitatea tradițională:

- cum lucrează riturile,
- de ce frica Andreei este necesară pentru lumina lui Moș Nicolae,
- cum jertfa de Ignat pregătește Nașterea,
- de ce colindul e o rugăciune și nu un spectacol,
- cum se închide iarna în apa Bobotezei.

Trecerea de la **FREE** la **REGULAR** este trecerea de la *descriere* la *înțelegere*.

4. De ce să alegi Ediția PREMIUM

Pentru că este *cartea totală*, în forma ei finală.

Pentru că nu povestește doar ce se întâmplă în ajunuri, ci *de ce se întâmplă*.

Pentru că:

- analizează solstițiul din perspectiva lui Mircea Eliade, Ernest Bernea și Dumitru Stăniloae;

- pune laolaltă mitul, simbolul, teologia, psihologia și antropologia;
 - arată continuitatea dintre dacii solstițiului, lumea creștină și satul tradițional;
 - explică mecanismele fricii, ale renașterii, ale tăcerii și ale luminii;
 - include reflecții despre viitorul acestor ritualuri în era digitală.
- Ediția PREMIUM este *inițierea completă* în logica profundă a iernii românești.

5. Piramidă vizuală comparativă

- **FREE (≈35%)** – nivel introductiv: sensurile de bază ale fiecărui ajun, simbolurile principale, ritualurile fundamentale.
- **REGULAR (≈70%)** – nivel intermediar: istorie, psihologie, antropologie, tradiții extinse, comparații regionale.
- **PREMIUM (100%)** – nivel avansat: interpretare integrală, sinteză, teologie, mitologie, analiză comparată, aplicații educaționale și culturale.

6. Recomandarea clară

- **FREE** – dacă vrei să cunoști, în linii mari, arhitectura sacrală a iernii.
- **REGULAR** – dacă vrei să înțelegi mecanismele profunde: frica, lumina, sacrificiul, renașterea, apa.
- **PREMIUM** – dacă vrei să vezi **întreg tabloul**: de la traci la creștinism, de la mit la ritual, de la satul arhaic la România contemporană.

Cele trei ediții formează un drum:

FREE → REGULAR → PREMIUM

informare → clarificare → inițiere.

7. Cum comanzi edițiile REGULAR și PREMIUM

ED. REGULAR – AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI

– Format: *PDF protejat*, parolă unică.

– Plata în cont IBAN:

RO64CECEB00008RON2520876

(Titular: Popa-Roman Gioni)

– Mențiune plată:

„c/v *EDIȚIA REGULAR – AJUNURILE SFINTE*”

– Trimite prin e-mail dovada plății la:

gionipoparoman@gmail.com

Include și numele complet, e-mail pentru livrare, telefon.

– Vei primi Ediția REGULAR (PDF integral + parolă unică).

ED. PREMIUM – AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI

– Format: PDF integral + capitole exclusive + parolă unică.

– Plata în același cont:

RO64CECEB00008RON2520876

– Mențiune plată:

„c/v *EDIȚIA PREMIUM – AJUNURILE SFINTE*”

– Trimite dovada plății la: gionipoparoman@gmail.com

Include și numele complet, e-mail pentru livrare, telefon.

– Vei primi Ediția PREMIUM (PDF integral + parolă unică).

8. Mesaj către cititor

Cartea aceasta nu este doar o trecere prin cele șapte ajunuri ale iernii.

Este o trecere prin *sufletul lumii românești*.

În aceste ajunuri, omul nu se pregătește doar pentru Crăciun, ci pentru *renașterea lui interioară*.

www.free-ebooks.fr

De la Lăsatul Secului până la Bobotează, fiecare zi este un prag:

- între zgomot și tăcere,
- între teamă și lumină,
- între moartea vechiului eu și nașterea celui nou.

Ajunurile sunt manualul nevăzut al poporului român.

În ele înveți:

- că lumina nu vine fără frică,
- că renașterea nu vine fără jertfă,
- că simplitatea nu e sărăcie, ci înțelepciune.

Ediția REGULAR îți dă *structura* lumii de iarnă.

Ediția PREMIUM îți dă *sensul ei*.

În final, iarna nu este doar frig.

Iarna este *adevărul despre om*:

- că se poate curăța,
- că se poate ridica,
- că se poate aprinde din nou.

Sub alb, omul devine mai aproape de cer.

DREPTURI DE AUTOR ȘI DECLARAȚIE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Lucrarea „AJUNURILE SACRE ALE IERNII ROMÂNEȘTI – De la Post la Bobotează: ritualuri, superstiții și renașteri” (Hemeiș – 2025) este o operă originală, protejată integral de legislația română și internațională în materie de drepturi de autor și drepturi conexe, în conformitate cu Legea nr. 8/1996, Codul penal al României, Convenția de la Berna, Convenția Universală privind Drepturile de Autor, Directiva (UE) 2019/790, precum și toate tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

Drepturi exclusive

Toate drepturile morale și patrimoniale asupra conținutului acestei lucrări – titlul, subtitlurile, structura editorială, arhitectura celor șapte ajunuri tradiționale, prezentările ritualurilor, interpretările simbolice, analizele antropologice, explicațiile teologice, reconstituirile etnografice, referințele culturale, analiza OSINT asupra tradițiilor de iarnă, sintezele privind Postul Crăciunului, Ajunul Sfântului Andrei, Ignatul, Ajunul Crăciunului, Noaptea de Anul Nou și Ajunul Bobotezei – aparțin în mod exclusiv autorilor: Dr. Gioni Popa-Roman și Fulga-Florina Popa-Roman.

Este strict interzisă, fără acordul prealabil scris al autorilor, orice formă de: reproducere integrală sau parțială; copiere, multiplicare, tipărire, arhivare digitală ori fizică; distribuie, transmitere, vânzare sau publicare în orice formă; retransmitere pe platforme online, grupuri, site-uri sau rețele sociale; adaptare, rescriere, modificare, traducere ori realizare de opere derivate; utilizare editorială, instituțională, academică, educațională sau cultural-media fără licență scrisă.

Orice încălcare atrage răspunderea civilă și penală conform legii. Este interzisă și folosirea conținutului în: emisiuni TV sau radio; materiale de presă; conferințe; cursuri universitare; proiecte culturale sau campanii media, fără autorizarea expresă a autorilor.

Notă privind citarea

Sunt permise doar citate scurte, strict în limitele uzanței legale, exclusiv pentru: analiză critică, cercetare academică, informare publică, dezbateri culturale, utilizare educațională necomercială. Citarea trebuie să includă menționarea completă și corectă a sursei: titlul lucrării, autorii, anul, ediția și linkul oficial: 📖 www.free-ebooks.fr

Orice reproducere extinsă, traducere, adaptare, includere sau prelucrare în alte lucrări necesită acordul scris al autorilor.

Marcă intelectuală protejată

Lucrarea aparține inițiativei editoriale independente FREE EBOOKS, marcă intelectuală protejată. Titlul colecției, formatul editorial, schema interdisciplinară (etnografică, antropologică, simbolică, culturală, teologică și psihologică) și structura integrată a cercetării reprezintă proprietate intelectuală.

Cartea face parte din seria tematică „Cronicile sacre ale iernii românești”, proiect editorial dedicat documentării și interpretării: ritualurilor de iarnă, ajunurilor sacre, calendarului spiritual românesc, simbolurilor nocturne și luminoase ale solstițiului, renașterii spirituale asociate Postului Crăciunului și Bobotezei, legăturii dintre familie, comunitate și ritul de trecere.

Declarație de responsabilitate

Lucrarea reprezintă o operă de autor cu caracter științifico-literar, antropologic, etnografic, cultural și simbolic.

Toate interpretările referitoare la: structura celor șapte ajunuri, funcția ritualului în mentalitatea românească, simbolistica lupului, a luminii și a apei, frica din Noaptea Sfântului Andrei, darul moral al Sfântului Nicolae, sacrificiul de Ignat ca gest de regenerare, colindul ca rugăciune, postul ca mecanism de purificare, logica trecerii dintre ani, apa sfințită ca instrument de renaștere spirituală, aparțin exclusiv autorilor și constituie exercițiu legitim de creație, analiză și interpretare în limitele legii.

Interpretările culturale, istorice, teologice, simbolice și etnografice reflectă viziunea autorilor și nu reprezintă poziții oficiale ale instituțiilor culturale, administrative, religioase sau academice menționate în text.

Orice preluare, comentariu sau utilizare a ideilor din această lucrare în spațiul public se face pe propria răspundere, cu respectarea strictă a normelor legale și deontologice.

Contact autori

Pentru solicitări oficiale, colaborări academice, acorduri de publicare, licențiere, utilizare editorială sau confirmarea plăților pentru edițiile Regular și Premium, autorii pot fi contactați la: gionipoparoman@gmail.com / contact@free-ebooks.fr / 🌐 www.free-ebooks.fr